

**A Kisvárdai Bessenyei György Gimnázium és
Kollégium**

P e d a g ó g i a i P r o g r a m j a

K i s v á r d a
2015.

Tartalomjegyzék

1. BEVEZETŐ.....	5
2. A GIMNÁZIUM NEVELÉSI PROGRAMJA	7
2.1. Pedagógiai alapelveink, céljaink	7
2.2. Pedagógiai értékrendünk.....	8
2.3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos célok és feladatok.....	8
2.4. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok.....	9
2.5. Az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok.....	10
2.6. A pedagógusok helyi intézményi feladatai	10
2.7. Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai.....	11
2.8. Pedagógiai eszközeink, eljárásaink.....	11
2.8.1. Osztálymunka	12
2.8.2. Célok által meghatározott tanítás	13
2.8.3. Rugalmas vagy individualizált tanítás, egyéni fejlesztés.....	13
2.8.4. Kooperatív tanulás.....	13
2.8.5. Tanulási stílusok.....	14
2.8.6. Frontális tanítás	14
2.8.7. A felfedezettető módszer.....	15
2.8.8. Integrált oktatás	15
2.8.9. Társitanítás	16
2.8.10. Cselekvéses tanulás	16
2.8.11. Számítógéppel támogatott oktatás	16
2.8.12. Projekt módszer	16
2.9. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje.....	17
2.9.1. A beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítésével összefüggő pedagógiai tevékenységek..	17
2.9.2. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek.....	18
2.9.3. A tehetség, a képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek	18
2.10. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai, gyakorlásának rendje	19
2.11. A felvétel és az átvétel helyi szabályai	19
2.12. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv	20
3. A KOLLÉGIUM NEVELÉSI PROGRAMJA	22
3.1. Bevezetés	22
3.2. A kollégium társadalmi szerepe	22
3.3. Kollégiumi nevelés.....	23
3.3.1. A kollégiumi nevelés célja és alapelvei.....	23
3.3.2. A kollégiumi nevelés feladatai	23
3.4. A tanulmányi munka eredményességének javítása	27

3.5.	Közéleti-közösségi vonások fejlesztése.....	28
3.6.	A kollégium működése	28
3.6.1.	Személyi feltételek, elvárások	28
3.6.2.	Tárgyi, környezeti feltételek, elvárások a kollégiumban	29
3.7.	A kollégiumi élet megszervezése	29
3.8.	A kollégium kapcsolatrendszere	30
3.9.	A kollégiumi tevékenység szerkezete	31
3.9.1.	A kollégium által kötelezően biztosítandó foglalkozások	31
3.9.2.	Felkészítő foglalkozások a kollégiumban.....	31
3.9.3.	A pedagógiai felügyelet.....	33
3.10.	A kollégiumi nevelés eredményessége.....	34
3.11.	Gyermekek és ifjúságvédelem	34
3.12.	A kollégiumi nevelési program végrehajtásához szükséges eszközök és felszerelések jegyzéke	35
3.13.	Az Arany János Tehetséggondozó Program a kollégiumban	35
3.13.1.	Az AJTP kollégiumi tevékenység- és foglalkozásrendszere	35
4.	A GIMNÁZIUM HELYI TANTERVE	38
4.1.	A gimnáziumi képzés rendje	38
4.1.1.	Beiskolázásunk sajátosságai	38
4.1.2.	A gimnáziumi képzés szakaszai	39
4.1.3.	A gimnáziumi képzés irányai	39
4.2.	Jogszabályi háttér.....	40
4.3.	A képzési irányok tantervi hálói	41
4.3.1.	Az általános tantervű képzés tantervi hálója	42
4.3.2.	Az emelt szintű humán (magyar nyelv és irodalom, történelem) képzés tantervi hálója.....	43
4.3.3.	Az emelt szintű természettudományos (biológia, kémia) képzés tantervi hálója	44
4.3.4.	Az emeltszintű matematika képzés tantervi hálója.....	45
4.3.5.	Az emeltszintű informatika képzés tantervi hálója.....	46
4.3.6.	Az emelt szintű idegen nyelvi (angol, német) képzés tantervi hálója.....	47
4.3.7.	Az Arany János Tehetséggondozó Program tantervi hálója	48
4.3.8.	Az előkészítő évvel induló emelt szintű idegen nyelvi (angol, német) képzés tantervi hálója	49
4.3.9.	A tanórán kívüli iskolai szintű foglalkozások	50
4.4.	A tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei	50
4.5.	A magasabb évfolyamba lépés feltételei	50
4.6.	Az iskolai beszámoltatás és az ismeretek számonkérésének követelményei, formái és a tanulók magatartásának és szorgalmának minősítése	51
4.6.1.	A tanulók jutalmazásának elvei.....	53
4.6.2.	A tanulók fegyelmezésének elvei	54
4.6.3.	A magatartás és a szorgalom minősítésének elvei.....	55
4.7.	A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai.....	59
4.8.	A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja.....	60
4.9.	A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek.....	61

4.10.	Az érettségi vizsga	61
4.10.1.	Választható érettségi vizsgatárgyak, melyekből az iskola a felkészítést kötelezően vállalja....	61
5.	HATÁLYBA LÉPTETŐ RENDELKEZÉSEK	63
6.	MELLÉKLETEK.....	64
6.1.	Az Arany János Tehetséggondozó Program	64
6.2.	Egészségnevelési program	67
6.2.1.	A prevenció területei	67
6.2.2.	Az egészségnevelés iskolai területei.....	68
6.2.3.	A prevenciós tevékenység legfontosabb céljai	69
6.2.4.	A helyi feladatok meghatározása.....	69
6.2.5.	Az egészségnevelési program végrehajtását felügyelő csoport összetétele	70
6.3.	Környezeti nevelési program.....	70
6.3.1.	A környezeti nevelési program alapjai	70
6.3.2.	Jövőkép, alapelvek és célok	72
6.3.3.	Tanulásszervezési és tartalmi keretek.....	73
6.3.4.	Módszerek	74
6.3.5.	Iskolai környezet	76
6.4.	A középszintű érettségi vizsga témakörei.....	76
6.4.1.	Magyar nyelv és irodalom	76
6.4.2.	Matematika	77
6.4.3.	Történelem	78
6.4.4.	Idegen nyelvek	80
6.4.5.	Fizika.....	81
6.4.6.	Biológia	82
6.4.7.	Kémia	85
6.4.8.	Földrajz	85
6.4.9.	Ének-zene	87
6.4.10.	Rajz és műalkotások elemzése.....	88
6.4.11.	Informatika	88
6.4.12.	Testnevelés	91
6.5.	Tantárgyi programok külön melléklet szerint.....	92
6.6.	A kollégium nevelési programjának mellékletei.....	92
6.6.1.	A tematikus csoportfoglalkozások kerettanterve, éves óraszám	92
6.6.2.	Az AJTP tevékenységrendszere, foglalkozásai és kollégiumi programjai évfolyamonkénti és szervezeti bontásban	94
6.6.3.	A kollégiumi foglalkozások keretprogramterve a tematikus csoportfoglalkozások szervezéséhez és tartalmának meghatározásához.....	107

1. Bevezető

*„Vezessétek... elméinket, a szép tudományoknak és
bölcsségek fényes napjára, hadd lássuk meg ott:
Micsoda az ember!”
(Bessenyei György)*

Tisztelt Olvasó!

Tizenöt éve annak, hogy elkészítettük iskolánk működését meghatározó alapidokumentumunk első változatát. Azóta a közoktatási (immár köznevelési) rendszer jelentős átalakuláson ment át és a számos hangsúlyeltolódásra került sor az alapelvek tekintetében is. Ezek közül számunkra örvendetes változás, hogy végre elfogadottá vált: az iskolai nevelés-oktatás egyáltalán nem egy szolgáltatás. Reméljük, nem kell bizonygatni, hogy a mi iskolánk a szolgáltató-iskola helyett mindig is az értékmegőrző, értékteremtő, hagyományápoló, közösségalkotó iskolai modell partján állt.

A külső környezeti feltételek mellett az iskolánk is sokat változott az idők során. Ezen változások egy részét az új kihívások, másik részét az előző tényezővel szorosan összefüggő belső innovatív törekvések generálták. Olyan címekkel, és persze feladatokkal, tudással, tapasztalattal gazdagodtunk, mint az akkreditált kiváló tehetségpont, idegen nyelvvizsgahely, ECDL vizsgaközpont. Számos uniós projektben vettünk és veszünk ma is részt, melyek segítségével a tanulási környezetünk (elsősorban beleértve a pedagógiai módszereket) is lényegesen tanuló-barátabbá vált. Életre szóló élményekkel gazdagodtunk a nemzetközi kapcsolatok ápolása, a centenáriumi események során és sok személyes tanuló, tanári siker mellett elnyertük a legrangosabb elismerést a megyei oktatásirányítás eredményességi díját.

Örömünkre szolgál, hogy szándékainkkal teljesen összhangban a diákönkormányzatunk is innovatívabbá, azaz önállóbbá, tudatosabbá, szervezettebbé vált, mely a tanulók viselkedésében, nyitottságában, eredményességében is érezteti hatását.

Úgy véljük lehetetlen vállalkozás egy pedagógiai programban mindezt a sokszínűséget, dinamizmust, iskolai szellemiséget megjeleníteni, belesűríteni, érzékeltetni. Egyébként sem gondoljuk, hogy az ilyen típusú pedagógiai program miatt jelentkeznek oly sokan hozzánk. Sokakkal együtt valljuk, hogy az imént felsoroltak megtapasztalásához nálunk kell dolgozni, tanulni vagy legalább az iskolánkból érkező híreket, üzeneteket figyelni¹.

A fenti gondolatmenet, valamint a pedagógiai program műfaj értelmezésében történő elmozdulás is az oka, hogy jelen dokumentumunk sokkal inkább nevelési-oktatási program jellegű, semmint egy nagy ívű önmeghatározás. Véleményünk szerint a tartalmi értékén nem módosít az sem, hogy a terjedelme is kisebbé vált.

Kidolgozása során továbbra is azt az elvet követtük, hogy a szervezeti egységek (gimnázium, kollégium) között megvalósuljon az alapvető egyezőség, a szoros egymásrataltság. Az önálló gondolati egységet alkotó programok (környezeti nevelés, egészségnevelés, Arany János Tehetséggondozó Program stb.) a mellékletbe kerültek.

¹ www.besi.hu

A helyi tanterv is rövidebb lett, mert az értékelési, pedagógiai módszerek és eljárások, elvek és konkrét gyakorlatok az igazi helyükre, az egyébként terjedelmes anyaggá duzzadó tantárgyi programokban épültek be. A központi kerettantervekre épülő ezres oldalszámot meghaladó tantárgyi specialitások CD-mellékletként illetve a honlapunkról letölthető formában érhető el.

Közösségünk egybehangzó akarata, hogy a tanulók, szülők, pedagógusok és az összes velünk kapcsolatba kerülő érdeklődő, vendég vagy szervezet számára divatos szóval egy élhető, emberi és közösségi értékekben gazdag ugyanakkor valamennyi területen sikeres ISKOLA megteremtése legyen a cél. Ehhez a munkához kérjük és igényeljük a működtető Kisvárdai Város Önkormányzata és a fenntartó állami központ hathatós segítségét is.

Kedves Olvasó!

Köszönöm, hogy megtisztelti figyelmével iskolánk pedagógiai programját. Remélem, hogy iskolánk célkitűzései, színes oktatási kínálata, tevékenysége vonzóak lesznek minden érdeklődő számára.

A pedagógiai program alkotóinak, a jelenlegi és leendő tanítványoknak valamint leendő kollégáinknak ismételten azt kívánom, hogy a hely szelleme adjon erőt, minél több szeretetet, türelmet az emberi kapcsolatokhoz, a munkához.

Kisvárdai, 2013. március 31.

*Bíró Gábor
igazgató*

2. A gimnázium nevelési programja

2.1. Pedagógiai alapelveink, céljaink

„A Bessenyei név kötelez!” - Iskolánk névadója, Bessenyei György a magyar felvilágosodás kiemelkedő írója egész életével, emberi tartásával, szellemi fejlődésével, sokszínű, sokoldalú munkásságával együtt követendő példa a mai és a későbbi nemzedékek számára is.

Amikor 1922/23-ban elődeink az ő nevét választották, hosszú időre örökölték nemes gondolatát:

*„Életednek minden napjában kell
tanulnod, hogy elméddel, mint
hajnalcsillag másoknak világító
fáklyául szolgálhass!”*

Gimnáziumunk csak így lehetett és lehet ma is a Felső-Tisza vidékének egyik szellemi központja. Az ő példaértékű küzdelmét, tenni akarását állíthatjuk mindenkor diákjaink elé, nevelve őket arra is, hogy nem mondhatnak le az életküzdelmekről, a múlt és az értékek tiszteletéről, a jövőért érzett felelősség vállalásáról.

Kiemeljük azon törekvésünket, hogy tanítványaink nevelésében, oktatásában nem csupán képességeik magas szintű fejlesztését szeretnénk elérni, hanem személyiségük mind teljesebb formálását, mellyel képesek lesznek egy gyorsan változó társadalmi közegben is alkalmazkodni és képességeikhez mértén érvényesülni. Tudatosítani kívánjuk bennük, hogy életük alakításában kihívást jelentő, értékteremtő célokat kell felállítaniuk, s azok megvalósítása során az iskola közvetítette erkölcsi elvárásoknak is meg kell felelniük. Olyan iskolát szeretnénk, amely tanítványaink számára szakmai végzettséget, továbbtanulási esélyt, partnereink számára biztonságot, kiszámíthatóságot, véleményalkotási lehetőséget, biztosít.

A fentiek alapján elsőrendű célunk olyan képzési struktúra és iskolai környezet fenntartása, az igényekhez való illesztése, mely alkalmas az iskolánkba beiratkozó az átlagosnál jobb képességű tanulók tudásának és személyiségének mind teljesebb körű fejlesztésére.

Ezen célok elérése, egy minden elemében adaptív iskola építése érdekében intézményünk feltételrendszerét úgy fejlesztjük, munkáját úgy szervezzük, hogy az iskolai nevelési-oktatási programunk biztosítsa az eltérő képességű és irányultságú tanulók tehetségének kibontakoztatását a képzés teljes időszakában.

Tanulóinkat a nagyobb teljesítmény elérése érdekében következetesebb, kiszámíthatóbb értékeléssel, a dicséret, jutalmazás és díjak rendszerének átgondoltabb alkalmazásával kívánjuk ösztönözni. Dolgozóinknál fokozottabb belső ellenőrzéssel, a teljesítmények mérésének tudatos rendszerével, a szakmai munkaközösségek megerősítésével, értékelési, elismerési rendszerünk hatékonyabb működtetésével, szervezetfejlesztéssel kívánunk jobb eredményt elérni.

2.2. Pedagógiai értékrendünk

Értékrendszerünk alapja az önmagát tudatosan fejlesztő, együttműködni kész, az önérvényesítés mellett a szűkebb és tágabb közösség érdekeit is figyelembe vevő, azért cselekedni kész, harmonikus személyiség.

Mindezek alapján tudatosan vállaljuk, hogy

- intézményünk szemléletformáló, modellnyújtó, légkörteremtő és egészségnevelő minden résztvevője (tanárok, tanulók, dolgozók) számára,
- a nevelés része a szocializációs folyamatnak, világosan megfogalmazott célok nélkül nem formálható céltudatos személyiség, az oktatás egész rendszerének a személyiség fejlődését kell szolgálnia,
- a konstruktív életvezetés mintája, színtere iskolánk,
- felelősségvállaló, érzelmileg teherbíró emberi közösségeket alakítunk és erősítünk.
- A korszerű tudás, a műveltség alapja az ismeretek átadásának, tanítványainkat is erre ösztönözzük,
- A tanulási folyamatot a személyiség egész fejlődésének folyamatában értelmezzük,
- Az emberi méltóságot tiszteletben tartjuk, tanítványainkat a békére neveljük, elítélünk minden lelki és fizikai erőszakot,
- Törekszünk az alapvető erkölcsi normák és civilizációs együttélési szabályok szerinti viselkedési formák és magatartásjegyek kialakítására,
- Tanulóinkat a családi értékek tiszteletére neveljük,
- Az egyetemes műveltség átadása során kiemelten fontosnak tartjuk az anyanyelvi kultúra ápolását, a kommunikációs készség fejlesztését,
- Programunkban tudatosan vállaljuk a természettudományos, a matematikai műveltség megalapozását, valamint az idegen nyelvi kultúra megismertetésével a már Bessenyei által megfogalmazott - tolerancia erősítését,
- Vállaljuk a korszerű információcsere, az információkezelés révén az európai kultúra és az egyetemes emberi értékek felismertetését, az egészséges életvezetés, a környezetbarát viselkedés tudatosságának érvényesítését,
- Az értékképződés részének tekintjük az önszerveződés, önkormányzás, a csoportos érdekérvényesítés eredményes módjainak elsajátítását, a kötelességtudat és a felelősségérzet fejlesztését.
- Ápoljuk hagyományainkat. Ünnepeink, megemlékezéseink erősítik tanítványaink identitástudatát (magyarságukat, európaiságukat, polgártudatukat).
- A nevelési folyamatot alapjában irányított folyamatként értelmezzük. Nagyon fontosnak tartjuk a nevelő személyiségét (értékközvetítő minta), de elismerjük és támogatjuk a tanulók aktív kezdeményező, önfejlesztésre törekvő megnyilvánulásait, ez utóbbiakat erősíteni, ösztönözni is kívánjuk (lásd: tanulói önszerveződés, önkormányzat). Ezért a nevelési gyakorlatban előtérbe állítjuk a kölcsönhatás elvét (osztályfőnök - diákönkormányzat - tanár - tanuló - egyén - közösség stb.).

2.3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos célok és feladatok

A nevelési folyamat során a következő személyiségértelmezést tartjuk szem előtt, arra törekedve, hogy a folyamat valamennyi résztvevője (szülő-diák) aktívan, tudatosan vállalja és értéként fogadja el az alábbiakat.

A Bessenyei György Gimnáziumban nevelt személyiség

- megbízható alapismeretekkel rendelkező, önmagát a későbbiekben is művelni tudó, az új iránt érdeklődő és fogékony,
- képes problémáit ön maga megoldani; kialakítani és fejleszteni a társadalmi normákhoz igazodó értékrendjét,
- világosan és szabatosan fejezi ki magát anyanyelvén, s legalább egy idegen nyelven társalgási szinten kommunikál; nyitott más kultúra, más nép, más szokásrendszer iránt is,
- individuum: emberi tartása, méltósága van és a másokét is tiszteletben tartja,
- ember és polgár - ismeretei alapján tájékozódni, és önállóan dönteni képes,
- egészséges nemzettudat jellemzi,
- igényes ön maga és környezete iránt,
- kellő önfegyelemmel és önismerettel rendelkezik, felelősségteljesen gondolkodik,
- tudatosan védi egészségét, sportol fizikai erőnléte érdekében,
- képes segítséget, elsősegélyt nyújtani bajbajutott társainak,
- magatartása segítő a beteg, fogyatékos emberekkel,
- védi környezetét, részese a környezeti harmónia kialakításának.

A tanulók személyiségének fejlesztése a tanár-diák együttműködés folyamán, valamint a tanulók közösségei tagjainak egymásra hatása révén valósul meg.

A tantárgyakhoz szorosan kapcsolódó kompetenciákon kívül iskolaszervezési eszközökkel segítjük elő, hogy a diákok tanulási módszerekben, gondolkodási képességben, kreativitásban, szociális kompetenciákban is gazdagodjanak.

Hangsúlyozottan támogatjuk az önálló kutatómunka elősegítését, az idegen nyelvű előadások szervezését, idegen nyelvű filmek megtekintését.

Feladatunknak tekintjük a tanulói alkotókedv kiszélesítését, továbbra is támogatni kívánjuk a zenekarok, énekkar, szakosztályok, képzőművészeti foglalkozások megalakulását, működését, a zeneszerzés, versírás, újságírás, különleges sportágak meghonosítását.

Rendkívül fontosnak tartjuk a versenyeken, akár a külföldi versenyeken való részvételt. Folyamatosan fejleszteni kívánjuk a versenyekhez kapcsolódó motiválási rendszer kiépítését.

2.4. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Feladataink e téren a tanulók közösségeinek, a közösség tevékenységének, az önkormányzás képességének figyelembevétele a közösségek fejlesztése során. A közösségfejlesztés szinterei az iskolai közösségtől az osztályközösségig, az előkészítő- és nyelvi csoportokon át a diákönkormányzatig terjednek.

A közösségfejlesztésünk legfontosabb színterének a tanulócsoportokat gondoljuk. Összetartó, egymásért felelősséget vállaló, erős közösségek létrehozása a célunk. Az ezzel kapcsolatos feladatokat tudatos és jól felépített rendszerben végezzük. Ebben a tevékenységben az osztályfőnök és segítői, az osztálydiákbizottságok munkája döntő jelentőséggel bír.

A Bessenyei Emléktúra, majd később a tanulmányi kirándulások, sítáborok, végül a szalagavatóval és ballagással befejeződő közösen eltöltött négy vagy öt év tapasztalataink szerint életre szóló élményekkel gazdagítják a tőlünk elkerülő tanulókat. Az osztálytalálkozók sokasága is bizonyítja iskolánk közösségformáló erejét.

Segíteni és minden erővel támogatjuk a tanulói önszerveződés minden elfogadható formáját. A diákönkormányzat eddigi tevékenységét, elért eredményeit rendkívül fontos értéknek tartjuk, a diákhagyományok bővítését továbbra is kiemelt feladatunknak gondoljuk.

A közösségfejlesztésre az iskolai hagyományok rendszere eddig is rendkívül jó lehetőséget biztosított. Az évfordulós események, találkozók, előadások erősítik tanulóinkban a basiszellelmiséget, az összetartozás érzését.

2.5. Az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

A tanuló, a szülő és a pedagógus az iskolai tanítás-nevelés-tanulás folyamatának három egymásra utalt, azonos érdekű szereplője. Az érdekazonosság ellenére az együttműködés alkalmazkodási képességet, empátiát, bizalmat, fegyelmet és sok türelmet kíván mindhárom féltől.

A szülőket az iskoláról, az iskolai életet szabályozó dokumentumokról, az egyes évfolyamokat, osztályokat érintő speciális tudnivalókról az igazgató, az osztályfőnökök tájékoztatják.

Színterek: iskolai-, évfolyam-, osztály szülői értekezletek; fogadó délután; fogadóóra; ellenőrző könyv; szülőknek szóló levél, stb.

A tanulók rendszeres információt kapnak az osztályfőnöktől, az ODB és a DÖK vezetőitől, akiket az iskolavezetés tájékoztat tanári megbeszéléseken, konferenciákon, gyűléseken, egyéb találkozókön.

Elengedhetetlenül fontos, hogy a kapcsolattartás rendszeres és érdemi legyen a képzés során. A kapcsolattartás formáit és gyakoriságát a szervezeti és működési szabályzat tartalmazza.

2.6. A pedagógusok helyi intézményi feladatai

A pedagógusok legfontosabb feladata tanulói személyiségének, képességeinek, tárgyi tudásának folyamatos fejlesztése, tanítványainak az érettségi- és egyéb a tanulmányokkal összefüggő vizsgára történő sikeres felkészítése.

Konkrét feladatait az intézmény szervezeti és működési szabályzata tartalmazza.

2.7. Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

Az osztályközösség élén mint pedagógus-vezető, az osztályfőnök áll. Az osztályfőnököt az igazgatóhelyettesek és a nevelési munkaközösség vezetőjének javaslatát figyelembe véve az igazgató bízza meg. Munkáját osztályfőnök-helyettes segíti.

Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével. Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti. Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: osztálynapló, anyakönyv vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, hiányzások igazolásának adminisztrálása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére. Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- Szükség esetén órát látogat az osztályában.

2.8. Pedagógiai eszközeink, eljárásaink

Iskolánk nevelőtestülete a pedagógiai céljaink eléréséhez vezető utat, a célok elérését biztosító eljárásokat, eszközöket a pedagógiai módszerek² kategóriájába tartozónak tekinti. Az oktatási módszerek az oktatási folyamat állandó, ismétlődő összetevői, a tanár és a tanuló tevékenységének részei, amelyek különböző célok érdekében eltérő stratégiákba szerveződve kerülnek alkalmazásra.

Az alábbiakban összefoglaljuk azokat a módszereket, melyeket a pedagógiai munkánk során alkalmazunk, és amelyeket folyamatosan fejlesztünk, külső és belső továbbképzéseken, évenkénti rendszerességgel megszervezett bemutató órákon sajátítunk el.

Az általunk alkalmazott módszerek a következők:

- Osztálymunka,
- Célok által meghatározott tanítás,
- Rugalmas vagy individualizált tanítás, egyéni fejlesztés,
- Kooperatív tanulás,
- Tanulási stílusok,
- Frontális tanítás,
- Felfedezés (közvetett vagy közvetlen),

² **Módszer:** (gör.: methodosz) utat, eljárást jelent.

- Integrált oktatás (tematikus megközelítés),
- Társitanítás,
- Cselekvéses tanulás,
- Számítógép alkalmazása az oktatásban,
- Projekt módszer.

A felsorolt módszerek egyike sem kizárólagosan, sokkal inkább egymás mellett egymást kiegészítve működhet csak. A tanáraink döntenek el, hogy egy-egy helyzetben, pedagógiai szituációban melyik a leginkább megfelelő. A döntést olyan tényezők befolyásolják, mint a tanítás tartalma, az elérendő pedagógiai cél, valamint a diákok összetétele, igényeik és érdeklődésük. A hatékonyság súlyponti kérdését az alkalmazott pedagógiai didaktikánk területére helyezzük, ezért iskolánk fő innovációs törekvéseit a módszertani megújulás, a módszertani gazdagság, sokszínűség irányába fordítottuk.

2.8.1. Osztálymunka

Az iskolafejlesztésünk egyik fő célja, hogy legalább a kötelező érettségi tantárgyakból valamennyi osztályunkban előbb-utóbb csoportbontást alkalmazzunk. Jelenleg az osztálymunka módszer domináns elemként kap szerepet, mely nagy odafigyelést, hozzáértést igényel tanáraink részéről. A következő szempontokat tartjuk szem előtt:

- Javítjuk az iskolai tanulás minőségét azáltal, hogy minden diáknak minden osztályteremben kedvező feltételeket teremtünk a tanuláshoz, valamint minden diák esetében növeljük a magasabb rendű kognitív képességek fejlesztésére helyezett hangsúlyt.
- Javítjuk az oktatási eszközök minőségét azáltal, hogy olyan tantervet, tankönyvet és tanítási eszközt választunk, mely biztosítja az eredményes oktatást.
- Rendelkezésre álló lehetőségeinkkel azt próbáljuk elérni, hogy az otthoni (kollégiumi) környezeti feltételek is segítsék az eredményes munkát.
- Az egész osztállyal folytatott közös munka arra is lehetőséget biztosít hátrányos helyzetű diákoknak, hogy ugyanabban az oktatási folyamatban vegyenek részt, mint jobban teljesítő társaik. Mind a jobban, mind a kevésbé teljesítők szociális fejlődését a heterogén csoport elősegíti.

Az osztálymunka hatékonyságának emelésére a következő lehetőségeket látjuk:

- Egyenlő arányban adunk lehetőséget a válaszadásra minden tanulónak,
- A diákoknak egyéni segítséget nyújtunk a tanítási órán,
- Elegendő időt biztosítunk a diákoknak arra, hogy válaszolni tudjanak a feltett kérdésekre,
- Kérdéskultúránkkal olyan kérdések megválaszolását várjuk, melyek magasabb rendű gondolkodási képességeket igényelnek,
- A tanulók válaszaira visszacsatolást biztosítunk,
- A kíváncsi teljesítményeket dicsérettel honoráljuk,
- A visszacsatolás során elmagyarázzuk a dicséret okát is,
- Odafigyelünk a tanulók egyéni adottságaira, sajátos igényeire,
- Tiszteletben tartjuk, elfogadjuk a tanulók érzéseit, ha az nem sérti az emberi együttélés általánosan elfogadott normáit,
- Személyes érdeklődést mutatunk a tanulók problémái, életélményei iránt,
- A diákokat pozitív, humánus formában fegyelmezzük.

2.8.2. Célok által meghatározott tanítás

A célok által meghatározott tanítás olyan módszer, melyet gyakran építünk be más módszerekbe. Ez a módszer azon alapul, hogy világossá kell tenni a diákok számára is, hogy pontosan milyen készségeket kell elsajátítani. Magyarázatot kell adni arra is, hogy miért fontosak ezek a készségek, hogyan kapcsolódnak más készségekhez.

A célokat úgy kell megfogalmazni, hogy világosak és érthetők legyenek a tanulók számára. A célok által meghatározott tanítás-tanulás legnagyobb előnye, hogy kész alapokat kínál a tanulók teljesítményének megítéléséhez is. A célok lehetnek az egyes tanulmányi versenyeken való eredményes szereplés, nyelvvizsga bizonyítvány megszerzése, illetve valamely felsőoktatási intézménybe történő sikeres bejutás. E módszer hatékony technikája az érdeklődés vagy tudásszint szerinti csoportbontás.

2.8.3. Rugalmas vagy individualizált tanítás, egyéni fejlesztés

A rugalmas vagy individualizált tanításnak megvan az az előnye, hogy eredményesen figyelembe tudja venni a tanulók közötti különbségeket, a különleges igényeket. A rugalmas oktatás jelentős pozitív hatással van a tanulásra. Az adaptív módszer másik előnye, hogy a tananyag feldolgozásának ritmusát maga a tanuló szabhatja meg. A rugalmas oktatás erőssége, hogy tanulóra szabott célokat határoz meg, azonban ügyelnünk kell arra, hogy ezek a tanulási célok illeszkedjenek a szélesebb tantervi célok rendszerébe. Az individualizáló módszer használatakor három fontos tényezőre kell figyelmet fordítanunk:

1. a tanuló intellektuális adottságaira és az előzetes teljesítményére,
2. a kognitív és tanulási stílusokra,
3. a motivációra és az ide vonatkozó személyiségvonásokra.

A rugalmas oktatást a következő alapelvek figyelembe vételével végezzük:

1. A tanítást minden tanuló esetében felmérések alapján megállapított képességeikre építjük,
2. A tanulókat saját ritmusuk szerint dolgoztatjuk,
3. A tanulóknak egyenletes időközönként visszajelzést adunk arról, hogy állnak a tananyag elsajátításában,
4. Alternatív eszközöket és tevékenységeket is biztosítunk,
5. A diákoknak a célok és feladatok terén választási lehetőségeket biztosítunk,
6. A tanulóknak tervezniük és értékelniük kell saját tanulásukat,
7. A tanulóknak segíteniük kell egymást egyéni és csoportos céljaik elérésében.

2.8.4. Kooperatív tanulás

A kooperatív tanulás olyan tanítási módszerek összessége, melynek során a tanulók képesség szempontjából heterogén összetételű kiscsoportokban dolgoznak. A kooperatív tanulás arra épül, hogy olyan tanulási légkört alakítunk ki, melynek középpontjában a csoporttal való azonosulás és a társakkal való konstruktív és segítő együttműködés áll. Ebben az esetben a tanulók közötti együttműködésen, nem pedig a versengésen van a hangsúly.

A kooperatív tanulási technikák nem csak a kognitív képességek, hanem a szociális készségek fejlesztése szempontjából is hasznosak. A szociális készségek hatása kiegészíti

és segíti a teljesítmény alakulását. A kooperatív tanulócsoportok hatékony működése érdekében fontos, hogy a tanulók motiválva legyenek egymás segítésére, és biztosítsunk nekik elegendő lehetőséget is erre. A diákoknak felelősséget kell érezniük a csoport iránt, és úgy kell érezniük, hogy kötelesek képességeik legjavát nyújtani a csoportért.

A kooperatív tanulás akkor lehet sikeres, ha a tanulók rendelkeznek azokkal az interperszonális (személyközi) kommunikációs készségekkel, melyek lehetővé teszik az eredményes együttműködést. Ezeket a személyközi kommunikációs készségeket ugyanúgy tanítanunk kell, mint a matematikát, vagy a történelmet. Ezt úgy teheti meg a tanár, ha elmagyarázza a tanulóknak a szociális készségek fontosságát, definiálja és bemutatja ezeket, újra és újra gyakoroltatja őket a diákokkal, figyelemmel kíséri, mennyire eredményesen tudják a diákok alkalmazni ezeket a készségeket, és biztosítja, hogy a tanulók kitartsanak addig, amíg a készségek nem integrálódnak teljesen viselkedési repertoárjukba.

2.8.5. Tanulási stílusok

A tanulási stílusok megközelítés, amely arra koncentrál, hogy az egyének megértsék önmagukat, segítheti a diákokat új nézőpontok felfedezésében és növeli egymás különbözőségével szembeni toleranciájukat is. Ez aztán ahhoz is hozzájárulhat, hogy a tanulók ki tudják választani, milyen személyközi készségeket kell használniuk ahhoz, hogy eredményesen tudjanak dolgozni olyanokkal, akiknek más stílusuk, illetve preferenciáik vannak. A tanulási stílusok módszer annak felismeréséhez is elvezethetik a diákokat, hogy milyen eszközökkel tudnak egy adott anyagot legeredményesebben és leghatékonyabban elsajátítani.

2.8.6. Frontális tanítás

A frontális tanítás az a módszer, melyet a legtöbb pedagógus a tananyag átadás „alapvető formájának” tekint. Tanár-központú oktatásnak vagy explicit tanításnak is nevezik. Lehetővé teszi ez a módszer a tanár számára, hogy domináns szerepet játszasson, és hogy minden diák tanulási tevékenységét irányíthassa. A frontális tanítás pozitív hatással van a teljesítmény teszteken elért eredményekre, de nem olyan hatékony, mint a közvetett vagy implicit tanítás olyan területeken, mint a kreativitás fejlesztése, a problémamegoldás vagy a felfedezés.

A frontális tanítás során:

- minden óra elején ismételünk,
- bemutatjuk az új anyagot,
- lehetőséget adunk irányított gyakorlatokra,
- visszacsatolást adunk, és korrigálunk,
- egyéni feladatokat adunk,
- hetente, havonta ismételünk,
- majd számonkérünk.

A frontális tanítás Hunter modelljének középpontjában az óratervezés hétlépéses terve áll:

1. Körvonalazás (megadjuk a kontextusát annak, amit majd el kell sajátítani),
2. A rövid és hosszú távú célok meghatározása,
3. Input biztosítása új információ formájában,

4. Modellezés (pl. példa bemutatása),
5. Annak ellenőrzése, hogy a diákok értik-e az anyagot,
6. Kontrollált gyakorlás biztosítása a tanár közvetlen ellenőrzése mellett,
7. Független gyakorlatok végrehajtása.

2.8.7. A felfedezettő módszer

A felfedezéssel tanulás során úgy strukturáljuk a tanítási környezetet, hogy a diákok tapasztalataik alapján kezdjék felismerni az egyes jelenségek közötti kapcsolatokat, ezáltal „fedezik fel”, milyen összefüggésben állnak a tényezők egymással.

Különösen a természettudományos oktatásban tölt be fontos szerepet a „cselekedtető” módszerekkel együtt. Ezek biztosítják a lehetőséget, hogy a tanulók kézzelfogható tevékenységeket (tanulókísérleteket) végezzenek. A felfedezettő módszer segíti a diákok alkalmazó készségeinek kialakulását, melyek a „cselekvéshez”, illetve ahhoz szükségesek, hogy valaki a természettudományokat valóban a gyakorlati tapasztaláson keresztül ismerje meg.

A felfedezettés három alapformája a bizonyító, a felfedező és a kísérleti módszer. A bizonyító módszerben aktív szerepe van a tanárnak, amennyiben segíti a tanulókat az általános törvények és az egyes tényezők közötti kapcsolatok felismerésében.

A felfedező módszer során a tanulókat teljesen magukra hagyjuk, és semmiféle útmutatót vagy segítséget nem nyújtunk. A kísérleti módszerben pedig a tanár állít valamit, amit igaznak feltételezünk, a tanulóknak pedig meg kell találni a módját, hogy milyen eljárással ellenőrizhetik az állítás igazságtartalmát.

A felfedező folyamat 13 eleme a megfigyelés, az osztályozás, a számok használata, a mérés, a tér-idő összefüggések használata, az előrejelzés, az összehasonlítás, az operacionalizálás³, a hipotézisalkotás, az adatelemzés, a változók kontrollálása, a kísérletezés és a kommunikáció.

2.8.8. Integrált oktatás

Az integrált oktatás megpróbálja összhangba hozni a diákok tanulásának jellegzetességeit, a tanítási módszereket, valamint a tantervet.

Alkalmazásának kulcsfontosságú tényezői:

1. A bizalomteli légkör megteremtése,
2. A tanulók számára hasznos tananyag kialakítása,
3. Több feladat felkínálása, melyek közül a tanulók választhatnak,
4. Az anyag megértéséhez elegendő idő biztosítása,
5. A környezet gazdagítása oly módon, hogy sokféle valós tapasztalat megszerzésére legyen lehetőség,
6. A diákok támogatása.

³ azon konkrét lépések, műveletek meghatározása, melyeket egy bizonyos fogalom mérésére használunk

2.8.9. Tártanítás

A tártanítás olyan módszer, melyet a tanári munka kiegészítésére használnak. A tártanítás különösen hasznos olyan diákok esetében, akiknek arra van szükségük, hogy bizonyos készségeket intenzíven gyakoroljanak. A tártanítás egyik előnye, hogy az osztálytársak gyakran le tudják fordítani a tanítandó készséget „a diákok nyelvére”, és arra tudják ösztönözni a tanulót, hogy aktívan kapcsolódjon be a tanítás folyamatába.

2.8.10. Cselekvéses tanulás

A „cselekvéses tanulás” módszerét használva olyan technikát alkalmazunk, mint a szimuláció, a szerepjáték, az esettanulmány, a manipulálás és a kísérletezés.

2.8.11. Számítógéppel támogatott oktatás

A számítógéppel támogatott oktatás emeli az órák interaktivitását, multimédiás jellegét. Általában gyakoroltatásra használjuk, de jó szolgálatot tesz a természettudományos problémák szimulációja, modellezése, valamint a magasabb rendű kognitív készségek fejlesztésére területén is.

A számítógépes tanulás legnagyobb előnye következetesség, és az a jellemzője, hogy motiválja a diákokat. Lehetővé teszi az individualizációt, segíti a diákot az önálló tanulásban, a tanuló aktív részvételét követeli meg a tanulási folyamatban.

2.8.12. Projekt módszer

A projekt módszer a megszerzett tapasztalatok alkalmazásának és az új tapasztalatok szerzésének terepe egyszerre. A módszer kulcselemei a komplexitás és a valóságos tevékenységből és tapasztalatból történő kiindulás. Az ily módon megszervezett foglalkozás segíti a tanuló önálló ismeretszerzési készségének fejlődését, tudományos igényű gondolkodásának kialakulását, a megismeréssel, felfedezéssel együtt járó élményérzet kialakulását.

A projekt módszernek elkerülhetetlen velejárója az interdiszciplinaritás. Egy-egy témát különböző oldalról, különböző tudományok és művészeti ágak felől vagy akár a mindennapi gyakorlati oldalról körüljárva dolgoznak fel. Ez több személy együttműködést teszi szükségessé, ami fejleszti a gyerek társas készségeit, olyan érintkezési formákat kialakítva benne, amelyben fontosabb a kooperáció, a közös érdekek megtalálása, mint a versengés.

A projekt módszer széles tudással rendelkező, átfogó módon gondolkodni képes tanárokat kíván, aki a gyermek társa, tanácsadója az ismeretszerzésben.

A projekt módszer előnye, hogy sokféle tehetség megjelenésére adhat alkalmat. A sokoldalú tehetségek megmutathatják különböző képességeiket, az egyoldalú tehetségek megtapasztatják a sajátjuktól eltérő képességek fontosságát az alkotó munkában. Lehetőséget biztosít az iskolai képességeiben kevésbé tehetséges tanuló (téri-vizuális, műszaki, társas-vezető, szervező tehetség) megmutatkozására.

A projekt olyan komplex terv, amelynek során egy adott időben egy meghatározott célt akarunk elérni, ehhez keressük az új eszközöket, utakat. Ez egyfajta tapasztalati, ezzel együtt felfedező tanulás is.

Iskolánkban rendszeresen biztosítunk lehetőséget a projekt, mint módszer bemutatására, kipróbálására, megismerésére. A projekt-hét témája tanév elején az éves munkatervben rögzítésre kerül. A projekt eredményeit és az odavezető folyamatot a csoportok bemutatják egymásnak. Az értékelést a szaktanárokkal közösen végzik el.

Törekedünk arra, hogy a módszer különböző fázisait, munkamódszereit a tanulók a tanórákon is megismerhessék. Célunk, hogy a megszerzett tapasztalatokat tanítványaink nem csak a középiskolában, hanem később az egyetemi tanulmányaik, és a leendő munkahelyeiken is képesek legyenek alkalmazni.

2.9. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

2.9.1.A beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítésével összefüggő pedagógiai tevékenységek

A beilleszkedési, magatartási nehézségek az adott közösség működését szabályozó elvek ismeretének hiányából, illetve ezek szándékos megszegéséből adódnak.

Annak érdekében, hogy megelőzzük, csökkentsük a problémákat, minden tanulóval és szülővel megismertetjük a Házi rendet, amelynek egy-egy példányát mindenki számára elérhető módon helyezzük el.

Az együttélés szabályait megszegő tanulók esetében törekszünk az alapprobléma megismerésére, felvesszük a kapcsolatot a szülői házzal, segítséget ad az ifjúsági felelős tanár, az osztályfőnök, a Gyermekjóléti Szolgálat, a Nevelési Tanácsadó.

2.9.1.1. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

A személyiségfejlesztés középpontba állítását indokolja az is, hogy az iskolai munka során többször találkozunk alulteljesítő, tehetséges gyerekekkel. E mögött a jelenség mögött személyiségproblémák is állnak: emocionális kiegyensúlyozatlanság, szociális éretlenség, alacsony önértékelés, stb. Ezek a vonások nem feltétlenül a gyermek közvetlen adottságaiból fakadnak, hanem mögöttük külső - gyakran szülői, kortárs csoport - hatás áll.

A legkörültekintőbb nevelőmunka mellett is éri a gyerekeket az iskolában kudarcélmény. Ennek számos oka és összetevője van. Mi arra törekszünk, hogy a háttér mind alaposabb feltárásával a tanulóval közösen megfejtjük a kudarcokhoz vezető okokat. Tudatosítjuk ezeket mind iskolánk tanáraival, mind a tanulókkal, és a reális önértékelésre, helyes elemzésre irányítjuk a pedagógiai folyamatban résztvevők (szülő, iskola, gyerek) figyelmét. Az iskolánkban kidolgozott képzési rendben lehetőséget adunk mind a hiányosságok pótlására (felzárkóztatás), mind a tehetséges tanulók egyéni felkészítésére (tehetség gondozás). Az órakeretek és a szervezett foglalkozások kidolgozott rendjén túl biztosítjuk az intézményen belüli továbblépéseket is. Az osztályfőnöki munka legfontosabb részének tartjuk, hogy a tanulók meg is ismerkedjenek az őket segítő lehetőségekkel. Meggyőződésünk, hogy ezzel is hozzájárulhatunk a legfőbb kudarcforrás, a félelem leküzdéséhez, vagy legalábbis mérsékléséhez.

A felzárkóztatás sajátos formája a Hátrányos Helyzetű tanulók Arany János Tehetséggondozó Programja, ahol az egész képzési rendszer a szociális-kulturális és művelődésbeli hátrányok leküzdését tűzte ki célul. Az iskola és a kollégium együttes oktató-nevelő munkája a speciális személyiségfejlesztést segítő ún. Arany János blokk (önismeret, tanulásmódszertan), valamint a Debreceni Egyetem Pszichológiai Tanszék által irányított pedagógiai-pszichológiai felmérések és a gazdagító év sajátosságai nagyon jó lehetőséget adnak e tevékenység bővítésére.

2.9.2. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A tanulók felügyeletéről egészen a kiskorúság, illetve a tanulói jogviszony végéig gondoskodunk, ügyelünk testi épségükre, erkölcsi védelmet nyújtunk számukra nemcsak a kötelező tanórai foglalkozások idején, hanem minden, az iskola által szervezett tevékenység időtartama alatt is.

Étkezési lehetőséget (ebéd) biztosítunk tanulóinknak, gyakorlatilag minden igénylőnek. A kedvezményes vagy ingyenes étkezési lehetőséget a helyi önkormányzatoktól kell kérni, amelyek a döntést a hozzájuk benyújtott kérvények alapján hozzák meg.

Tanszersegélyben részesítjük a tanév elején azokat a tanulókat, akik kérelemmel fordulnak az iskola igazgatójához, és megfelelő igazolások benyújtásával indokolják rászorultságukat.

A Bessenyei György Gimnázium Alapítvány alapító okiratában meghatározott körben tanulóink számára anyagi támogatást tudunk biztosítani. Döntéseink meghozatalánál figyelembe vesszük a tanulói szervezetek, a diákönkormányzat véleményét is.

2.9.3. A tehetség, a képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A nevelőmunka középpontjában a személyiségformálás áll. Ennek egyik része a tehetséggondozás, melynek folyamatában alapvető célunk, hogy a személyiség képességeit és kreativitását minél magasabb szintre emeljük, és felkészítsük arra, hogy képes legyen kiemelkedő teljesítmények elérésére. Ennek érdekében összehangolt munka folyik iskolánkban. A tehetség fogalmának értelmezése során a tanulói személyiség minél mélyebb elemzésére törekszünk, kidolgozzuk a tehetséggondozás alapelveit és formáit. A szaktanár, az osztályfőnök tehetségkutató és- fejlesztő munkáját az állandó kapcsolattartás és a kölcsönös tájékoztatás jellemzi. A személyiségfejlesztés iránya minden szakterületen azonos, a cél elérése érdekében a következő motivációs összetevőket kell erősítenünk: a kíváncsiságot, az érdeklődést, a becsvágyat, a teljesítményre törekvést, a szorgalmat, a kitartást, az emocionális fűtöttséget. A tehetséggondozás a tantárgyi órakereten kívül szakkörökben és egyéni foglalkozásokon történik. Diákjaink számára biztosítjuk az országos, megyei, illetve helyi szervezésű versenyeken való részvételt és az azokhoz szükséges felkészítést, melyeket a szakmai munkaközösségek szerveznek.

2.10. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai, gyakorlásának rendje

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviseletére, a demokráciára és közéleti felelősségre nevelés érdekében, valamint a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik.

Az iskolai diákönkormányzat tevékenységét a DÖK szervezeti és működési szabályzatában lefektetett eljárás alapján megválasztott küldöttekből álló diákönkormányzati-vezetőség irányítja.

A diákönkormányzat tevékenységét az iskola igazgatója által megbízott nevelő segíti. Az iskolai diákönkormányzat képviseletét az iskolai diákönkormányzat elnöke látja el.

A diákönkormányzatot megillető javaslattevési, véleményezési és egyetértési jog gyakorlása előtt a diákönkormányzatot segítő nevelőnek ki kell kérnie a diákok véleményét. A diákönkormányzat kötelező véleményezési joga szempontjából a tanulók nagyobb közösségét (legalább, a tanulólétszám 50%-át) kell tekinteni.

A Szülői Közösségnek a köznevelési törvény 72.§. (5) bekezdésében biztosított jogainak gyakorlásával kapcsolatban a tanulók nagyobb csoportját érintő kérdés az, amelyik legalább az egy évfolyamra járó tanulókat érinti.

Az iskolai diákközgyűlés

Tanévenként legalább egy alkalommal iskolai diákközgyűlést kell összehívni. A diákközgyűlés összehívásáért minden tanév májusában az iskola igazgatója felelős.

Az iskolai diákközgyűlésen minden tanulónak joga van részt venni. A diákközgyűlésen a diákönkormányzatot segítő nevelő valamint a diákönkormányzat elnöke beszámol az előző diákközgyűlés óta eltelt időszak munkájáról, valamint az iskola igazgatója tájékoztatást ad az iskolai élet egészéről, az iskolai munkatervről, a tanulói jogok helyzetéről és érvényesüléséről, az iskolai házirendben meghatározottak végrehajtásának tapasztalatairól.

2.11. A felvétel és az átvétel helyi szabályai

Felvételi a 8. évfolyam után:

A képzési formákba felvételi vizsgával lehet bekerülni. A jelentkezők közül a hozott és szerzett pontok alapján választjuk ki a legalkalmasabbakat.

A vizsga módja:

Az intézmény az általános felvételi eljárást megelőző – országosan egységes követelmények szerinti, központilag kiadott feladatlapok alapján – írásbeli felvételi vizsgát szervez magyar nyelvből és matematikából.

A tanulók a felvételi eljárást megelőző írásbeli vizsgára az általános iskolákban, a központilag kiadott jelentkezési lapon jelentkezhetnek.

A képzésekre jelentkező tanulók rangsora a felvételi vizsgán elért eredmények és az általános iskolából hozott 7. osztály év végi és a 8. osztály félévi osztályzatai alapján készül.

A maximálisan elérhető pontszám 180, mely a magyar nyelvi és a matematika központi írásbelin elért pontokból (100 pont), továbbá a magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, idegen nyelv, fizika, kémia, biológia, földrajz tantárgyak 7. osztály év végi és a 8. osztály félévi osztályzatainak (80 pont) összegéből számítandó.

Sorrend azonosság esetén a következőket vesszük figyelembe:

- kisvárdai lakóhely,
- hátrányos helyzet.

A felvételi vizsga követelményei:

Az írásbeli vizsga követelményeiről, a korábbi évek feladatsorairól az Oktatási Hivatal (www.oh.gov.hu) honlapján lehet tájékozódni.

Az Arany János Tehetséggondozó programba a Nemzeti Erőforrás Minisztérium által meghatározott feltételek teljesítésével, pályázat útján lehet bekerülni.

A pályázóknak a programot gondozó középiskolák szervezésében tehetségbeválogatáson is részt kell venniük. A pályázati anyag megismerhető és letölthető a kormányportálról, a Arany János Tehetséggondozó Program honlapjáról: www.ajtp.hu.

Az iskolai képzések megismerésének segítése érdekében a következő rendezvényeket szervezzük:

- Nyílt tanítási hét: november első felében,
- Pályaválasztási szülői értekezlete: a nyílt hét péntekjén, 15.00-kor,
- Az AJTP pályaválasztási szülői értekezlete: a nyílt hét péntekjén, 16.00-kor.

Átvétel más középiskolából:

Gimnáziumunkba a tanulmányok közben is fogadunk diákokat más középiskolából. Az egyes évfolyamokra való átvételről az iskola igazgatója dönt a tanuló tanulmányi előmenetele és a lehetőségeinktől függően, (osztálylétszám, terem nagysága). Az igazgató az átvétel feltételeként különbözeti vizsgát írhat elő. Az átvett tanulónak az iskolánk belső vizsgarendszeréből adódó vizsgakötelezettségnek eleget kell tennie.

Ha a gimnáziumunkba felvételért folyamodó tanuló előző bizonyítványát nem magyarországi közoktatási intézetben szerezte meg a felvételénél az igazgató a nemzeti köznevelésről szóló törvény 92.§-a alapján jár el.

2.12. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása tanórán belül (elsősorban osztályfőnöki-, biológia-, kémia-, fizika-, testnevelés óra) és tanórán kívüli keretek között (szakkör, egészség témanap, témahét, a Vöröskereszt által szervezett városi rendezvények, táborok, az AJTP-s tanulók "Közúti járművezetők elsősegély-nyújtási ismereteinek" oktatása) valósul meg.

Iskolánk nagy hagyománnyal rendelkezik ezen a téren, melynek eredményeképpen évek óta résztvevői vagyunk a megyei és országos elsősegélynyújtó versenyeknek, a balatoni elsősegély táboroknak.

Az iskolaorvos és az iskolai védőnő segíti munkánkat. Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának legfőbb célja:

- megismertetni a környezet – elsősorban a háztartás, az iskola és a közlekedés, a veszélyes anyagok - egészséget, testi épséget veszélyeztető leggyakoribb tényezőit,
- felkészíteni a veszélyhelyzetek egyéni és közösségi szintű megelőzésére, kezelésére,
- fejleszteni a beteg, sérült és fogyatékkal élő emberek iránti elfogadó és segítőkész magatartást,
- elősegíteni diákjaink számára a jogosítvány megszerzéséhez szükséges "Közúti járművezetők elsősegély-nyújtási ismereteinek" készségszintű elsajátítását.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái:

- Szervezetten tanórákon (Kiemelten a biológia tanmenet részeként 11. évfolyamon „A mindennapok egészségügyi ismeretei, elsősegélynyújtás” című fejezet kiegészítéseként.)
- Osztályfőnökök, kollégiumi csoportvezetők által választható módon,
- Önkéntes jelentkezés formájában, tanórán kívüli csoportfoglalkozáson, tanfolyamon való részvétellel.
- Kapcsolatot tartunk a Magyar Vöröskereszt helyi szervezetével, amelynek szakemberei rendszeresen tartanak a diákoknak elméleti és gyakorlati foglalkozásokat, bemutatókat.
- Kapcsolatot tartunk továbbá az Országos Mentőszolgálat szakembereivel.

Ezek az alkalmak segítik azon célunk elérését, hogy az iskolai rendszerbe épített oktatás a gyakorlatban is tetten érhető, kellő alkalommal megjelenő és készség szintű elsősegélynyújtó beavatkozást eredményezzen, ezen felül a segélynyújtói mentalitásra nevelés első eleme legyen.

3. A kollégium nevelési programja

3.1. Bevezetés

„Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.”

(Magyarország Alaptörvénye, XVI. cikk (1))

A pedagógiai program elkészítésével olyan nevelési rendszer kiépítését segítjük elő, amely a kollégiumi élet minden területén lehetővé teszi a hatékony nevelőmunkát. Az intézményünkben folyó nevelő-oktató munkának összhangban kell lennie a törvényi, fenntartói és szülői elvárásokkal. Ezért törekedtünk olyan célok és feladatok megfogalmazására, amelyeken az elmúlt években is munkálkodtunk, és nem támasztunk irreális igényeket sem a fenntartóval, sem az ellátottakkal szemben.

3.2. A kollégium társadalmi szerepe

A kollégium a köznevelési rendszer szakmailag önálló intézménye. Alapfeladata, hogy biztosítsa a megfelelő lakhatási és tanulási feltételeket azon tanulók számára, akiknek a lakóhelyén nincs lehetőség a tanuláshoz, a szabad iskolaválasztáshoz való jog érvényesítésére, a nemzetiségi oktatásra, illetve akiknek a családja nem tudja biztosítani a tanuláshoz szükséges körülményeket.

A kollégium kiemelt társadalompolitikai szerepe és feladata, hogy fenntartsa a társadalmi mobilitást: esélyeket teremtsen, biztosítsa a hozzáférést a jó minőségű tudáshoz, segítse a szociális, kulturális hátrányok leküzdését, a társadalmi integráció folyamatát. Fontos szerepe van az egész életen át tartó tanulás megalapozásában, a tanuláshoz szükséges készségek és képességek, a Nat-ban meghatározott kulcskompetenciák erősítésében, a tehetség felismerésében és fejlesztésében, a tanulók felzárkózásának segítésében.

A kollégium a tevékenysége során megteremti a feltételeket az iskolai tanulmányok sikeres folytatásához, kiegészíti a családi és iskolai nevelést és oktatást, egyúttal szociális ellátást, biztonságot, valamint érzelmi védeltséget is nyújt.

A kollégium – megfelelő pedagógiai környezet biztosításával – elősegíti a társadalmi szerepek tanulását, a diákok önszerveződése során kialakuló közösségekben az együttélés, az együttműködés, az önkormányzó képesség, a döntés és felelősség, a konfliktuskezelés demokratikus technikáinak megismerését, gyakorlását; ezzel a kollégium hatékony támogatást nyújt a sikeres társadalmi beilleszkedéshez.

A kollégium:

- a helyi társadalom elvárásait, a nevelési-oktatási környezet lehetőségeit is figyelembe véve végzi munkáját,
- részt vesz az Arany János Tehetséggondozó Programokban, speciális eszközeivel elősegíti azok céljainak megvalósítását;
- valamely szakma, tantárgy, művészet, sport területén a minőségi fejlesztés érdekében – a pedagógiai programjában kidolgozott szabályozás alapján, a fenntartó hozzájárulásával –szakkollégiumot hozhat létre.
- A kollégium adottságainál fogva alkalmas lehet arra, hogy egy lakóközösség pedagógiai, kulturális központjává válhasson.

3.3. Kollégiumi nevelés

3.3.1. A kollégiumi nevelés célja és alapelvei

A kollégiumi nevelés célja legfőképp a tanulók szocializációjának, kiegyensúlyozott és egészséges fejlődésének, tanulásának, a sikeres életpályára való felkészítésének segítése, személyiségének fejlesztése, kibontakoztatása.

A kollégium – céljai elérése érdekében – diákközpontú, az egyén és a közösség harmóniáján alapuló környezetet és tevékenységrendszert alakít ki, melynek főbb alapelvei:

- a) az alapvető emberi és szabadságjogok, valamint a gyermekeket megillető jogok érvényesítése;
- b) demokratikus, humanista, nemzeti és európai nevelési elvek alkalmazása;
- c) a tanulók és közösségeik iránti felelősség, a bizalom, a szeretet, a segítőkészség;
- d) szakmai és intellektuális igényesség, kulturált stílus a pedagógus tevékenységében;
- e) az alapvető erkölcsi normák érvényesítése;
- f) az egyéni és életkori sajátosságok, valamint a sajátos nevelési igényű tanulók szükségleteinek figyelembevétele;
- g) építkezés a tanulók aktivitására, öntevékenységre, önszerveződő képességére;
- h) az integrált nevelés, az integrációt elősegítő pedagógiai módszerek alkalmazása;
- i) a szülőkkel, a kollégiumhoz kapcsolódó iskolákkal, a társadalmi környezettel való konstruktív együttműködés;
- j) a nemzeti hagyományok megőrzése, a nemzeti azonosságtudat fejlesztése;
- k) a nemzetiségi azonosságtudat tiszteletben tartása, ápolása.

3.3.2. A kollégiumi nevelés feladatai

A kollégium – a kollégiumi jogviszony fennállása alatt – biztosítja diákjai számára azok iskolai tanulmányainak folytatásához szükséges kollégiumi feltételeket. Köznevelési feladatait kollégiumi ellátás, nemzetiségi kollégiumi ellátás, illetve sajátos nevelési igényű tanulók kollégiumi ellátásán keresztül valósítja meg.

A kollégiumi nevelés feladata különösen:

– *A tanulás tanítása*

A kollégiumi nevelés feladata a diákok egyéni fejlődésének elősegítése, a hátránnyal küzdők felzárkóztatása, a gyermekek tehetségének kibontakoztatása. Ennek érdekében a kollégium lehetőséget biztosít az ismeretszerzés, a megismerési és gondolkodási képességek fejlesztésére, valamint arra, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a helyes tanulási módszereket. Ezzel fejleszti a kreativitást, erősíti a tanulási motivációt, az érdeklődés, a megismerés és a felfedezés vágyát. Fontos, hogy a tanulók elsajátítsák az információkeresés különböző formáit a kollégiumi könyvtárban az egyéni fejlesztés elmélyítése érdekében. Törekszik a tanulási kudarcok okainak feltárására, azok kezelésére, a jó teljesítményhez szükséges helyes énkép, a pozitív önértékelés kialakítására. Segíti a mindennapi feladatokra történő felkészülést. A kollégiumnak gondot kell fordítania arra, hogy az ismeretek elsajátítása közben a tanulásra belső igény ébredjen a tanulóban, mindennapi életük részévé váljon a tanulás. A tanulás tanítása, az ismeretszerzést elősegítő beállítódások kialakítása hatással lesz a tanulók egész felnőtt életére, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

A tanulás legtöbb összetevője tanítható. A kollégiumi foglalkozásokon alapfeladat, hogy a kollégiumi élet egész időszakában figyelemmel kísérvé azt, hogyan tanulnak a kollégisták.

A rendszeres tanulás-módszertani foglalkozások eredményeképpen a tanulók szert tesznek a tanulás szervezésében a fokozatos önállóságra, a sorrendiség felállítására.

*A kollégiumi tanulásmódszertan az iskolai órákra való felkészülést, az iskolai tanulás hatékonyságának növelését szolgálja. Segíti a kollégistákat – elsődlegesen is az újonnan érkezetteket – abban, hogy idejüket, erejüket jól be tudják osztani, szervezni tudják kollégiumi életüket, fontossági sorrendet tudjanak felállítani **tevékenységeik és a tanulnivalók között.***

Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak az elsajátíttatása a kollégiumban magába foglalja az egyénre szabott tanulási módszerek, eljárások kiépítését, az értő olvasás fejlesztését, az emlékezet erősítését, a célszerű rögzítési és bevésési módszerek kialakítását, az önművelés, önnevelés igényének kialakítását, az élethosszig való tanulás gondolatának befogadását.

– ***Az erkölcsi nevelés***

A kollégium feladata az alapvető erkölcsi normák megismertetése, elfogadtatása, valamint e normák beépülésének elősegítése a tanulók mindennapi életébe, személyiségükbe. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű, készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra valamint azok kezelésére, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési kérdéseire, problémáira. A kollégiumi közösség élete, a kollégiumi nevelőtanárok példamutatása segítse elő a tanulók életében az olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás, az empátia, a szociális érzékenység.

– ***Nemzeti öntudat, hazafias nevelés***

A kollégium az iskolai tanulmányokra alapozva, azt kiegészítve segítse elő a nemzeti, népi kultúránk értékeinek, hagyományainak megismerését. A kollégiumi foglalkozások keretében a diákok tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. A nevelés révén alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. A nemzetiséghez tartozó tanulók nevelését ellátó kollégium kiemelt feladata az anyanyelvű nevelés, az adott nemzetiséghez való tartozás tudatának erősítése, nemzetiségi kultúrájának, nyelvének, szokásainak ápolása és fejlesztése.

Ezt segítik elő azok a 9. osztályban megtartott foglalkozások, bemutatók, melyeken a tanulók beszámolnak lakóhelyükről, az családi-lakóhelyi hagyományokról, kulturális értékeikről.

Fontos:

- *a szülőföld, az elbocsátó, a befogadó környezet szeretete, a lokálpatriotizmus és a hazaszeretet (patriotizmus) alapjainak kialakítása, ismerete (település, kisebb tájegység),*
- *országunk, nemzetünk ismerete, szeretete,*
- *az anyanyelv szeretete, művelése, igényes használata,*
- *a határainkon kívül, kisebbségben élő magyarok problémáinak ismerete, a velük való közösségvállalás,*
- *hagyományaink kulturális örökségünk ismerete, tisztelete, ápolása,*

– *nemzeti szimbólumaink (zászló, címer, Himnusz, Szózat, ünnepeink),*

– ***Állampolgárságra, demokráciára nevelés***

A kollégiumi nevelés elősegíti a demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének megértését, az abban való állampolgári részvétel jelentőségét. Ezzel is erősíti a diákokban a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremtve az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. A kollégium megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket. A közügyekben való aktív részvétel megkívánja a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátításának folyamatában kiemelt szerepet és megfelelő teret kap a kollégiumi diák-önkormányzati rendszer.

A diáktanács (DT) tagjai minden évben munkatervet készítenek, és ennek alapján szervezik, irányítják, bonyolítják a különböző programokat (az új kollégisták patronálása, várostörténeti vetélkedő, gólyaavató, Halloween-party, szavalóverseny; Mikulás est, „Koli-gála”, sportversenyek, farsang, kolis ballagás stb.). Évente két diákgyűlést tartanak, ahol beszámolnak tevékenységükről, értékeli a végzett munkát. A leballagó diákok helyett évenként új tagokat választanak.

– ***Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése***

A kollégiumon belüli kapcsolat- és tevékenységrendszer szervezésével, ismeretek nyújtásával a nevelés elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti és tapasztalati alapjai. Kiemelt feladat a tanuló helyes, reális énképének, illetve önértékelésének kialakítása; elő kell segíteni a kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését; hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének, az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

Az önismeret fejlesztése minden korosztály számára nagyon fontos, de különösen a felnőtt kor küszöbén. Az AJTP program keretén belül 5 éven keresztül heti 2 órában foglalkoznak önismerettel és társismerettel.

Az önismereti foglalkozások célja a kollégista személyiségének, jellemének, aktuális pszichés állapotának megismerése és fejlesztése egyénileg és csoportban.

A pszichés „belső történések” tudatosítása, önmaguk mélyebb ismerete elősegíti az alkalmazkodást, beilleszkedést, saját helyük felismerését szűkebb és tágabb környezetükben, felkészít a konfliktusok megoldására, az önbizalom, az önértékelés, a pályakép felépítésére, az önmenedzselés megalapozására.

A kollégiumi együttélés feltétele a közösen meghatározott szabályok betartása, a bizalmi légkör kialakítása a csoportban, a közösségben. A „kollégiumi közösségi tudat” kiépítése a kollégiumi közösség minőségének jelzője lehet. Ugyancsak a jó kollégiumi légkör alapvető feltétele a kölcsönös bizalom a diákok és a tanárok között.

– ***A családi életre nevelés***

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. Ezért a kollégium kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi

közösségek, értékek megbecsülése. Ez segítséget nyújt a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a tanulók családi életében felmerülő konfliktusok kezeléséről. A kollégiumnak foglalkoznia kell a Nat-ban meghatározott szexuális nevelés kérdéseivel is.

A családi életre való felkészítésben nagy szerepet kell vállalni a kollégiumoknak. Az érettségire, a továbbtanulásra, a munkába állásra, az anya szerepre, stb-re való felkészítés nélkülözhetetlen feladata a kollégiumnak.

– **A testi és lelki egészségre nevelés**

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A kollégium ösztönözzé a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz-kezelés módszereinek megismerésére és alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. A kollégiumi pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében. A kollégium sportélete járuljon hozzá az egészséges életvitel, a helyes életmód minta kiválasztásához. Fontos, hogy a kollégium a diákok számára otthonos, egészséges, kulturált, esztétikus közeget biztosítson, ahol a tanulók jól érzik magukat, és amely egyúttal fejleszti ízlésüket, igényességüket.

A diákok szellemi teljesítőképessége összefüggésben van a testi állapotukkal. A jó kondíció, az egészségmegőrzés tehát kötelesség. Az emberi test arra teremtődött, hogy a legteljesebb mértékben aktív legyen. A jól megtervezett mozgás növeli a szervezet ellenálló-képességét, lazítóan hat a kedélyre, növeli a szellemi teljesítőképességet, javítja az önbizalmat és az akaraterőt.

Mindennap lehetővé tesszük vagy a tornaterem, a futball- és kézilabdapálya, vagy a kondicionáló-terem délutáni-esti használatát.

Fontos a káros szenvedélyektől való teljes elhatárolódás (dohányzás, alkohol, drog, stb.)

– **Felelősségvállalás másokért, önkéntesség**

A kollégiumi nevelés feladata a szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása a tanulóknál úgy, hogy önálló tapasztalati úton ismerjék meg a hátránnyal élők sajátos igényeit, élethelyzetét. Ez a segítő magatartás fejleszti a diákokban az együttérzést, együttműködést, problémamegoldást és az önkéntes feladatvállalást, mely elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári léthez.

A kollégiumban bevezetjük a közösségi munkavállalást, hisz 2016-tól kötelezően 50 órát kell teljesíteniük az iskola tanuló ifjúságának.

– **Fenntarthatóság, környezettudatosság**

A tanulónak meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. A kollégiumi nevelés során fel kell készíteni a tanulókat a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, melyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Szemléletük formálásával érzékenységüket növelni kell a környezetvédelem iránt. Ki kell alakítani bennük a környezet védelmét szolgáló felfogást és életmódot. A közvetlen környezet, szobabelső takarítása minden szobaközösség feladata. A rendszeres ellenőrzés, a hetenkénti értékelés, jutalmazás illetve esetleges büntetés eredményeképpen javult a rend a kollégiumban.

Eredményként könyvelhetjük el a már a néhány éve folyó szelektív hulladékgyűjtést a kollégiumban.

– **Pályaorientáció**

A kollégiumnak – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket (szakkörök, érdeklődési körök) kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják későbbi hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. Ezért fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését. A kollégium – a kollégium pedagógiai munkájával kapcsolatban álló iskolákkal együttműködve – valamennyi tanulója számára lehetővé teszi egyes kiválasztott szakmák, hivatások megismerését, segíti a pályaválasztást, illetve a tanuló által választott életpályára való felkészülést.

Fontos:

- *Az eredményes pályaválasztás pszichés összetevőinek feltárása (motiváció, érdeklődés, képességek, környezet stb.)*
- *Tájékozódás a pályaválasztás, pályaismeret dokumentumaiban, ismeretforrásaiban, eligazodás a pályaválasztási alapgazdaságban. Az álláskeresés folyamata és technikái. A munkavállaló jogai, kötelességei. Azon technikák elsajátítása, amelyek megkönnyítik az álláskeresést, illetve erősítik a munkaerő-piaci alkupozíciót, dokumentumok megismerése, megalkotása és szituációk eljátszása segítségével.*
- *Hivatás. Hivatástudat. Felkészülés az esetleges pályakorrekciókra.*
- *Az élethosszig tartó tanulás fontosságának felismerése.*

– **Gazdasági és pénzügyi nevelés**

A kollégiumnak – a bentlakásos köznevelési intézmény sajátos adottságaiból adódóan – segíteni kell, hogy a tanulók felismerjék saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Fontos, hogy tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaikat, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásra utaltságát. A kollégium a diákok önkormányzati tevékenység működtetésén keresztül segíti az autonóm, felelős, a közösség érdekeit is figyelembe vevő magatartás és a körültekintő döntéshozás képességének kialakulását.

– **Médiatudatosságra nevelés**

Fontos, hogy a tanulók értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés során az értelmező, kritikai beállítódás kialakításának nagy jelentősége van. A diákokkal ismertetni kell a média működésének és hatásmechanizmusának főbb törvényszerűségeit, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokat, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módját.

A számítógépek és az Internet világában könnyen tájékozódó, jártas diákok figyelmét fel kell az adatbiztonságra és a veszélyekre (kompromittáló fényképek a facebook-on, játék függőség veszélyének kialakulása, stb.).

3.4. A tanulmányi munka eredményességének javítása

A kollégiumi élet egyik legfontosabb és egyben legvitatottabb területe a tanulmányi munka. A kollégiumi tanulás segítésében ismernünk kell a tanulási törvényszerűségeket

(mechanikus, intellektuális). Egyszerre több felkészülést, felkészítést kell biztosítanunk. A közösségben való tanulást a diákok nagy része rendkívül nehezen szokja meg. A hangos tanulásra kevesebb lehetőség van, mint otthon.

A kollégium sokat ronthat, és sokat javíthat a tanulási kedven. A tanulás objektív feltételei csak részben adóttak kollégiumunkban. Biztosítjuk az állandó szaktanári segítséget magyar nyelv és irodalomból, történelemből, német, francia és angol nyelvből, matematikából és fizikából. Nagy segítséget adunk a tanulás módszertanának elsajátításában és pszichológust is alkalmazunk tanulóink egyéni fejlődésének érdekében. Több tárgyból a gimnázium tanáraitól kapunk segítséget.

Jelenlegi lehetőségeink a nyugodt tanulási környezet feltételeit nem minden esetben teremtik meg. Nincsenek olyan kisméretű termeink, ahol kis létszámú, nyugodt tanulás folytatható.

A tanulmányi munka eredményességének javulását segítjük elő:

- a tanulók feleleteinek nyilvántartásával,
- a tanulmányi munka és fegyelem havonkénti értékelésével,
- az egyéni korrepetálások megszervezésével,
- ha kell a házi feladat kikérdezésével,
- a helyes tanulási módszerek megismertetésével.
- tanulási motivációt jelent a pontrendszer bevezetése.

3.5. Közéleti-közösségi vonások fejlesztése

Az ember természeténél fogva közösségi lény. Így a tanuló is rá van utalva a szervezett közösségre, az államra, a társadalomra és az őt körülvevő kisebb közösségekre is. Ebből következik, hogy rá is vonatkoznak mindazon jogok és köteleességek, melyek az állampolgárookra. Közösségi mivolta is kötelezi: a közügyekben a közösség javára végzett erőfeszítéseivel váljon a közösség aktív, pozitív szemléletű alakítójává. A kollégiumban élő valamennyi diák használja a közösségi helyiségeket. A tanuló, ebédlő, mosdó, háló rendben tartása mindenkinek feladata. Ügyeletesi rendszert működtetünk. Az ügyeletes fogadja a vendéget, tájékoztat a napirend szerinti eseményekről. „Gazdája” az épületnek, irányít, szervez. Munkája révén erősödik felelősségérzete is.

A közösségi viselkedésnek megvan a maga kultúrája, etikája. Ezek hiányában sok csalódás érheti az egyént. Minél nagyobb egy közösség, annál nehezebb a beilleszkedés, hiszen minden gyerek más egyéniség, /zárkózott, lobbanékony, pesszimista, fontoskodó, bátortalan/, de éppen sokszínűségükkel alakítják egymást. Ehhez azonban meg kell tanítanunk őket egymás személyiségének tiszteletben tartására. E célt szolgálják a szocializáció és életvitel foglalkozások.

A kollégiumi élet megszervezésében jelentős szerepet tölt be a Diáktanács. Választott tisztségviselői révén vesz részt a diákközösség mindennapi életével kapcsolatos célok kijelölésében, a feladatok végrehajtásában, valamint az elért eredmények értékelésében.

3.6. A kollégium működése

3.6.1. Személyi feltételek, elvárások

A kollégiumban a nevelési feladatokat – az Nkt.-ben meghatározott végzettséggel és szakképzettséggel rendelkező, pedagógus munkakörben foglalkoztatott – kollégiumi nevelőtanár látja el, aki

- a) a nevelőtestület tagjaival és vezetőivel szoros szakmai együttműködésben végzi munkáját,

- b) rendszeres önképzéssel, szervezett továbbképzéssel megújított, korszerű szakmai ismeretekkel rendelkezik,
- c) képes a nevelési folyamat megtervezésére, megszervezésére, irányítására, ellenőrzésére, értékelésére; jártas a különböző pedagógiai eljárások, módszerek alkalmazásában,
- d) egyéniségével, megjelenésével, felkészültségével, műveltségével, életmódjával követendő példaként szolgál a diákok számára,
- e) megfelelő empátiával rendelkezik, nevelői eljárásaiban, pedagógiai kommunikációjában a tanulók iránti tiszteletet, szeretetet, elkötelezettséget és bizalmat helyezi előtérbe,
- f) képes a diákok helyzetének, személyiségének megismerésére, megértésére,
- g) képes a diákokkal őszinte, bizalmon alapuló viszonyt kialakítani,
- h) képes a konfliktusok eredményes kezelésére,
- i) munkája során folyamatosan együttműködik a tanulók közösségeivel, a nevelésükben részt vevő személyekkel, szervezetekkel.

A kollégiumi nevelőtanár munkáját a jogszabályokban foglaltak szerint végzi, tevékenységét a tudás, az igazságosság, a rend, a szabadság, a méltányosság, a szolidaritás erkölcsi és szellemi értékei, az egyenlő bánásmód, valamint az egészséges életmódra és a fenntartható fejlődésre nevelés határozzák meg.

A kollégiumban dolgozó, nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak munkáját is a gyermekközpontság, a nevelés eredményességének támogatása kell, hogy jellemezze.

Jelenlétük, megnyilvánulásaik, tevékenységük és annak színvonala is nevelési tényezőként hat a kollégisták mindennapjaiban.

3.6.2. Tárgyi, környezeti feltételek, elvárások a kollégiumban

A kollégium belső és külső környezete biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, a kollégisták biztonságát, kényelmét, megfelel az otthonosság általános kritériumainak.

Megteremti – a jogszabályi előírásoknak megfelelően – a nyugodt tanulás, az önálló ismeretszerzés, a kulturális, a sport- és egyéb szabadidős tevékenységek, valamint a diákkörök, szakkörök működésének feltételeit.

A kollégium gondoskodik a tanulók nyugodt pihenéséről, az egyéni visszavonulás lehetőségéről.

Az oktatást-nevelést segítő eszközök közül ki kell emelni az informatikai eszközökkel való ellátottságot.

A diákok számára közvetlenül hozzáférhető számítógépek száma 20, ezek mindegyike rendelkezik Internet hozzáféréssel.

3.7. A kollégiumi élet megszervezése

A kollégium – belső életének szabályozása során – biztosítja a diákok optimális testi-lelki fejlődésének feltételeit, beleértve a rendszeres és egészséges étkezést, a tisztálkodást, az előírásoknak megfelelő egészségügyi ellátást. Figyelembe veszi a speciális tanulói, szülői és iskolai igényeket, valamint az intézményi hagyományokat, szokásokat is. A tanulók napi életének kereteit úgy szervezi, hogy az egyes tevékenységek belső arányai – a jogszabályi keretek között – a tanulók egyéni és életkori sajátosságaihoz igazodjanak.

A kollégiumi élet megszervezésében jelentős szerepet tölt be a kollégium diákönkormányzata.

A kollégiumnak biztosítani kell, hogy a diákok választott tisztségviselőik révén részt vehessenek a tanulóközösségek mindennapi életével kapcsolatos célok kijelölésében, a feladatok végrehajtásában, valamint az elért eredmények értékelésében.

Lehetővé kell tenni, hogy a diákönkormányzat tagjai és vezetői megismerjék és a mindennapi gyakorlatban felelősen alkalmazzák a demokratikus érdekérvényesítés, a problémamegoldás és a konfliktuskezelés technikáit, módszereit.

A kollégium a maga sajátos eszközeivel kiépíti, folyamatosan ápolja és megújítja az önálló arculatához kapcsolódó hagyományait, erősíti a kollégiumi közösség együvé tartozását.

3.8. A kollégium kapcsolatrendszere

A kollégium nevelési feladatainak eredményes megoldása érdekében rendszeres kapcsolatot tart a szülőkkel, illetve a tanuló törvényes képviselőjével, szülői szervezetekkel (közösségekkel), a fenntartóval, a működtetővel, a kapcsolódó iskolákkal, társintézményekkel, hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanuló, valamint veszélyeztetett gyermek esetében a gyermekjóléti szolgálattal, a település – a tanulók nevelésében érintett – intézményeivel, nevelésbe vett gyermek esetén a gyámjával, nevelőszülőjével vagy gyermekotthonával, civil szervezeteivel, szakmai közösségeivel, érintettség esetén a helyi nemzeti önkormányzatokkal, továbbá minden olyan szervezettel, amely a kollégiumi nevelés céljainak megvalósítását elősegítheti.

A kapcsolatok kialakításában, gazdagításában és fenntartásában a kollégium nyitott és kezdeményező. A kapcsolattartás helyi szabályozása a jogszabályi előírásoknak megfelelően történik.

A kollégiumban a kapcsolattartás a következőképpen valósul meg:

A kollégiumvezető: a kollégiumi nevelőtestülettel naponta tart egyeztetést

- minden hét hétfőjén nevelőtestületi megbeszélést tart (szükség esetén, rendkívülit),
- folyamatos kapcsolatot tart az osztályfőnökökkel, szaktanárokkal (AJTP),
- szükség szerint konzultál a pszichológussal,
- a kollégiumok vezetőivel szakmai információt cserél.

A kollégiumi nevelők kapcsolatot tartanak:

- a szülőkkel a gyerekek nevelése érdekében (AJTP),
- az osztályfőnökökkel a magatartás, a tanulmányi előmenetel koordinálása, illetve valamennyi felmerülő megoldandó kérdés céljából (AJTP),
- a szaktanárokkal a gyerekek tanulmányi munkájának elősegítése céljából (AJTP).

Tanuló-pedagógus kapcsolattartási formái

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a tanár-diák kapcsolat a legtöbb esetben, az őszinteségen, empátián, megértésen alapszik.

Pedagógusaink nagy hangsúlyt fektetnek a diákokkal való személyes törődésre. Az egyénre szóló foglalkozások alkalmával (és sok esetben azon túl is), minden esetben lehetősége nyílik a gyerekeknek feltárni egyéni problémáikat.

A belső kapcsolatrendszer

A belső kapcsolatrendszer a hierarchia és a funkcionalitás alapján szerveződik. Minden hétfőn délelőtt az intézmény igazgatója munkaértekezletet tart a szakterületek (nappali, levelező, kollégium és gazdasági) vezetőinek részvételével, így ezen a szinten biztosított az információk megjelenése és azonossága. A kollégiumi részlegekben a kollégiumvezető továbbítja az információkat hétfő délutánonként (illetve szükség szerint) az aktuális pedagógiai feladatokat, eseményeket. A pedagógusok és a diákok találkozásai több helyzetben és szereposztásban is létrejöhetnek. (csoportfoglalkozás, szakkör, tanulókör,

korrepetálás, diákönkormányzat, szabadidős tevékenység, egyéni foglalkozás, ügyelet stb.). ezért törekszünk az információk egyértelmű, biztos és megfelelő illetőségű körben való eljuttatásáról..

3.9. A kollégiumi tevékenység szerkezete

A kollégium – igazodva az Nkt. 28. §-ának rendelkezéseire – a nevelési folyamat során a tanulói tevékenységeket – annak céljától, jellegétől függően – kollégiumi programok, csoportos és egyéni foglalkozások keretében szervezi, az intézményi szervezet működéséhez pedagógiai irányítást, illetve támogatást biztosít.

3.9.1. A kollégium által kötelezően biztosítandó foglalkozások

A kollégium a foglalkozások tervezése, szervezése során kiemelten ügyel a pozitív tanulási attitűd kialakítására és megerősítésére, a kreativitás fejlesztésére, az egész életen át tartó ismeretbővítés fontosságára, gondoskodik a tanulókkal való személyes törődés tapintatos formáinak kialakítására. Külön figyelmet fordít a nemzetiségi sajátosságokra és a sajátos nevelési igényű tanulók egyéni szükségleteire. A kollégium a foglalkozások formáját és tartalmát úgy határozza meg, hogy azok hozzájáruljanak a tanulók erkölcsi gyarapodásához, személyiségének gazdagodásához, kompetenciáik fejlesztéséhez, a közösség fejlődéséhez.

3.9.2. Felkészítő foglalkozások a kollégiumban

Tanulást segítő foglalkozások:

- a) *rendszeres iskolai felkészülést biztosító egyéni és csoportos foglalkozás* (A hét első négy napján rendszeres iskolai felkészülést biztosító foglalkozások (13 óra/hét, minden nap: 16:00-19:00-ig)

Cél: a tanulók napi tanulmányi munkájának segítése.

Feladat: a tanuláshoz szükséges feltételek megteremtése és biztosítása.

Tartalom: a tanuló tanulási kötelezettségének megvalósítása állandó tanári segítségnyújtás és ellenőrzés mellett. A foglalkozások a részvétel szempontjából minden tanuló számára kötelezőek, a kötelezettség alóli esetenkénti felmentés (pl.: délutáni iskolai elfoglaltság miatti hiányzás) egyéni elbírálás alapján történik (a csoportvezető tanár dönt). A kötelező foglalkozások eltöltésének módjáról, helyéről az egyénhez igazodva a csoportvezető tanár dönt, a kötötten meghatározott időintervallumban (péntek kivételével hétköznapokon 15:45 – 16:00-ig, illetve 19:00-20:00-ig).

- b) *differenciált képességfejlesztő, tehetség-kibontakoztató foglalkozás, illetve a valamilyen okból lemaradt tanulók felzárkóztatása* – diákok egyéni segítése, iskolában, ill. kollégiumban történő korrepetálása - a kiemelkedő képességű tanulók gyorsabb haladásának, a sajátos érdeklődésű tanulók foglalkoztatásának biztosítása

Cél: felzárkóztatás esetén a tanulók tantárgyi hiányosságainak pótlása, a hátrányok kompenzálása, tehetséggondozás esetén a tehetségek felismerése, motiválása, plusz ismeretek nyújtása.

Feladat: szakszerű pedagógiai segítségnyújtás az adott tantárgyi többlet ismeretek eléréséhez, ill. felzárkóztatásnál a hiányosságok leküzdésére.

Tartalom: egyénhez igazított tantárgyi oktatás.

- c) *a bármely okból lemaradó tanulók felzárkóztatása, hátránykompenzáció,*

- d) a tantárgyi ismeretek bővítése és a pályaválasztás segítése érdekében szervezett szakkörök, diákkörök,
- e) tematikus csoportfoglalkozás. (A tematikus csoportfoglalkozások kerettanterve, éves óraszám a 1. sz. mellékletben található)

Egyéni és közösségi fejlesztést megvalósító foglalkozások:

Csoportvezetői foglalkozások:

- a) közösségi foglalkozás a kollégiumi csoportok számára: a csoport életével kapcsolatos feladatok, tevékenységek, események, problémák megbeszélése, értékelése
- b) tematikus csoportfoglalkozások:
a rendeletben előírt témakörök, időkeretek között szervezhető foglalkozások.

Ezek a foglalkozásokon történik meg a csoport tanulmányi munkájának és egyéb tevékenységének értékelése.

A diákok egészséges életének védelme érdekében a csoport-összejöveteleken prevenció is folyik, ahol a balesetekről, a káros szenvedélyekről – dohányzás, alkohol, drogfogyasztás káros hatásairól, kialakulásának megelőzéséről – kaphatnak megfelelő tájékoztatást és ismereteket.

A foglalkozások keretein belül a tanulók elsajátítják a mindennapi élettel kapcsolatos ismereteket, a közösségi együttélés normáit, a szociális viselkedés alapvető szabályait, a konfliktuskezelő képességet.

Cél: a szocializációs folyamat irányítása, közösségformálás, a közösségi lét nevelői hatásainak kiaknázása, tematikus ismeretek közvetítése, átadása.

Feladat: szakszerű pedagógiai ismeretközvetítés az EMMI rendelet által megadott témakörökből, a törvény által meghatározott kötött, csoportos formában.

Tartalom: a csoport igényeihez, ill. az életkori sajátosságokhoz igazítottan

A kollégiumi közösségek szervezésével összefüggő foglalkozások:

- a) a kollégiumi diákönkormányzatok működésének támogatása
- b) kollégiumi diákfórumok (kollégiumi gyűlés, kisebb közösségek szerinti megbeszélések).

A tanulókkal való egyéni törődést biztosító foglalkozások:

A foglalkozásokon (tanulói vagy pedagógusi kezdeményezésre) a diákok feltárhatják egyéni problémáikat ezek megoldásában számíthatnak a pedagógus tanácsaira, segítségére. Itt kap hangsúlyt a **prevenciós** tevékenység is.

Cél: a szocializációs folyamat egyénre szabott irányítása, a tanulók beilleszkedésének megkönnyítése, segítségnyújtás a diákok egyéni gondjainak megoldásánál.

Feladat: a tanulók pedagógiai, pszichológiai megsegítése, szülői szerepek helyettesítése

Tartalom: egyénre szabott.

Szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozások:

Állandó vagy adott eseményre szerveződő kollégiumi diákcsoportok számára szervezett

- irodalmi, képzőművészeti, zenei, tánc, vizuális képességeket fejlesztő művészeti,
- egészséges életmódra nevelést, a rendszeres testedzést szolgáló sportcélú,

- a hasznos gyakorlati ismeretek megszerzését, az önellátás képességének fejlesztését célzó,
- a pályaorientáció szempontjából is fontos tartalmakat hordozó, szakkörök, szakmai, művészeti foglalkozások, kollégiumi sportkörök, rendezvények, versenyek, vetélkedők.
- Sportkör:

Cél: a diákok egészséges, és kulturált életmódra nevelése

Feladat: a tanulók rendszeres sportolásának, testmozgásának elősegítése, pedagógiai irányítása

Tartalom: egyénre és csoportra szabott, aktív részvétel kollégiumi sporttalálkozók, házi-, és kollégiumok közötti bajnokságokon.

A foglalkozások eltöltésének módjáról a foglalkozást vezető tanár dönt.

- *Rendszeres programok, szakkörök:*

Asztalitenisz kör, Sakk-kör, Főző szakkör, Dráma, Filmklub, Társasjáték, ECDL-felkészítő, kézműves szakkör

Cél: a diákok egészséges-, és kulturált életmódra nevelése, a tanulók ismereteinek bővítése.

Feladat: a tanulók életkorához igazodó ismeretek átadása, speciális ismeretek nyújtása, az elméleti tudás gyakorlati alkalmaztatása egyénre és csoportra szabottan, pedagógiai segítségnyújtás, irányítás.

- Eseti programok:

- Kulturális verseny (szabad választás alapján)
- Műveltségi vetélkedő (szabad választás alapján)
- Egyéni megmérettetések (szavaló-, népdal-, plakátverseny – szabad választás alapján)
- Kollégiumi és egyéb pályázatok (szabad választás alapján)
- Tanulmányi verseny (szabad választás alapján)
- Házi bajnokságok (szabad választás alapján)
- Kollégiumok közötti versenyek (szabad választás alapján)

3.9.3.A pedagógiai felügyelet

A kollégium – szervezeti egységenként egy pedagógus közreműködésével (a továbbiakban: ügyeletes nevelőtanár) – gondoskodik a foglalkozáson nem tartózkodó tanulók pedagógiai felügyeletéről, a kollégiumi élet szervezéséről.

A kollégium zavarmentes működésének biztosítása céljából az ügyeletes nevelőtanár

- a) visszatérő rendszerű ellenőrzést folytat a külső és belső biztonsági rendszabályok, a balesetvédelmi előírások betartása, az egyéni és közösségi tulajdon védelme, a megelőzés érdekében,
- b) folyamatos jelenlétével biztosítja a házirend betartását, különös tekintettel az együttélési normák, a személyiségvédelem, a diákok önrendelkezési jogának érvényesülésére,
- c) időszakos ellenőrzést folytat az egyéni és közösségi rend fenntartása, a tisztasági és az egészségvédelmi szabályok teljesítése céljából,

A pedagógiai felügyelet átadásakor az ügyeletes nevelőtanárok között – dokumentált – információcserére kell sort keríteni.

A kollégiumi élet szervezése során a kollégium vezetőjének a feladata

- a) a napirend szerinti tevékenységek, így az ébresztő, a takarodó, az étkeztetés megszervezése, felügyelete, ellenőrzése,
- b) a tanulói nyilvántartások, különösen a betegség, távollét, kimenő, engedélyek folyamatos vezetése,

- c) a közös helyiségek és közösségi eszközök használatának, az öntevékeny diákkörök tevékenységének a felügyelete,
- d) a felmerülő egyéni problémák kezelése, ennek részeként az ügyeletes nevelőtanári intézkedés, továbbá információtovábbítás a csoportvezető nevelőtanárnak.

3.10. A kollégiumi nevelés eredményessége

A kollégium – a szülővel és az iskolával együttműködve – hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló eredményesen fejezze be tanulmányait választott iskolájában.

A tanuló a kollégiumi nevelési folyamat során elsajátítja a társadalomba való beilleszkedéshez és a családi életben, a hivatás gyakorlásában, az állampolgári létben az önálló életvitelhez szükséges alapvető ismereteket, képességeket, értékeket:

- elsajátítja és követi az alapvető erkölcsi normákat;
- képes az egészséges és kulturált életmód kialakítására;
- sokoldalú képzettsége, műveltsége párosul az új ismeretek befogadásának és a folyamatos megújulásnak a képességével;
- kialakul reális társadalomképe;
- rendelkezik az önszerveződéshez, a demokratikus érdekérvényesítéshez szükséges képességekkel;
- tudása versenyképes, önértékelő képességére, szakmai felkészültségére alapozva választ tud adni a szakmai kihívásokra;
- képes az együttműködésre, az emberi kapcsolatok kialakítására és továbbépítésére;
- másokhoz való viszonyában toleráns, empátiával rendelkezik, társadalmi szemléletét a szolidaritás jellemzi;
- ismeri nemzetünk, nemzetiségeink kulturális, történelmi hagyományait.

A kollégiumi nevelés eredményességének értékelésekor figyelembe veendő, hogy a nevelési folyamat milyen kiindulási állapotból, milyen feltételek mellett fejtette ki hatását.

3.11. Gyermek és ifjúságvédelem

A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanulókkal foglalkozó komplex tevékenység. A kollégiumba kerülő gyermekek eleve hátrányból indulnak, hiszen el kell szakadniuk családjuktól. Sok esetben hátrányos helyzetű kis településről jönnek, s a felkészültségükben is tudáshiány tapasztalható, mely párosulhat a kifejezőkészség alacsonyabb szintjével, a kollégiumi szocializáció nehézségeivel, az új status kereséssel. Szembesülhetnek városi társaik magabiztos kiállásával, könnyed fellépésével. Mindezek meg tapasztalása önbizalomhiányt, visszahúzódást, szorongást, önértékelési zavart okozhat a kollégistáknál. Az iskolában és a kollégiumban is állandó kontroll alatt vannak tanulóink, ami növeli a belső feszültséget. A hátrányos helyzetű gyerekek megsegítéséhez fel kell mérni, ki milyen hátrányokat cipel magával, s ennek ismeretében kell kialakítani a segítség stratégiáját, taktikáját.

A gyermek- és ifjúságvédelmi munkát az alábbi etikai normáknak kell jellemezni:

- minden kollégistát előítéletek nélkül segítünk, védünk, figyelünk
- tiszteletben tartjuk egyéniségüket, személyiségi jogait
- senkit nem részesítünk igazságtalanul előnyben, de a lehetséges segítség és beavatkozás érdekében rangsoroljuk a hátrányosság vagy veszélyeztetettség mértékét
- minden kollégistához szeretettel és tapintattal közelítünk
- csak az adott helyzet feltárásához szükséges információkat kérjük, nem kíváncsiskodunk
- a megszerzett diszkrét információkat titokként kezeljük, kivéve, ha ezzel bárkit veszélyeztetünk

Mi a tennivalónk a helyzetfeltárás után?

Mindent el kell követnünk együtt a szülőkkel, az önkormányzattal, a gyermekvédelmi intézményekkel, alapítványi pályázatokkal, hogy anyagiak miatt egyetlen növendéknek se kelljen elhagynia a kollégiumot.

Gyakran a szociális gondok húzódnak meg a műveltségi hátrányok, az alul motiváltság háttérében is. Az iskolával együttműködve igyekszünk e hátrányokat csökkenteni, megszüntetni. A veszélyeztetettség következményei gyakran mutatkoznak meg a kollégiumi fegyelem és szabályok megsértésében, a feladatok elhanyagolásában. Ezek gondos, szisztematikus kollégiumi nevelőmunkával rendszerint megelőzhetők vagy korrigálhatók. Súlyosabb esetekben azonban együttműködést kívánnak a gyermekvédelmi intézményekkel, egészségvédelemmel, rendőrséggel. Két alapvető feladatunk van tehát: a prevenció és a korrekció.

3.12. A kollégiumi nevelési program végrehajtásához szükséges eszközök és felszerelések jegyzéke

A kollégium jelenlegi eszköz és felszerelési állománya az épülethez hasonlóan felújításra szorul. A megkezdett beszerzéseket tovább kell folytatni az anyagi lehetőségek figyelembe vételével. A tanulás hatékonyságának növelése érdekében ki kell alakítani egy tanulásmódszertan szaktantermet. A számítástechnikai terem bővítése is folyamatos feladatot jelent. A szabadidő hasznos eltöltése érdekében a kulturális és sport felszerelések folyamatos bővítése is feladataink közé tartozik.

Az alábbi jegyzék a meglévő eszközeinket tartalmazza:

Számítógép asztalok, székek

Nyomtató

Számítógépek

Programok

Testedző szoba

Könyvtár

Könyvtárszoba

Hifi-torony

Mikrofon

Erősítő

Hangszóró

Videofelvevő kamera

Videofelvevő és lejátszó

Sportudvar

Televíziók

Rádiók

3.13. Az Arany János Tehetséggondozó Program a kollégiumban

3.13.1. Az AJTP kollégiumi tevékenység- és foglalkozásrendszere

Az Arany János Tehetséggondozó Program (a továbbiakban: AJTP) célja az esélyteremtés és tehetséggondozás azon tanulók számára, akik a program segítségével nélkül nem nyerhetnének felvételt a felsőoktatási intézményekbe. A program célja a programba bekerülő tanulók képességeinek és személyiségének, valamint érzelmi intelligenciájának fejlesztése és a tudás tekintélyének visszaállítása.

Az AJTP-ben megvalósuló kollégiumi pedagógiai munka és tevékenységi rendszer meghatározó elemei

1. Az AJTP a megvalósító középiskolák és kollégiumok, illetve középiskolai és kollégiumi intézményegység(ek) együttműködésén, összehangolt tevékenységen alapszik.
2. Az AJTP-ben résztvevő minden tanuló számára kötelező a kollégiumi jogviszony létesítése abban a kollégiumban, ahol a program megvalósul.
3. Az AJTP-ben részt vevő intézmények együttműködnek a fenntartóval, a program Szakmai Tanácsadó Testületével, a méréseket és továbbképzéseket végző felsőoktatási intézményekkel, az Arany János Kollégiumi és az Arany János Kollégiumi-Szakiskolai Programmal.
4. Az AJTP-ben részt vevő kollégiumoknak az alapprogramban megfogalmazott célkitűzések teljesítése mellett további, az e mellékletben megfogalmazott követelményeknek kell megfelelniük.
5. Az AJTP-ben részt vevő középiskolák és kollégiumok, illetve intézményegységek együttműködnek, megállapodnak a hátránykompenzáció és tehetséggondozás, a program előírásainak, követelményeinek megvalósítása érdekében úgy, hogy közben megőrzik nevelési és oktatási dokumentumaikban meghatározott önállóságukat és sajátos arculatukat. Az együttműködés szervezésére irányító koordinátort (a középiskolában programfelelős, a kollégiumban programgazda) neveznek ki és rendszeres szakmai konzultációkat tartanak.

Az AJTP-ben részt vevő kollégiumok megkülönböztető, speciális elemei

1. Az AJTP-ben a nevelési és oktatási folyamat öt évfolyamra terjed ki. Az AJTP-ben részt vevő középiskola által tervezett helyi tantervnek valamint a kollégiumi tevékenységre és foglalkozási rendszerre épülő kollégiumi programnak – kiegészülve az AJTP-s foglalkozási egységgel – egységes pedagógiai rendszert kell alkotnia, ami azt is jelenti, hogy a foglalkozások, tevékenységek helye, időkerete intézménypáronként – megállapodásuk alapján – változhat.
2. A 9./AJTP előkészítő évfolyamon hangsúlyosan a hátrányok kompenzálása, az ismeretek kiegyenlítése, gazdagító programok biztosítása, a matematika, az informatika, az anyanyelvi képzés és egy idegen nyelv emelt óraszámú oktatásának segítéséhez felkészítő foglalkozások szervezése történik. Az AJTP foglalkozási egység bevezetése a kollégiumban a középiskolával történő megállapodás esetén lehetővé teszi az önismereti-személyiségfejlesztési vagy drámapedagógiai, valamint tanulásmódszertani és kommunikációs foglalkozások megszervezését.
3. Az AJTP foglalkozási egység a program egyik jellemzője, melyre a program a 9./AJTP évfolyamon további heti 4, a 9–12. évfolyamokon pedig heti 2-2 órányi foglalkozási időt biztosít.
4. Az AJTP-ben részt vevő kollégiumokban az általános szabályok szerint megszervezett foglalkozások kiegészülnek az AJTP foglalkozási egység foglalkozásaival, melyeket a heti rendszeres felkészítő foglalkozások időkeretében, vagy a hétvégi kollégiumi programok keretében lehet megszervezni.
5. Az AJTP-ben részt vevő tanulók a szorgalmi időszak minden hónapjában egy alkalommal kollégiumi programhétvégén (foglalkozásokon, rendezvényeken, kirándulásokon, sportversenyeken stb.) vesznek részt.
6. A tíz kollégiumi hétvégéből (a 9./AJTP–11. évfolyamon 10 hétvége/év; 12. évfolyamon 5 hétvége/év) hármat – az Nkt. által biztosított átcsoportosítási lehetőséget a teljes tanévre kihasználva – kirándulásra, sítáborra, országjárásra, táborozásra, a környék megismerésére fordíthatnak.

7. Az AJTP-ben részt vevő kollégiumok és kollégisták a kollégiumi pedagógiai programban és az éves munkatervben meghatározott rend szerint részt vesznek a házi, a regionális és az országos versenyeken, valamint az AJTP táborain, fesztiváljain.
8. Az AJTP-ben részt vevő kollégiumok hétfői programjaik szervezésekor, foglalkozásaik átcsoportosításakor, illetve tömbösítésekor alkalmazzák a foglalkozások és foglalkozási idők átcsoportosításának lehetőségét biztosító szabályt.

4. A gimnázium helyi tanterve

4.1. A gimnáziumi képzés rendje

4.1.1. Beiskolázásunk sajátosságai

Képzési rendszerünknek megfelelően fiataljaink 14-19 éves korúak, 40-45 % helybéli, 60-55 % vidéki. A vidékiek zöme Kisvárdra közvetlen vonzáskörzetéből kerül ki és főleg bejáró tanuló. A távolabb lakók elsősorban valamilyen specialitással rendelkező osztályokba jelentkeznek. Számukra az iskola kollégiumi elhelyezést tud biztosítani. A cigándi híd megépítésével egyre több a jelentkező a Bodrogből is.

Diákjaink mintegy 80%-a továbbtanulási szándékkal jelentkezik a gimnáziumba. Ők elsősorban az „emelt szintű” (angol, német nyelvi, informatika, matematika, humán és természettudományos) oktatási formákat vagy az Arany János Tehetséggondozó Program által kínált lehetőséget választják. Az utóbbi években egyre nő azok száma, akik jó-jeles tanulmányi eredménnyel rendelkeznek, de az általános iskolában még nem döntötték el, milyen specialitás iránt érdeklődnek, így tanulmányaikat az általános tantervű osztályokban folytatják. Lehetőséget biztosítunk az általános képzésen belül az un. humán, illetve természettudományos irányultságú képzésbe való bekapcsolódásra is.

Meg kell említeni, hogy a hátrányos helyzet, a szülői munkanélküliség, a közepes tanulmányi eredmény és egyéb okok miatt felsőoktatási intézménybe nem jelentkező tanulóink sem munkanélküliként kezdik az érettségi vizsga utáni életüket. Közülük szinte mindenki az egy-két éves szakképzésre vagy egyéb tanfolyamokra iratkozik be érettségi után, vagy már van munkája. Ez azt bizonyítja, hogy tanulóink munkaerőpiaci pozíciója jó, sőt tapasztalataink szerint a gimnáziumi érettségi utáni szakképzést vállalók szilárdabb általános műveltség és biztosabb nyelvtudás birtokában sokkal inkább meg tudnak felelni a követelményeknek, mint szakképző iskolát végzett társaik.

A tőlünk továbbtanulásra jelentkezett tanulók 70-80%-a felvételt nyer a felsőfokú oktatási intézményekbe, biztos információink vannak arról is, hogy ott sikeresen megállják helyüket.

A felvételik rendjével kapcsolatosan minden évben külön tájékoztatót ad ki a gimnázium, amely a pedagógiai intézetek által megjelentetett tájékoztató füzetekben megtalálható. Hozzáférhető az Interneten, valamint a szülők, az általános iskolák részletes tájékoztatót kaphatnak a Bessenyei György Gimnáziumban rendezett nyílt napokon, az általános iskolákban tartott pályaválasztási szülői értekezleteken.

Évfolyamonként hat osztály indítását tervezzük. Az osztályokat az alábbi struktúrában indítjuk:

A osztály: Arany János Tehetséggondozó Program

B osztály: Előkészítő évvel induló angol, illetve német emelt szintű idegen nyelvi képzés

C osztály: Angol, humán emelt szintű idegen nyelvi képzés

D osztály: Matematika emelt szintű képzés

E osztály: Természettudományos emelt szintű képzés

F osztály: Általános tantervű képzés

4.1.2. A gimnáziumi képzés szakaszai

Iskolánk négyévfolyamos, illetve ötévfolyamos Arany János Tehetséggondozó-, illetve az előkészítő évvel induló idegen-nyelvi képzés programja szerinti gimnáziumi szerkezetben működik. A nevelés-oktatás szakasza két részre tagolódik.

1. **A kilencedik évfolyamon kezdődő és a tizedik, illetve tizenegyedik évfolyam végéig tartó, általános műveltséget megszilárdító.**
2. **A tizenegyedik, illetve a tizenkettedik évfolyamon kezdődő és a tizenkettedik, illetve tizenharmadik évfolyam végéig tartó, általános műveltséget – a tanuló érdeklődésének, adottságának megfelelően – elmélyítő, pályaválasztást segítő.**
Ezen szakasz kiemelt feladata az érettségire, a felsőoktatási tanulmányok folytatására történő felkészítés. Az érettségi vizsga közép- és emelt szinten tehető le. Az emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítés során arra törekszünk, hogy különórák nélkül tudjanak tanulónk eleget tenni a követelményeknek, ezzel minél több diák számára tudjuk megteremteni a továbbtanulás esélyeit.

4.1.3. A gimnáziumi képzés irányai

4.1.3.1. Általános alapelvek

Képzési alapelveink meghatározásánál a köznevelési törvényben, a Nemzeti Alaptantervben, a kerettantervekben, az érettségi vizsgaszabályzatban és a megyei fejlesztési tervekben megfogalmazottakat vesszük figyelembe.

A tanulók érdeklődési körének, igényeinek megfelelően az alapképzés kiegészítéseként emelt szintű képzési formákat indítunk mind a négy évfolyamon. Ez a tanulók választása alapján többletórán, nem kötelező (választható) órakeretben történik.

Az emelt szintű képzés formái:

Humán, természettudományos, matematika, informatika, élő idegen nyelv (angol, francia, német).

Egész képzési rendszerünkben fontos szerepet tulajdonítunk a logikai és kommunikációs képesség fejlesztésének. Az alapszintű képzés mellett ezért folytatjuk továbbra is az emelt szintű matematika, informatika, angol, német idegen nyelvi képzést.

A gimnáziumi kerettanterv két idegen nyelv oktatását írja elő a képzés során. Iskolánk azt a gyakorlatot támogatja, hogy a tanuló folytassa az általános iskolában megkezdett idegen nyelv tanulását. Ez jelenleg az angol illetve a német nyelv.

Második idegen nyelvként az angol, francia, német, orosz nyelvet választhatják diákjaink. Az oktatás csoportbontásban történik. A csoportokat a tanulók tudásszintjének megfelelően alakítjuk ki.

A tantárgyi sajátosságok miatt, valamint az oktatás hatékonyságának emelése érdekében az emelt szinten oktatott tantárgyaknál valamint az informatikánál és az idegen nyelveknél csoportbontást tervezünk. A speciális képességek fejlesztése érdekében ének-zenéből és rajzból a tanórán kívüli keretben szervezünk differenciált oktatást.

Az érettségi és a felvételi követelményekhez igazodva a 11. és 12. évfolyamon a tantárgyakat közép- és emelt szinten tanítjuk. A tanulók óratervét egyénileg állítják

össze. A képzések tantervi hálói határozzák meg, hogy a tanulók hány órát fordíthatnak az érettségire való felkészülésre.

Tanulói részvétel szempontjából a tanítási óra lehet

- kötelező
- nem kötelező tanítási óra.

Az iskola igazgatója minden év április 15-ig elkészíti, és közzé teszi a tájékoztatót azokról a tantárgyakról, a felkészítés szintjéről, amelyekből a tanulók választhatnak. A tájékoztató azt is tartalmazza, hogy a tantárgyat előreláthatólag melyik pedagógus fogja oktatni. A tájékoztató elfogadása előtt, beszerezzük az iskolai diákönkormányzat véleményét. Minden év május 20-ig felmérjük, hogy a tanulók, milyen tantárgyakból kívánnak nem kötelező tanítási órákon részt venni.

Tagozatainkon már a 9. évfolyamtól kezdve a kiemelt tantárgy(ak)ból az emelt szintű érettségi vizsgára készítünk fel.

Ha a tanuló felvételt nyert a nem kötelező tanítási órára, a tanítási év végéig köteles azon részt venni. Erről a tényről a nem kötelező tanítási órára történő jelentkezés előtt a tanulót (szülőt) írásban tájékoztatjuk. A nem kötelező tanórai foglalkozást az értékelés és minősítés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamba való lépés tekintetében úgy tekintjük, mint a kötelező tanítási órát. A tanuló írásban nyilatkozik arról, hogy a nem kötelező tanítási órákra történő jelentkezés jogkövetkezményeit tudomásul vette. Indokolt esetben az igazgató engedélyével módosíthatja választását, írásban kell bejelentenie.

Mind az alapszintű, mind az emelt szintű képzési formákat a kötelező tanórai kereteken belül valósítjuk meg. A kötelező tanórai lehetőségek mellett minden tanuló számára lehetővé válik, hogy az alapképzést kiegészítő, nem kötelező (választható) tanórai tevékenységekbe is bekapcsolódhasson.

4.2. Jogszabályi háttér

A helyi tanterv a következő jogszabályok figyelembe vételével készült:

- 110/2012. (VI.4.) Kormányrendelet –NAT,
- 100/1997. (VI.13.) Kormányrendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról,
- 40/2002. (V.24.) OM rendelet az érettségi vizsga részletes követelményeiről.

A tantárgyak helyi tantervének (tantárgyi programja) kialakítása során a kerettantervek kiadásának és jogállásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet mellékletei alapján iskolánk a következő kerettanterveket választotta:

- **Kerettanterv a gimnáziumok 9-12. évfolyama számára,**
 - Biológia-egészségtan: A változat
 - Fizika: A változat
 - Kémia: A változat
 - Ének-zene: A változat
 - Művészetek (ének-zene): A változat
 - Emelt matematika: B változat

- **Kerettanterv az Arany János Tehetséggondozó Programja 9. évfolyamának tantárgyai és a 9-12. évfolyam önismeret és tanulásmódszertan/kommunikáció tantárgyak oktatásához,**
- **Nyelvi előkészítő évfolyam kerettanterve,**
- **Testnevelés és sport kerettanterv (heti 3 óra) 1–12. évfolyam számára,**

A pedagógiai programunk helyi tanterv fejezete tartalmazza:

- A mindennapos testnevelés megvalósításának módját,
- A tanulók fizikai állapotának méréséhez használt módszereket,
- A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elveket,
- A magatartás és szorgalom minősítésének elveit,
- Az elsősegély nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai tervet.

A pedagógiai program mellékletét képezik:

- A tanulmányok alatti vizsgák szabályzata,
- Az iskola egészségnevelési programja,
- Az iskola környezeti nevelési programja,
- A közösségi szolgálat szabályzata,
- A tantárgyi programok, melyek tartalmazzák:
 - A választott tantárgyi kerettanterv megjelölését,
 - A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások, továbbá a kerettantervben meghatározottakon felül a nem kötelező tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyagát,
 - A tanulók tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módját, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formáit.

4.3. A képzési irányok tantervi hálói

a választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások, az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezését, óraszámát

(3) A helyi tanterv határozza meg, hogy melyek azok a kötelező tanítási órák, amelyeken egy adott osztály valamennyi tanulója köteles részt venni, valamint hogy melyek azok a kötelező tanítási órák, amelyeken a tanulónak a választásra felkínált tantárgyak közül kötelezően választva, a helyi tantervben meghatározott óraszámában részt kell vennie.

14. § (1) Ha a tanulót – kérelmére – felvették a szabadon választott tanítási órára, a tanítási év végéig, vagy, ha a tanítási év vége előtt befejeződik, az utolsó tanítási óra befejezéséig köteles azon részt venni. Erről a tényről – a szabadon választott tanítási órára történő jelentkezés előtt – a tanulót és a tizennyolc év alatti, továbbá a gondnokság alatt álló tanuló (a továbbiakban a tizennyolc év alatti és a gondnokság alatt álló együtt: kiskorú tanuló) szülőjét írásban tájékoztatni kell.

4.3.1. Az általános tantervű képzés tantervi hálójája

Tantárgyak	Évfolyamok			
	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	5	5	5	5
Angol	4	4	4	4
2. idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	4	4	3	4
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	3	3	3	4
Etika	-	-	1	-
Biológia-egészségtan	-	2	2	2
Fizika	2	2	2	-
Kémia	2	2	-	-
Földrajz	2	2	-	-
Ének-zene	1	1	-	-
Vizuális kultúra	1	1	-	-
Dráma és tánc/Mozgóképkultúra és médiaismeret	-	1	-	-
Művészetek (Mozgóképkultúra és médiaismeret 11.o, / Dráma és tánc12.o)	-	-	2	2
Informatika	2	-	-	-
Életvitel és gyakorlat	-	-	-	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra	1	1	1	1
Szabadon tervezhető*	magy, ang, mat, inf	magy, ang, mat, tört	magy, ang, éretts.elő	magy, ang, mat, tört, éretts.elő
Emelt és középszintű érettségi előkészítők	-	-	4	4
Kötelező óraszám	35	36	35	35

4.3.2. Az emelt szintű humán (magyar nyelv és irodalom, történelem) képzés tantervi hálójája

Tantárgyak	Évfolyamok			
	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	6	6	6	6
Angol	3	3	3	3
2. idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	3	3	4	4
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	4	4	4	4
Etika	-	-	1	-
Biológia-egészségtan	-	2	2	2
Fizika	2	2	2	-
Kémia	2	2	-	-
Földrajz	2	2	-	-
Ének-zene	1	1	-	-
Vizuális kultúra	1	1	-	-
Dráma és tánc/Mozgóképkultúra és médiaismeret	-	1	-	-
Művészetek (Mozgóképkultúra és médiaismeret 11.o. / Dráma és tánc12.o)	-	-	2	2
Informatika	2	-	-	-
Életvitel és gyakorlat	-	-	-	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra	1	1	1	1
Szabadon tervezhető*	magy, tört	magy, tört	magy, tört, mat, éretts.elő	magy, tört, mat, éretts.elő
Emelt és középszintű érettségi előkészítők	-	-	2	4
Kötelező óraszám	35	36	35	35

4.3.3. Az emelt szintű természettudományos (biológia, kémia) képzés tantervi hálóját

Tantárgyak	Évfolyamok			
	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
Angol	3	3	3	3
2. idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	3	3	4	4
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	3	3
Etika	-	-	1	-
Biológia-egészségtan	3	4	4	4
Fizika	2	2	2	-
Kémia	3	4	3	5
Földrajz	2	2	-	-
Ének-zene	1	1	-	-
Vizuális kultúra	1	1	-	-
Dráma és tánc/Mozgókép-kultúra és médiaismeret	-	1	-	-
Művészetek (Mozgókép-kultúra és médiaismeret 11.o, / Dráma és tánc 12.o)	-	-	2	2
Informatika	2	-	-	-
Életvitel és gyakorlat	-	-	-	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra	1	1	1	1
Szabadon tervezhető*	bio, kém	bio, kém	bio, kém, mat	bio, kém, mat
Emelt és középszintű érettségi előkészítők	-	-	-	-
Kötelező óraszám	35	36	35	35

4.3.4. Az emeltszintű matematika képzés tantervi hálója

Tantárgyak	Évfolyamok			
	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
Angol	3	3	3	3
2. idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	7	7	7	7
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	3	3
Etika	-	-	1	-
Biológia-egészségtan	-	2	2	2
Fizika	2	2	2	-
Kémia	2	2	-	-
Földrajz	2	2	-	-
Ének-zene	1	1	-	-
Vizuális kultúra	1	1	-	-
Dráma és tánc/Mozgóképkultúra és médiaismeret	-	1	-	-
Művészetek (Mozgóképkultúra és médiaismeret 11.o, / Dráma és tánc12.o)	-	-	2	2
Informatika	2	-	-	-
Életvitel és gyakorlat	-	-	-	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra	1	1	1	1
Szabadon tervezhető*	mat	mat	mat, éretts.elő	mat, éretts.elő
Emelt és középszintű érettségi előkészítők (Aj: történelem, fizika, informatika)	-	-	2	4
Kötelező óraszám	35	36	35	35

4.3.5. Az emeltszintű informatika képzés tantervi hálójája

Tantárgyak	Évfolyamok			
	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
Angol	3	3	3	4
2. idegen nyelv	3	3	3	4
Matematika	3	3	4	4
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	3	3
Etika	-	-	1	-
Biológia-egészségtan	-	2	2	2
Fizika	2	2	2	-
Kémia	2	2	-	-
Földrajz	2	2	-	-
Ének-zene	1	1	-	-
Vizuális kultúra	1	1	-	-
Dráma és tánc/Mozgóképkultúra és médiaismeret	1	-	-	-
Művészetek (Mozgóképkultúra és médiaismeret 11.o, / Dráma és tánc12.o)	-	-	2	2
Informatika	5	5	3	3
Életvitel és gyakorlat	-	-	-	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra	1	1	1	1
Szabadon tervezhető*	inf	inf	mat, inf, éretts.elő	mat, inf, éretts.elő
Emelt és középszintű érettségi előkészítők (Aj: matematika)	-	-	2	2
Kötelező óraszám	35	36	35	35

4.3.6. Az emelt szintű idegen nyelvi (angol, német) képzés tantervi hálójája

Tantárgyak	Eredmények			
	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
Angol/német	7	7	6	6
2. idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	3	3	4	4
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	3	3
Etika	-	-	1	-
Biológia-egészségtan	-	2	2	2
Fizika	2	2	2	-
Kémia	2	2	-	-
Földrajz	2	2	-	-
Ének-zene	1	1	-	-
Vizuális kultúra	1	1	-	-
Dráma és tánc/Mozgóképkultúra és médiaismeret	-	1	-	-
Művészetek (Mozgóképkultúra és médiaismeret 11.o, / Dráma és tánc12.o)	-	-	2	2
Informatika	2	-	-	-
Életvitel és gyakorlat	-	-	-	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra	1	1	1	1
Szabadon tervezhető*	ang/ném	ang/ném	ang/ném, éretts elő	ang/ném, éretts elő
Emelt és középszintű érettségi előkészítők (Aj: magyar)	-	-	2	4
Kötelező óraszám	35	36	35	35

4.3.7. Az Arany János Tehetséggondozó Program tantervi hálój

Gimnáziumi tantárgyak	Évfolyamok				
	9/AJTP	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	5	4	4
Angol nyelv	7	5	5	5	5
2. idegen nyelv	-	3	3	3	3
Matematika	4	3	4	4	4
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	-	2	2	3	3
Etika	-	-	-	1	-
Biológia-egészségtan	-	-	2	2	2
Fizika	-	2	2	2	-
Kémia	-	2	2	-	-
Földrajz	-	2	2	-	-
Ének-zene	-	1	1	-	-
Vizuális kultúra	-	1	1	-	-
Dráma és tánc/Mozgóképkultúra és médiaismeret	-	1	-	-	-
Művészetek (Mozgóképkultúra és médiaismeret 11.o, / Dráma és tánc12.o)	-	-	-	2	2
Informatika	5	2	9.évf	-	-
Életvitel és gyakorlat	-	-	-	-	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra	1	1	1	1	1
Komplex humán ismeretek	2	-	-	-	-
Természettudományos alapismeretek	2	-	-	-	-
Tanulásmódszertan és kommunikáció	koll	koll	koll	koll	koll
Önismeret	koll	koll	koll	koll	koll
Szabadon tervezhető*	angol	ang, inf	angol, magy, mat	érettségi elők, ang	érettségi elők, ang, mat
Humán ismeretek (választható)	-	-	-	-	-
Emelt és középszintű érettségi előkészítők (Aj: magyar)	-	-	-	4	4
Gimnáziumban kötelező/tartott óra összesen	32	34	35	36	34

4.3.8. Az előkészítő évvel induló emelt szintű idegen nyelvi (angol, német) képzés tantervi hálója

Tantárgyak	Évfolyamok				
	9/Ny	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	2	4	4	4	5
Angol/német	15	6	6	5	5
2. idegen nyelv	3	3	3	3	3
Matematika	2	4	3	3	3
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek		2	3	3	4
Etika		-	-	1	-
Biológia-egészségtan		-	2	2	2
Fizika		2	2	2	-
Kémia		2	2	-	-
Földrajz		2	2	-	-
Ének-zene		1	1	-	-
Vizuális kultúra		1	1	-	-
Dráma és tánc/Mozgóképkultúra és médiaismeret		-	1	-	-
Művészetek (Mozgóképkultúra és médiaismeret 11.o. / Dráma és tánc12.o)		-	-	2	2
Informatika	2	2	-	-	-
Életvitel és gyakorlat		-	-	-	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra	1	1	1	1	1
Szabadon tervezhető*		ang/ném, mat	ang/ném, tört	ang/ném, éretts.elő	magy, ang/ném, 2.id.ny, tört, éretts.elők.
Emelt és középszintű érettségi előkészítők (Aj: matematika)		-	-	4	4
Kötelező óraszám	30	35	36	35	35

4.3.9. A tanórán kívüli iskolai szintű foglalkozások

Rendszeres foglalkozások	Heti óraszám	Alkalomszerű foglalkozások	Heti óraszám
Ének-zene	2	Tanulmányi-kulturális versenyek	Igény szerint
Rajz	2	Tánc	Igény szerint
Diákszínpad	2	Házibajnokságok	Igény szerint
Énekkar	4	Tanulószoza	Igény szerint
Sportkörök	4	Mentálhigiénés foglalkozások	Igény szerint
Tömegsport	2	-	-
Vöröskereszt	2	-	-

A tanulói igényeknek megfelelően más iskolai szintű foglalkozások is indulnak.

4.4. A tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

A taneszközök, a tankönyvek, tanári segédanyagok megválasztása a munkaközösségek kompetenciájába tartozik. Arra törekszünk, hogy mindig a legjobb, a kiválasztott tantárgyi programokhoz leginkább illeszkedő anyagokat használjuk. Szerencsésnek tartjuk, ha a munkaközösség minden tagja azonos tankönyvet alkalmaz, ugyanakkor az előrelépés érdekében támogatjuk a tankönyvi kísérleteket.

Figyelünk arra, hogy

- egy-egy tantárgy tanításához felmenő rendszerben ugyanazt a tankönyvcsaládot használjuk,
- a tankönyv eredményesen szolgálja az adott osztálytípus, tagozat sajátos céljait.
- A tankönyv (és egyéb segédlet) ára ne legyen magas.

A tankönyv:

- tartalmazza a tantervben előírt ismeretanyagot,
- elégítse ki a didaktikai követelményeket,
- alkalmazkodjon a korosztály intellektuális fejlettségi szintjéhez,
- legyen alkalmas a tanulók kompetenciafejlesztésére,
- legyen lehetőségünk arra, hogy bemutathassuk a figyelemre méltó pedagógiai irányzatokat, módszereket.

4.5. A magasabb évfolyamba lépés feltételei

A tantestület állásfoglalása alapján az a tanuló léphet felsőbb évfolyamba, aki minden tantárgyból teljesítette az elégséges érdemjegy által kifejezett tudásszintet.

Legfeljebb három tantárgyi elégtelen osztályzat esetén sikeres javítóvizsga a továbblépés feltétele. Ha a tanuló háromtól több tantárgyból szerzett elégtelen osztályzatot,

tanulmányait csak az adott évfolyam megismétlésével folytathatja. Utoljára azonban csak abban a tanévben kezdhet évfolyamot, amelyben a 22. életévét betölti.

Ha a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 51.§ (7) bekezdésében meghatározott 250 óránál többet mulasztott a tanuló, a nevelőtestület engedélyével osztályozó vizsgát tehet. Ha a tanuló mulasztása egy adott tantárgyból a tanítási órák 20%-át meghaladja, a tanítási év végén nem osztályozható, kivéve, ha a tantestület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen. Ugyancsak osztályozó vizsgát tehet a tanuló azokból a tantárgyakból (pl. idegen nyelvek) is, melyeket az iskolában nem tanulhat órarendi, osztályszervezési vagy egyéb ok miatt.

A tanulónak joga van független vizsgabizottság előtt számot adni tudásáról év végi osztályzatai megállapításához osztályozó vizsgán, illetve javítóvizsgán. A szülő, a tanuló ezt a szándékot az iskola igazgatójának írásban jelenti be a jogszabályban előírt módon.

A tanuló (a kiskorú tanuló szülője) a magatartás, a szorgalom és a tanulmányok értékelése, minősítése ellen is eljárást kezdeményezhet (az alpműveltségi vizsgát, az érettségi vizsgát is beleértve), ha a minősítés nem a helyi tantervben meghatározott elvek alapján történt.

Vizsgaidőpontok:

Javítóvizsga:	augusztus utolsó hete
Osztályozó vizsga:	január utolsó hete, április utolsó hete vagy május és június első hete, illetve augusztus.

Különbözeti vizsga: a beiratkozást követő 3 hónapon belül

Az igazgatónak jogában áll a fenti időpontoktól eltérő lehetőséget biztosítani a tanuló számára, amennyiben alapos oka van/volt a távolmaradásra, és ezt megfelelő módon és záros határidőn belül (nyolc nap) igazolni is tudja.

A javítóvizsga időpontját az igazgató a tanévzáró ünnepségen ismerteti a tanulókkal, és augusztus hónapban levélben is emlékeztet rá. A tanuló a vizsgán bizonyítványával köteles megjelenni.

4.6. Az iskolai beszámoltatás és az ismeretek számonkérésének követelményei, formái és a tanulók magatartásának és szorgalmának minősítése

A tanulók tárgyi tudását rendszeresen értékeljük, mind szóban, mind érdemjegyekkel. Az ötfokú osztályozási skálát alkalmazzuk a tárgyi tudás, a minősítésekor.

A szaktárgyi követelmények teljesítésének értékelése a szakmai munkaközösség által kidolgozott, egységes (vagy arra irányuló) minősítési rendszer alapján történik, melyet a tanulók a tárgy tanulásának kezdetekor megismernek. Elsősorban az elégséges és a jeles osztályzatok megállapításánál tartjuk fontosnak, hogy azonos követelményrendszer elé állítsuk tanulóinkat. A közbülső osztályzatok megállapítása a tanári gyakorlatnak megfelelően történik. Értékelési rendszerünkben az alsó középfokon az alpműveltségi vizsga, a felső középfokon az érettségi vizsga standardizált követelményeihez igazodunk.

Az értékelés különböző fórumokon, kisebb, illetve nagyobb közösség előtt történik:

- osztályfőnöki és szaktárgyi órákon,
- szülők előtt: szülői értekezleten, fogadóórán, fogadónapon,
- osztályközösség előtt, iskolaközösség előtt.

A tanév során szerzett érdemjegyeket szóbeli ellenőrzéskor a minősítés pillanatában, vagy az írásbeli felelet, dolgozat kijavítása után, a megírást követő egy-két héten belül ismertetjük a tanulókkal. Az értékelés kritériumait minden esetben közöljük.

Az érdemjegyeket bevezetjük az osztálynaplóba, illetve nyelvi vagy egyéb csoport esetén a csoportnaplóba. Ez utóbbiból minden hónap végén átírjuk a jegyeket az osztálynaplóba.

A tanulók az ellenőrző könyv útján tájékoztatják szüleiket érdemjegyeikről. Az osztályfőnök feladata és joga, hogy negyedévenként ellenőrizze a tanuló által az ellenőrzőbe beírt érdemjegyeket mind minőségi, mind mennyiségi szempontból.

A félév érdemjegyeinek száma arányos a tantárgy heti óraszámával. Havonta - lehetőség szerint - egy-egy érdemjegyet szerez a tanuló. A szóbeli és írásbeli számonkérés is egyensúlyban van. Az iskolai nagydolgozat soha nem érheti meglepetésszerűen a tanulókat: egy-egy didaktikai egység lezárása, összefoglalása után történik, a szaktanár akarata szerint, de a tanulókkal egyeztetve.

Egy tanítási napon két nagy iskolai dolgozat írásánál többre, lehetőleg, nem kerül sor (ez természetesen nem zárja ki egy-egy órai tananyag tudásának ellenőrzését más tantárgyból akár írásban is).

A szaktanár a tanulókat szóban félévenként két alkalommal értékeli az addig szerzett érdemjegyek alapján, a tanórai munkát is figyelembe véve. November közepén, januárban, a tavaszi szünet előtt, valamint május végén értékeljük a tanulókat, ismertetve velük a javítási, fejlődési lehetőségeket. Erről a szülő fogadóórán személyesen is tájékozódhat.

A félév végén, illetve a tanév szorgalmi időszakának befejezésekor a megszerzett érdemjegyek alapján megállapítjuk a tanulók osztályzatait az egyes tantárgyakból. A magatartás és szorgalom értékelése és minősítése az osztályfőnök feladata és joga, melyet a szaktanárok és az osztály tanulói véleményének meghallgatása után gyakorol.

Az osztályzatok végleges megállapítására szolgál a félévi és az év végi osztályozó értekezlet. Itt ítéli oda a tantestület a dicséreteket, jutalmazásokat (büntetéseket nem) az elfogadott elvek alapján (ld. a tanulók jutalmazásának elvei).

A tanulók minden kiemelkedő, pozitív megnyilvánulását külön értékeljük:

- a kiemelkedő szaktárgyi tudást szaktárgyi dicsérettel,
- a tanulmányi és sportversenyeken elért eredményt (amely adott esetben lehet a helyezés nélküli jó szereplés is) szaktárgyi, igazgatói, nevelőtestületi dicsérettel,
- a kiemelkedő tanulmányi munkát osztályfőnöki, igazgatói, nevelőtestületi dicsérettel,
- a közösségben végzett kiemelkedő munkát osztályfőnöki, igazgatói, nevelőtestületi dicsérettel jutalmazzuk (közösség = osztály-, évfolyam-, iskola-, kollégiumi közösség,
- diákönkormányzat, versenycsapat – sport - tanulmányi, diákkör).

Az érettségi vizsgán nyújtott teljesítmény alapján a tanuló szaktárgyi és/vagy általános dicséretet kaphat színvonalas írásbeli és/vagy szóbeli feleleteiért a vizsgáztató tanár, illetve a vizsgabizottság javaslata, döntése alapján.

A dicséreteken túl a tanuló a tanév végén, ballagáskor, érettségien, vagy egyéb alkalommal oklevél-, könyvjutalomban részesülhet a fenti eredményességet figyelembe véve. Tanévenként néhány végzős tanuló elnyerheti a Bessenyei Emlékplakettet, az odaítélés szabályainak megfelelően.

A félévi osztályzatokat az ellenőrző könyvbe az osztályfőnök jegyzi be: a magatartást és szorgalmat betűvel, a tantárgyak minősítését számjeggyel. Dátum: az osztályozó értekezlet napja. Az osztályfőnök aláírását az iskola körbélyegzőjével hitelesíti.

A bizonyítványba a tanév végi osztályzatokat jegyzi be az osztályfőnök: minden osztályzatot betűvel. Dátum: az ünnepélyes tanévzáró napja (12. évfolyamnál az osztályozó értekezlet napja). Amennyiben a tanuló emelt szintű képzésben vesz részt a bizonyítvány fejrészén ezt is fel kell tüntetni (pl. emelt szintű angol nyelv).

A megállapított dicséreteket az elfogadott záradékok szerint jegyzi be az osztályfőnök az ellenőrző könyv „Az iskola értesítései...” rovatába, a bizonyítvány jegyzet rovatába.

Nevelőtestületi és igazgatói dicsérethez igazgatói, (igazgatóhelyettesi) aláírás és körbélyegző, osztályfőnöki és szaktárgyi dicsérethez osztályfőnöki aláírás szükséges.

Szaktárgyi dicséretet félévkor a tárgy osztályzata melletti „D” jelzéssel is be lehet jegyezni (a dicséreték záradékait a melléklet tartalmazza).

4.6.1. A tanulók jutalmazásának elvei

- Szaktárgyi dicséretben részesülhet a tanuló kiemelkedő munkájáért - a szaktanár megítélése szerint.
- Osztályfőnöki dicséretben részesülhet a tanuló az osztályfőnök döntése alapján, annak figyelembevételével, hogy mit tesz személyisége kibontakozásáért, önműveléséért, környezetéért.
- Igazgatói dicséretben részesülhet a tanuló az igazgató döntése alapján az osztályfőnökök, szaktanárok, kollégiumi vezető (nevelők) ajánlására (kimagasló tanulmányi munka, kitűnő tanulmányi eredmény, közösségi-, sport-, kulturális tevékenység).
- Nevelőtestületi dicséretben részesülhet a tanuló a szaktanárok, osztályfőnök, kollégiumi vezető (nevelők) javaslatára, az osztálykereteken túlmutató, az iskola hírnevét öregbítő tevékenységéért (országos versenyen jó helyezés, megyei 1-6 hely több tantárgyból, kiemelkedő tanulmányi munka).

A tanév folyamán is kaphat dicséretet a tanuló kimagasló teljesítményéért (tanulmányi és sportversenyek, kulturális és sportrendezvények, stb.).

A félévi és év végi dicséret az egész félév/tanév tevékenységét ismeri el.

Záradékok

1. Nevelőtestületi dicséretben részesült példamutató kötelességteljesítéséért.
2. Igazgatói dicséretben részesült példamutató közösségi munkájáért.
3. Igazgatói dicséretben részesült kimagasló tanulmányi munkájáért.
4. Igazgatói dicséretben részesült példamutató magatartásáért és kimagasló tanulmányi munkájáért.
5. Osztályfőnöki dicséretben részesült kiemelkedő tanulmányi munkájáért.

6. Osztályfőnöki dicséretben részesült példamutató kötelességteljesítéséért és kiemelkedő tanulmányi munkájáért.
7. Osztályfőnöki dicséretben részesült példamutató közösségi munkájáért.

A tanév folyamán adott dicséret szövege az értékelt tevékenységnek megfelelően változhat.

Az iskola azokat a tanulókat, akik a belső szabályzatokat nem tartják be, fegyelmező intézkedések révén figyelmezteti. A kötelességmulasztás, kötelességszegés mértékétől függ ezen intézkedések súlyossága (Isd: A tanulók fegyelmezésének elvei).

Az egészségromboló, egészségkárosító szerekkel való élést (drog, alkohol, cigaretta) szigorúan tiltjuk, meggyőző, felvilágosító munkával, a tanulók rendszeres ellenőrzésével igyekszünk gátat vetni az iskolában történő megjelenésüknek. A tilalom ellen vétőkkel szemben a szükséges intézkedéseket minden esetben megtesszük.

Súlyos fegyelmi vétség elkövetése, illetve a tankötelezettség korhatárának be nem tartása esetén a Köznevelési Törvény rendelkezéseinek megfelelően jár el az intézmény. A fegyelmező intézkedés hatálya az adott félévre terjed ki, súlya van a tanuló magatartás osztályzatának megállapításában, de a következő félévre nem vihető át, azaz egy kötelességszegésért a tanuló kétszer nem büntethető.

Mind a dicséreteket, mind a büntetéseket az osztálynapló jegyzetrovatába, a tanuló ellenőrzőjébe, illetve a dicséreteket tanév végén a bizonyítványába, a törzskönyvbe be kell jegyezni.

A tanuló köteles részt venni a tanítási órákon. A mulasztást a szaktanár a naplóban jelzi, a mulasztott órákat az osztályfőnök összegzi. A csoportnaplóból a szaktanár a hét végén köteles átvezetni az osztálynaplóba a mulasztásokat. A tanuló a házirendben előírt módon köteles igazolni mulasztását. Amennyiben ezt 8 napon belül nem teszi meg, mulasztása igazolatlanul minősül. Ha a tanulónak 5 vagy annál több igazolatlan órája van, magatartása példás nem lehet.

Az a tanuló, aki felmentést kért és kapott a tanítási órákon való részvétel alól az iskola épületét csak külön (osztályfőnöki, szaktanári, igazgatói, igazgatóhelyettesi) engedéllyel hagyhatja el, egyébként a kijelölt helyen kell tartózkodnia (könyvtár, könyvtári olvasó, egyéb). Ha időleges/alkalmi felmentést kapott a testnevelés órán való részvétel alól, az öltözőben tartózkodik, felügyel társai holmijára, vagy a csoport közelében tartózkodik, lehetőség szerint segíti a testnevelő tanár munkáját.

4.6.2. A tanulók fegyelmezésének elvei

A figyelmeztetés, büntetés nem lehet megtorló, a személyiséget megalázó, személyiségi jogokat sértő.

Az osztályfőnöki döntést az igazgató felülbíráhatja, saját jogköréről lemondhat az osztályfőnök javára.

Figyelmeztetések:

a) szóbeli

hanyagságból, figyelmetlenségből származó fegyelmezetlenségek, (pl. egyszeri hetesi kötelesség elmulasztása, tanóra megzavarása, igazolás elfelejtése, ebédlői rendzavarás,

késés, felszerelés hiánya, kisebb fokú modortalanság, udvariatlanság stb).
Szaktanár és osztályfőnök adhatja
a magatartás jegy még lehet példás

b) írásbeli

A szaktárgyi munka elhanyagolása, szaktanári figyelmeztetés a Házirend egyszeri megsértése - osztályfőnöki hatáskör, de már magatartás-jegy következménnyel jár!

A Házirend ismételt megsértése az előzővel azonos fokon igazgatói figyelmeztetés.
A tudatos félrevezetés, rossz szándékú károkozás osztályfőnöki intő, változó magatartás.
Megrovás:

Ha a tanuló tanárainak, társainak tudatosan kárt okoz. Pl. fizikai, lelki erőszak, lopás, közbotrányokozás, rendszeres alkoholizálás és ebből fakadó rendbontás, kábítószer terjesztés, stb. igazgatói hatáskör, rossz magatartás.

Kizárás, eltanácsolás: Rendkívüli esetekben nevelőtestületi döntés a köznevelési törvény előírásai alapján.

4.6.3. A magatartás és a szorgalom minősítésének elvei

„A tanuló magatartása és szorgalma minősítéséről az osztályban nevelő-oktató munkát végző pedagógus javaslata alapján az osztályfőnök dönt.” Négyfokú osztályzási skálát alkalmazunk a magatartás és a szorgalom minősítésekor.

A magatartást minősítő osztályzat tartalma:

A középiskolai tanulóknál - már az első osztályban - a magatartás osztályzat kritériuma lehet: - hogy a tanulóban mennyire van meg az önmaga teljesítésének az igénye, és hogyan használja ki a lehetőségeket:

az életkori sajátosságok figyelembevételével (9. osztályban átmenet általános iskolából középiskolába, 10. osztályban az iskolai normák betartásának mértéke, 11. osztályban a felelősségtudat alakulása, 12. osztályban a felelősségvállalás társaiért is) a következőket javasoljuk:

- a közösségi tevékenységek kezdeményezése, önkéntes vállalása,
- példamutató viselkedés, az emberi együttélés elemi normáinak megvalósítása, tisztelet a felnőttek és diáktársak iránt,
- fokozódó önállóság, vállalkozó szellem, nyitottság, aktivitás a közvélemény formálásában.

A magatartás jegyben mindazt figyelembe kell venni, amiről a nevelőtestületnek biztos tudomása van. (Az otthoni magatartás figyelembe vételét kerüljük).

A magatartást minősítő osztályzat fokozatának megállapításakor a legfőbb megkülönböztető vonás az, hogy a tanuló magatartásának egyes megnyilvánulásaiban – figyelembe véve az életkort és az adott közösség, amelyben él, hogy milyen a közösség egészéhez és annak egyes tagjaihoz való viszonya.

A példás magatartási jegyet az a tanuló érdemli meg, akinek tevékenységében megnyilvánul a közösségi motiváció; figyelembe veszi az adott közösség érdekeit, szempontjait, tekintettel van a közösségre, szereti a közösségi életet, pozitív hatást gyakorol a közösségre és annak egyes tagjaira; az iskola házirendjének kialakításában tevékenyen részt vesz, a követelményeket megtartja, és tanuló társait is a követelményeknek megtartására ösztönzi.

A jó magatartású tanuló is szívesen vesz részt a közösség életében, bár annak kialakítására befolyást nem gyakorol; a közösség érdekei ellen nem vét, az iskola házirendjének követelményeit megtartja.

Változó jegyet kapjon az a tanuló, aki ugyan tudatosan nem árt a közösségnek – vagy egyes tanulótársainak –, de számítani nem lehet rá, mert megnyilvánulásai – megbízhatatlanok, a követelményeket csak többé-kevésbé teljesíti.

A rossz magatartási osztályzatot az kapja, aki szándékosan árt a közösségnek, egyes tanulóknak, a követelményeket általában megszegi.

A tanuló személyiségének mely vonásai, mely megnyilvánulásai vehetők figyelembe a magatartás minősítésekor? Már az eddigiekből is látható, hogy mindenekelőtt azt kell megfigyelni, hogy az osztályközösség mely rétegéhez tartozik az adott tanuló.

A példás jegyet akkor adjuk, ha a tanulóban fokozódik a felelősségérzet a közösség iránt, ami a kezdeményezésekben, adott esetben a közösség vezetésének vállalásában nyilvánul meg.

A jó tanuló jegyet annak adjuk, aki maga ugyan nem kezdeményez – vagy csak ritkán teszi azt –, de a helyes kezdeményezések mellé áll: maga ugyan nem vezet, de támogatja azokat, akik helyes irányba befolyásolják a közösséget.

A változó magatartás éppen azt jelzi, hogy a tanuló sodródik: esetenként a közösség mellett találjuk őt, máskor a rosszak befolyása alá kerül.

Példás jegyet kapjon az a tanuló, aki jól érzi magát a tanulóközösségben, szívesen tevékenykedik benne, és arra törekszik, hogy másokból is kiváltsa ezt az érzést, másik beilleszkedését is előmozdítja.

Jót kapjon az a tanuló, aki jól beilleszkedik ugyan társai közé, elfogadja őket, de erősebb ragaszkodást, a vonzódást nem mutat.

Természetesen változó az, akinek a tanulótársaihoz való viszonya, a közösségi tevékenységben való részvétele ingadozó.

A rossz osztályzat a tanulóközösséggel való szembenállást jelzi.

Feltétlenül példást érdemel az a tanuló, aki segítőkész, másokat buzdít, megkeresi, megtalálja a mások helyzetén való javítás útjait, módjait. A fegyelmezett, de másokkal nem foglalkozó tanulóknak inkább jó jegyet adjunk. A változó magatartású tanuló „szimpátiája” is ingadozó, időnként a rossz tanulók felé fordul.

Akinek a viselkedése különféle körülmények között példamutató, aki nemcsak a tanárokkal, de idegenekkel – sőt tanulótársaival – udvarias, aki megfelelő hangnemet tud használni, annak példást adhatunk. Aki a viselkedésre vonatkozó elemi követelményeket megtartja, de szó nélkül közömbösen veszi tudomásul a körülötte megnyilvánuló laza viselkedést, az kapjon jót. Akinek viselkedése nemcsak tanulótársakkal, hanem esetenként a tanárokkal szemben is udvariatlan, nyegle, az változó.

A durvaság, gorombaság, megengedhetetlen viselkedés és hangvétel rossz osztályzatot von maga után.

Ezeket a megnyilvánulásokat természetesen az életkori sajátosságok megfelelő szintjén kell értelmezni.

A középiskolai tanulóknál – már az első osztályokban – kritériuma lehet az osztályzatnak a fokozódó önállóság, a közösségi tevékenységek önkéntes vállalása, a példamutató viselkedés, a tudatos hatás másokra, majd a felsőbb osztályokban annak a megértése, hogy a középiskolai tanuló viselkedésével, hangnemével feltétlenül hat a kisebbekre is. Figyelembe vehető a felső osztályokban az önnevelés igénye, a felnőtté válás vonásai. Az otthoni magatartás figyelembevételét a magatartási jegybe nem tartjuk lehetségesnek. Erről ugyanis csak a szülők információja alapján van tudomásunk, és az nem objektív, erősen torzíthat, esetleg pozitív esetleg negatív irányban.

Az viszont magától értetődő, hogy minden iskolai keretben történő megnyilvánulása, történjék az az iskola falain kívül: feltétlenül alapja a magatartás minősítésének. (kirándulás, színház, stb.) Elvként tehát azt mondhatjuk ki, hogy a magatartás jegybe minél többféle tényezőt vegyünk figyelembe színterek kiterjesztésére (pl. bejáró tanulóknál magatartás a vonaton), de csak akkor, ha ezek valóban megbízható információkból származnak. Arra azonban vigyázzunk, hogy azok a tanulók, akikről több információnk van (kollégisták), ennek a több oldalú információnak nem csak a hátrányait érezzék. Ne kapjon jobb magatartás osztályzatot valamely tanuló csak azért, mert keveset tudunk róla.

A szorgalmat minősítő osztályzat tartalma

A szorgalmat minősítő osztályzat fokozatának megállapításakor a legfőbb megkülönböztető vonás az, hogy a tanulóknak a tanulmányi munkához való viszonyában milyen szerepet játszik az igényesség és rendszeresség, a kötelességtudat és érdeklődés. Figyelembe kell venni a tanuló életkörülményeit, közvetlen környezetét, hogy számba vegyük: mennyi erőfeszítést kell tennie annak érdekében, hogy tanulmányi munkáját egyenletesen végezhesse.

A szorgalmat minősítő osztályzat fokozatának megállapításakor a legfőbb megkülönböztető vonás az, hogy a tanulóknak a tanulmányi munkához való viszonyában – természetesen figyelembe véve az életkort és az adott iskolatípus jellegét – milyen szerepet játszik az igényesség és rendszeresség, a kötelességtudat és érdeklődés.

A példás szorgalom jegyet az a tanuló érdemli meg, akinek tanulmányi munkájában megnyilvánul a tudás megszerzésének igénye, ennek érdekében a céltudatosan és ésszerűen szervezi meg munkáját, munkavégzése pontos, megbízható: minden tantárgyban elvégzi a kapott feladatait, de van határozott érdeklődése, és ebben az irányban önkéntesen többletfeladatot is vállal.

A jó szorgalmú tanuló is figyel az órán, házi feladatait elvégzi, az órákra mindig lelkesen felkészül, rendszeresen és megbízhatóan dolgozik.

Változó jegyet kapjon az a tanuló, akinek a tanulmányi munkában való részvétele ingadozó, időszakonként dolgozik, máskor figyelmetlen, pontatlan.

A hanyag szorgalom osztályzatot az kapja, aki tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen, feladatait nem végzi el.

A tanuló tanulmányi munkájának mely tényezői, mely megnyilvánulásai vehetők figyelembe a szorgalom minősítésekor?

Figyelembe kell venni a tanuló életkörülményeit, közvetlen környezetét, hogy számba vegyük: mennyi erőfeszítést kell tennie annak érdekében, hogy tanulmányi munkáját egyenletesen végezhesse.

Nyilvánvalóan jobban méltánylandó az a tanuló, aki nehéz körülmények között, nagy erőfeszítéssel végzi a napi feladatait, anélkül, hogy ahhoz közvetlen körülmények között él, sok családi segítséghez jut, és e kedvező körülmények között nem túl nagy erőfeszítés árán éri el eredményeit. A képességek szerinti tanulás is nem egyszer a környezet függvénye. A jobb képesség sokszor ugyanis annak eredményeképpen alakul ki, amennyit és ahogyan a tanulóval a környezetében foglalkoztak, viszont a gyenge képesség gyakran a környezeti igények és környezeti segítség, törődés hiányát mutatja. A környezethez való viszonyítás tehát belejátszik a szorgalom osztályzatába. A jobb körülmények között élő tanulóktól többet várunk, ennek teljesítése alapján kaphatják a legjobb szorgalom osztályzatot.

Méltánylandó az önállóság szintje is a szorgalom osztályzatban. Attól a tanulótól, aki példást kap, el kell várnunk az önálló munkabeosztást és önellenőrzést. A jó szorgalmú tanuló is képes arra, hogy megfelelő ösztönző hatásokra rendszeresen dolgozzék, hogy ellenőrizze önmagát, vagy – adott esetekben – tudja, hogy mihez kell segítséget kérnie. A változó szorgalmú tanuló önállótlan, csak akkor fog munkához, ha erre mindig külön felhívják figyelmét, nem nézi át saját munkáját, nem ellenőrzi magát. Aki egyáltalán nem hajlandó erre, az hanyag jegyet kap.

A példás szorgalom kritériuma a kötelességtudat magas foka, ami abban nyilvánul meg, hogy a munkatempó sohasem lankad, állandóság jellemzi, a példás tanuló mindig készül, figyel, mindig érdeklődik. A jó szorgalmú tanuló általában felkészül, ha különösebb érdeklődést nem is árul el a tanulmányai iránt. A változó éppen a munka „változékony” jellegét mutatja, míg a hanyag szó önmagáért beszél.

A példás szorgalomnak tehát egyik megnyilvánulásai formája az is, hogy a tanuló nyújt-e valami többletet a kötelezően felül, észreveszi-e az iskolán kívüli információ tömegéből, hogy mi hasznosítható a tanulmányi anyag számára. (Gyűjt, keres, felfigyel, az órán közli a tapasztalatait, gondoskodik a szertár fejlesztéséről, stb.).

Példás szorgalmú tanulótól elvárható, hogy minden tárgyat igyekszik a legjobban elsajátítani, de vannak olyan tantárgyak, amelyekben határozottan elmélyül, amelyek iránt különös érdeklődést mutat és ezekben komoly produkciókra is képes. (Ez az igény elsősorban az általános iskola és középiskola utolsó osztályaiban jelentkezik, ahol ez a differenciálni tudása helyesen megválasztott továbbhaladás feltételévé válik.) A jó szorgalmú tanuló munkavégzését az jellemzi, hogy érdeklődése megmarad a szorosan vett iskolai tananyag keretein belül. Változó jegyet kap az, aki csak ritkán figyel fel valamire, iskolában és iskolán kívül inkább a szétszórtság jellemzi; az érdektelenség, a teljes közöny hanyag osztályzattal jár.

A középiskolai tanulóknál kritériuma az osztályzatnak a fokozódó kötelességtudat, a tudatos, rendszeres, pontos, az idővel jól gazdálkodó munkavégzés, a másoknak nyújtott segítség, a kapott segítség felhasználása, az érdeklődést kielégítő tevékenységi formák gyakorlása, az önkéntes vállalás, ugyanakkor megbízható teljesítmény valamennyi tantárgyi követelmény területén.

Újra és újra visszatérő kérdés az, hogy a tanulók szorgalma mennyire tükröződik a teljesítményükben. Sokszor nagyon leegyszerűsítve teszik fel a kérdést: vajon, ha valaki szorgalmas, attól nem lesz jobb a teljesítménye? Vagy megfordítva: a jó teljesítmény mögött nem biztos, hogy kimagasló szorgalom van? A valóságban ez az összefüggés nem ilyen egyszerű. Nem biztos, hogy a kimagasló teljesítmény mögött céltudatos nagy erőfeszítés rejlik. Könnyen lehetséges, hogy éppen tanulórétegeket sújtó környezeti hatások – született adottságok – még nagy erőfeszítés árán is, ami okvetlenül példás szorgalmat kíván, csak közepes szorgalmú, aki mindenben jeles, vagy azt megközelítő szintet ér el. A fentiekből látható, hogy erről szó sincsen. Csak akkor húzna az átlag felé a szorgalom minősítése, ha abban a tantárgyi teljesítményt honorálnánk. Holott épp ellenkező az igény! Éppen függetleníteni kívánjuk a szorgalom osztályzat tartalmát a tényleg tantárgyi teljesítménytől. Így valóban létrejöhet egy olyan szituáció, amikor a tantárgyak többségében csak közepes vagy jó osztályzatot elérő tanuló példás szorgalom osztályzatot kap. Ettől még sok iskolában óvakodnak. Attól tartanak, hogy ez „megbélyegzi” a tanulót: leleplezi gyenge képességeit; hiába tanul, nem jut többre. Ez csak részben igaz, mert ugyanakkor bemutatja a tanuló megbízhatóságát, állhatatosságát is. Vagy előfordulhat az is, hogy a tantárgyak többségében jeles vagy jó eredményt produkáló tanuló szorgalom osztályzata ennél gyengébb lesz. Ettől is tartanak sok iskolában, feltételezve, hogy egy ilyen ellentmondás nyílt feltárása „ajnározza” a tanuló tehetségét: tanulás nélkül is tud. Persze nemcsak ezt jelzi az említett sajátos különbség, hanem azt is, aki viszonylag kevés munkával is jó eredményt tud produkálni, attól többletmunkát is várunk, ha azt kívánja, hogy példás szorgalmúnak minősítsék.

A szorgalom osztályzat megállapításakor is nagyon valószínű, hogy eltérések, ellentmondások merülnek fel az egyes tantárgyakban mutatott szorgalom, és ennek alapján az egyes pedagógusok véleménye között. Ezeket a véleményeket nem feltétlenül kell egyeztetni. Sőt ellenkezőleg, mint azt már a magatartás osztályzásnál is említettük, nagyon hasznos lehet, ha az eltérő vélemények írásos formában jutnak a tanulók és a szülők tudomására. Tüntessük fel tehát ezeket a különbségeket, eltéréseket a félévi értesítőben és az év végi bizonyítványban. Jegyezzük meg, például jó szorgalom osztályzat esetén, hogy a kémia tantárgyban különleges érdeklődést és szorgalmat mutat. Vagy jegyezzük meg ugyancsak jó szorgalom esetén, hogy a matematikai feladatit elhanyagolja, nem törekszik önálló munkára e területen. Ezek a rövid szöveges értékelések nagyon differenciáltan jellemezhetik a tanulónak a tanulmányi munkához való viszonyát, jelezheti a tantárgyi jegyben még ki nem fejezhető fejlődését.

4.7. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

A gimnázium 9-13. évfolyamán folytatott nevelés oktatás feladata az iskolai alpműveltség árnyalása és megszilárdítása, melynek során már megjelennek a pályaválasztáshoz, a továbbtanuláshoz, a munkavállalói szerephez, a szakközépiskolában az ágazathoz tartozó szakképesítések megszerzéséhez szükséges kompetenciák. A kompetenciák ki alakítását az egyes műveltségi területek tananyagával valósítjuk meg, amelynek során:

- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását változatos módszerek alkalmazásával kívánjuk megvalósítani,
- az önismeret alakítását, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban,
- a kreativitás fejlesztését, az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés, a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésükkel,
- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozását, helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával,
- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználatot és az alapvető képességek kialakítását, készségek elsajátításával, a mentális képességek célirányos fejlesztésével, az önálló tanulás és az önművelés alapozásával,
- fokozatosan bővítjük, kiteljesítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.

4.8. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

Iskolánk a mindennapos testnevelést, az egészségnevelésre, sportra szánt heti öt órát a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. 27. § (11) törvényben meghatározottak szerint szervezi meg.

A tanulók heti három vagy négy órát (képzéstől függően) délelőtt, az órarendben meghatározott időpontban, a testnevelés kerettantervben meghatározott előírások és tartalmak alapján teljesítik. Ezek a tanórák nemek szerinti bontásban évfolyamszinten szerveződnek.

A fennmaradó egy vagy két órát az érdeklődési körének megfelelően, szabadon választható területeken teljesíthetnek. A lehetőségek a következők:

- a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott oktatásszervezési formákkal, műveltségterületi oktatással,
- iskolai sportkörben történő foglalkozással,
- kérelem alapján, (igazgató engedélyezi) sportszervezet, sportegyesület által kiállított igazolás alapján kiadott sportszervezet, sportegyesület keretei között szervezett edzéseken való részvétellel.

Az egészséges életmódra nevelés érdekében az alábbi sportköri foglalkozásokat kínáljuk:

- kézilabda,
- kondicionáló testedzés,
- természetjárás,
- atlétika,
- labdarúgás,
- torna,
- tömegsport (kézilabda, röplabda, aerobik)

Hagyományos program intézményünkben a DÖK által szervezett 24 órás sportnap, a Nemzetközi Besi Kupa. Iskolai versenyeket a tanulói igények alapján szervezünk. A legtöbb sportágban tanulóinkkal részt veszünk a diákolimpiai versenyeken.

Az ingyenes sportköri foglalkozásokon lehetőség van a tehetséggondozásra. A kiugróan tehetséges diákokat fejlődésük érdekében egyesületekbe irányítjuk.

Minden évben szervezünk iskolai sítábort, igény esetén kerékpártúrát, vízitúrát is.

A testnevelők igyekeznek olyan légkört teremteni az órákon, a sportköri foglalkozásokon, amely alkalmas a napi szellemi feszültség oldására és sikerélmény szerzésére.

4.9. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

A tanulók fizikai állapotának mérése kétféle módon történik:

- az iskolaorvosi vizsgálatok jogszabályokban meghatározott módszereivel,
- a testnevelési órákon az alábbiakban ismertetett módon.

Iskolánk az Nkt. 80.§ (9) bekezdése alapján országos mérés, értékelés keretében gondoskodik a tanulók fizikai állapotának és edzettségének vizsgálatáról a NETFIT teszt sorozat segítségével. A mérések eredményeit minden év június 1-jéig a testnevelők töltik fel a Nemzeti Egysége Tanulói Fittségi teszt informatikai rendszerbe.

Az adatokat a tanév végén összegezzük és megnézzük, hogy egy év alatt mennyit fejlődtek tanulóink. A tanárok és a tanulók is következtetést tudnak levonni abból, hogy mennyit fejlődtek a tanév során, illetve a négy év alatt.

A tanulók testnevelési osztályzatának kialakításában részjegyként szerepelhet, kiemelt figyelemmel az önmagához mért fejlődésre.

A teszt sorozat a következő feladatokból áll:

- a 2000 m-es síkfutással az aerob állóképességet mérjük,
- a helyből távolugrás az alsó végtag dinamikus elérésének mérésére,
- a fekvőtámasz a folyamatos karhajlítás és nyújtás, a vállövi és a karizmok erő- és állóképességének mérésére,
- a hason fekvésből törzsemelés és leengedés a hátizom erő- és állóképességének mérésére,
- a hanyattfekvésből felülés és visszaereszkedés a hasizom erő- és állóképességének mérésre szolgál,

4.10. Az érettségi vizsga

4.10.1. Választható érettségi vizsgatárgyak, melyekből az iskola a felkészítést kötelezően vállalja

A két utolsó évfolyamon a tanulók körében végzett előzetes felmérés alapján hirdetünk meg középszintű és emeltszintű érettségi felkészítő képzéseket. A felkészítés meghirdetésénél a tantárgyakhoz tanárokat és időpontokat rendelünk.

Ha a tanulók részéről érdeklődés mutatkozik középszintű felkészítés a tantervi hálóban megjelölt valamennyi tantárgyból lehetséges.

Tanulói jelentkezés esetén az alábbi tárgyakból indul emelt szintű képzés:

- matematika,

- magyar nyelv és irodalom,
- történelem,
- angol,
- német, francia,
- biológia,
- kémia,
- fizika,
- földrajz,
- testnevelés,
- informatika.

Amennyiben a felsorolt képzések számára nem biztosított elegendő létszám , az iskola törekszik arra, hogy szakkörök és tehetséggondozó foglalkozások indításával segítse a fenti tárgyakból történő felkészülést.

5. Hatályba léptető rendelkezések

1. A pedagógiai programot a nevelőtestület 2015. november -án fogadta el.
2. A pedagógiai programról az iskolai diákönkormányzat véleményt nyilvánított.
3. A pedagógiai program a fenntartó jóváhagyása után, a következő tanévtől felmenő rendszerben lép hatályba.
4. A pedagógiai programot a nevelőtestület igény szerint, de legkorábban évenként felülvizsgálja, és szükség esetén módosítja.

Kisvárd, 2015. november 13.

Bíró Gábor
intézményvezető

6. Mellékletek

6.1. Az Arany János Tehetséggondozó Program

Az Arany János Tehetséggondozó Program a kormány által meghatározott célkitűzések alapján a közoktatás legfontosabb feladatának a társadalmi esélyegyenlőtlenségek mérséklését tartja a társadalom azon csoportjai számára, akiknek a felemelkedés útja szinte kizárólag a tudás megszerzésén keresztül vezet

Az iskola nevelő-oktató munkájával segíti a kistelepülésekről, a nagyvárosok leszakadó permterületeiről érkező hátrányos helyzetű tanulók társadalmi mobilitását, felkészíti őket arra, hogy meg tudjanak felelni a munkaerőpiac elvárásainak, továbbtanulás esetén a modern értelmiségi lét kihívásainak.

Az Arany János Tehetséggondozó Program célja

- a tudás tekintélyének visszaállítása
- esélyteremtés, vagyis a hátrányos szociális, kulturális, földrajzi és gazdasági helyzetű szülők gyermekeinek egyenlő esélyeket biztosító oktatási és támogatási rendszer kialakítása
- tehetségfejlesztés és tehetséggondozás
- műveltségi hátránykompenzáció
- az oktatás tartalmának korszerűsítése, minőségének fejlesztése

a) A tanulók hátrányos helyzetének megszüntetéséhez elengedhetetlen

- **a tanulási- és műveltségi hátrányok csökkentése**
 - a hatékony, önálló tanulási módszerek kialakításával
 - az anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikáció gazdagításával
 - a matematikai, a természettudományos és a digitális kompetenciák fejlesztésével
 - az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség növelésével
 - a személyiségjegyekből fakadó tanulási nehézségek leküzdésével
- **a szociális hátrányok** (kommunikáció, viselkedés, magatartás) kiküszöbölése.

b) **A tehetségfejlesztés, tehetséggondozás**

- Mind a 9. évfolyamon, mind később nagy hangsúlyt helyezünk a tehetségfejlesztésre, a tehetséggondozásra, a tehetséges tanulók képességeinek sokoldalú és differenciált fejlesztésére. A tehetséggondozás legfőbb alapelve a gazdagítás.
- A tehetségfejlesztés útjai közül:
 - a mélységben történő gazdagítás-tudás alkalmazása, kompetenciák kialakítása
 - tartalomban történő gazdagítás
 - feldolgozási képességben való gazdagodás - kreativitás, kritikus gondolkodás, problémamegoldó gondolkodás

Az Arany János Tehetséggondozó Program nevelési alapelvei

A program olyan diákokat szeretne nevelni, akik:

- nyitottak a nemzeti és az európai értékrendre,

- egészséges énképpel, szociális és állampolgári kompetenciával rendelkeznek
- képesek a hatékony önmenedzselésre,
- kialakult bennük a motiváltság az önképzésre, az élethossziglan tanulásra
- képesek a konfliktustűrésre, konfliktusok megoldására,
- céltudatosak, következetesek,
- mások iránt toleránsak.

A tanulók ismerjék és szeressék saját nemzeti hagyományait, a mondavilágtól kezdve a táncokon, a zenén, a magyar építészeti hagyományokon át a köznapok kultúrájában, szokásaiban megjelenő sajátos nemzeti jellegig.

Legyenek autonóm személyiségek, hogy megfogalmazhassák és tudatosíthassák magukban a családjuk és önmaguk által fontosnak tartott értékeket.

Kapcsolódjanak be a közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába.

Legyenek képesek véleményt alkotni az alkotmány, a gazdálkodás, a pénz, a munka világára vonatkozó kérdésekről.

A program oktatási szerkezete

A Program felépítése

- A képzés 5 éves (9-13 évfolyam). A 9. előkészítő évfolyam a hátránykompenzációt, az általános iskolai ismeretek azonos szintre hozását, emellett az intenzív nyelvi, informatikai, anyanyelvi képzést, valamint a tanulásmódszertani és kommunikációs tudás bővítését, az önismeret és személyiség fejlesztését szolgálja. A 10-13. évfolyamokon az iskola pedagógiai programjának megfelelő négy évfolyamos középiskolai képzés folyik, ami kiegészül az úgynevezett Arany János-i blokk speciális nevelési és oktatási feladataival. Az öt év folyamán az Arany János blokk kiemelten segíti a tanulók személyiségfejlesztését, és a tanulás tanítását.
- A diákok a középiskolában a 9. évfolyamon külön osztályt, a kollégiában lehetőség szerint egy csoportot képeznek. A magasabb évfolyamokon részben vagy teljes mértékben a más képzési formákban résztvevő iskolatársaikkal, integráltan tanulnak

A program az oktató-nevelő munkában az iskola a kollégium kölcsönös és folyamatos együttműködésére épít. A 9. előkészítő évfolyamon akkreditált tantárgyi programok oktatása folyik mindkét helyszínen. Az AJTP blokk tanítása a tanulmányi idő teljes szakaszára kiterjed, melyet szintén együttest munkával végez az iskola és a kollégium.

Az öt év feladatai:

- hogy a tanulók felkészültek legyenek felsőoktatási intézményben történő továbbtanulásra,
- angol (vagy más idegen nyelvből) középfokú nyelvismeretük legyen,
- informatikából szerezzék meg az ECDL-bizonyítványt,
- a program végére a tanulók lehetőleg gépjárművezetői engedéllyel is rendelkezzenek,
- a tanulók legyenek részesei a programban évente szervezett művészeti és sporttalálkozóknak, a szaktáboroknak, versenyeknek, amelyek a tanórai és tanórán kívüli tevékenységek keretében történő felkészüléssel együtt hozzájárulnak a képességek differenciált fejlesztéséhez, a tehetségek kibontakoztatásához, továbbá

- a programban résztvevők közös tudatának kialakulásához, összetartozásának segítéséhez, az intézményközi kapcsolatok erősödéséhez,
- a tanulók kapcsolódjanak be a regionális és országos tanulmányi versenyekbe

A tehetségfejlesztés módszerei és eszközei

A programban résztvevő tanulók számára differenciáltabb segítségnyújtás szükséges. Ezt csak szélesíti a kötelező kollégiumi munka is. A legnagyobb segítségre a következő területeken szorulnak az itt tanulók:

- felzárkóztatás,
- tehetségfejlesztés,
- személyiségfejlesztés,
- hátránykompenzáció,
- segítség a beilleszkedéshez.

A leggyakrabban alkalmazott módszerek:

- megalapozás (hiányzó ismeretek pótlása tanórai és tanórán kívüli keretekben)
- differenciált oktatás: kiscsoportos
 egyéni szabott

A leggyakrabban alkalmazott szervezeti formák:

- tanórai keretek,
- tanórán kívüli foglalkozások (szakkörök, versenyek, felzárkóztató foglalkozások, speciális foglalkozások: önismereti, tanulásmódszertani),
- kollégiumi foglalkozások,
- kollégiumi szabadidős tevékenységek,
- hétvégi programok (kirándulás, sport- és kulturális programok),
- szaktáborok (nyelvi, történelmi, természetvédelmi, művészeti, sport),
- nyári programok (Zánka),
- sítáborok,
- versenyek.

A pedagógusok továbbképzése

A tanuló családtól való elszakadása másfajta törődést, másfajta pedagógiai módszert kíván a pedagógustól:

- több odafigyelést
- több személyes törődést
- több toleranciát (elfogadást)
- több türelmet
- több pozitív megerősítést.

Így szükségszerű, hogy a pedagógusok továbbképzéseken szélesítsék pedagógiai eszköztárukat, ismerkedjenek a korszerű oktatás elemeivel, szerezzenek új ismereteket, bővítsék a meglévőket.

A program kínálja lehetőségeket igyekezzenek felhasználni:

- tanulásmódszertan, kommunikáció
- személyiségfejlesztés, önismeret
- kollégiumi tanárok továbbképzése
- mérési szakemberek képzése.

A tanulók ellenőrzése, értékelése

A tanulók tanórai és tanórán kívüli tevékenységének értékelése szóban és írásban történik. A rendszeres szóbeli számonkérés minden tantárgyból alapkövetelmény.

Az előkészítő év során:

- a magyar, az idegen nyelv, a matematika, az informatika és a testnevelés tantárgyakat félévkor és év végén a szokásos érdemjegyekkel értékeljük.
- a humán- a természettudományi blokkban tartott ismeretek félévi és év végi értékelése: *megfelelt, jól megfelelt, dicséretesen megfelelt.*
- az „Arany János blokk” foglalkozásai (tanulásmódszertan, önismeret) *részt vett* bejegyzéssel zárul.
- Az előkészítő évet követő négy évben az értékelés megegyezik az intézmény helyi tantervében megfogalmazottakkal.

Az egyéni fejlődés ellenőrzését a Debreceni Egyetem Pedagógiai, Pszichológiai tanszéke végzi.

Szempontok	Mérés időpontja			
	0. évf.eleje	0. évf.vége	2. évf.vége	4. évf.eleje
Általános intellektuális képességek	x	x		x
Kreativitás		x		x
Egyéni tanulási stratégiák	x	x	x	x
Tanulási motiváció	x		x	x
Énkép, önértékelés	x	x	x	x
Szorongás	x	x	x	x
Pályaorientáció			x	x

6.2. Egészségnevelési program

Napjainkban egyetértés van abban, hogy az egészség nem a betegség hiánya, hanem a testi, lelki, szociális jó-lét állapota.

Az egészségnek ez a meghatározása rendkívül ambiciózusak, és mindenképpen egy kíváncsi folyamatot határoznak meg, melyben a társadalom egészére vonatkozóan rövid és hosszú távon feladatok hárulnak mindannyiunkra.

Egészségnevelés

Az egészségnevelés olyan, változatos kommunikációs formákat használó, tudatosan létrehozott tanulási lehetőségek összessége, amely az egészséggel kapcsolatos ismereteket, tudást és életkézségeket bővíti az egyén és a környezetében élők egészségének előmozdítása érdekében. A korszerű egészségnevelés egészség és cselekvésorientált tevékenység.

6.2.1. A prevenció területei

Az elsődleges megelőzés a betegség első megjelenésének megakadályozására, az egészség megőrzésére irányul. Az elsődleges vagy primer prevenció a betegségeket előidéző tényezők korai felismerésére és elkerülésére irányuló tevékenység, ami a veszélyeztetett emberekre irányul.

Az egészségfejlesztés és annak egyik megvalósulási formája a korszerű egészségnevelés, az egészségi állapot erősítésére és fejlesztésére irányul. Ide tartozik például az egészséges táplálkozás, az aktív szabadidő eltöltés, a mindennapos testmozgás, a személyi higiéné, a lelki egyensúly megteremtése, a harmonikus párkapcsolat és családi élet kialakítása, az egészségkárosító magatartásformák elkerülése, a járványügyi és élelmiszerbiztonság megvalósítása.

Az iskolának e fenti primer prevencióban van jelentős szerepe. A gyerekek és fiatalok hosszú éveket töltenek az iskolában. Ebben az időszakban érdemi hatást lehet gyakorolni a személyiségfejlődésükre, mely nagyban meghatározza az életmódjukban később kialakuló szokásaikat, az életideálokat, preferenciák kialakítását. Az iskolának a gyerekekre gyakorolt hatása többretegű, komplex kommunikáció. Egyrészt létezik egy nyíltan megfogalmazott oktatási-nevelési terv, másrészt ezzel összefüggésben vagy ettől függetlenül, illetve ezt gyengítő vagy erősítő módon ható ún. "rejtett tanterv", amelyben az iskola tárgyi környezete, az emberi viszonyok minősége egyaránt tükröződik.

Mindezeket figyelembe véve tehát, az iskola a családi környezet mellett a szocializációnak azt a színterét jelenti, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak alakítására és begyakorlására.

Az iskolai egészségnevelés az iskola egész életébe, mindennapjaiba beépülő tevékenység, amely egyaránt irányul a pedagógusok és tanulók egészség ismereteinek bővítésére, korszerűsítésére, a fizikai és pszichoszociális környezet egészségtámogató jellegének erősítésére, az oktatási-nevelési tevékenységben a személyközpontú megközelítésre a tanulók személyiségfejlesztése érdekében.

6.2.2. Az egészségnevelés iskolai területei

Az iskolai egészségnevelésnek ahhoz kell hozzájárulnia, hogy a tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezzenek egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerő és használni tudó egészséges életvitelhez.

Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területek az iskola pedagógiai rendszerében:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete,
- az egészséges testtartás és mozgás fontossága,
- az értékek ismerete,
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe,
- a betegségek kialakulása, és a gyógyulási folyamat,
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben,
- a személyes krízishelyzetek felismerése és a kezelési stratégiák ismerete,
- a tanulás és technikái,
- az idővel való gazdálkodás szerepe,
- a rizikóvállalás és határai,
- a szenvedélybetegségek elkerülése,
- a tanulási környezet alakítása,
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége.

6.2.3. A prevenció tevékenység legfontosabb céljai

- a diákok, a szülők, a tantestület egységes egészségszemléletének formálása,
- a tantestület nevelési módszereinek gazdagítása a kölcsönösen egymásra ható, tapasztalatokra alapozott módszerrel,
- a diákok és a tantestület egészségneveléssel kapcsolatos ismereteinek gyarapítása (szakkönyvek, filmek, stb.),
- készségfejlesztő módszerek alkalmazása a tanulók egészséges életmódra nevelésének folyamatában,
- a tanulók egészségmegőrző szokásainak és a káros szenvedélyektől mentes életmód értékeit tükröző életvitel kialakítása.

6.2.4. A helyi feladatok meghatározása

- rendszeres kapcsolattartás a pedagógusokkal, a szülőkkel, a gyerekekkel,
- az iskola könyvtárállományának szakkönyvekkel, videofilmekkel történő gyarapítása,
- iskolapszichológus, mentálhigiénikus rendszeres foglalkoztatása,
- statisztikai felmérések készítése, s ezek eredményeinek elemzése,
- folyamatos kapcsolattartás külső tanácsadókkal és szervezetekkel (orvos, védőnő, rendőr, jogász, ÁNTSZ, Nevelési tanácsadó),
- a kollégium bevonása a prevenció tevékenységbe,
- Internetes anyagok felhasználása a megelőzés folyamatában,
- a hatékonyan működő kortársképzés további folytatása,
- továbbképzések szervezése, arra kell törekednünk, hogy minél több pedagógus kapcsolódjon be a prevenció munkába.

Az egészségnevelésben fontos szerepet játszó szaktárgyak: biológia, osztályfőnöki óra, testnevelés, társadalomismeret

Felelősök: szaktanárok, osztályfőnökök

Az osztályfőnöki órák témakörei:

9. évfolyam: Egészséges életmód és a serdülés

Felfogások az egészségről

Felfogások az életmódról

Vigyázat serdülők!

Ki számít kortársnak?

Kapcsolatok és a megjelenés

Mi számít drognak – legális és illegális szerek

Kockázatok és veszélyek – a biztonság megőrzése

10. évfolyam: „Nyomás alatt” – helyem a világban – én és mások

Elvárások, társadalom, család, kortárs csoport, média

A család hatása az életmódra

Kortársak hatása az életmódra

Mit üzen a média?

Társadalmi elvárások – devianciák

Drogprevenció – szenvedélybetegségek

Kölcsönhatások

Meg akarok felelni?

11. évfolyam: Hogyan tovább? Melyik úton?

A társadalmi együttélés szabályai
A társadalmi normaalkotás folyamata
Eltérés a szokásostól: táplálkozás
Eltérés a szokásostól: párkapcsolati minták
Eltérés a szokásostól: a szexualitás mindennapjai
Eltérés a normáktól: alkohol és drog I-II.
Következmények: deviáns karrier
Önismeret, kommunikáció, pályaválasztás

12. évfolyam: Felelősség a közösségért

A felnőtté válás folyamata a döntések tükrében
Döntések életmódban, kapcsolatok
Döntések életmódban: táplálkozás, mozgás, személyes higiéné
A döntések hatása: rövidtávon – hosszú távon
Hogyan képzelem el a családom?
Hogyan képzelem a munkám?
Közösségért érzett felelősség: a környezet
Egészséges életmódok és az életminőség
Helyem a világban

Módszerek: beszélgetések

strukturált, önismereti játékok
kirándulások szervezése
a témával kapcsolatos plakátok készítése
előadások
helyzetelemzések (kérdőívek segítségével)

6.2.5. Az egészségnevelési program végrehajtását felügyelő csoport összetétele

<u>Vezetője:</u>	a nevelési munkaközösség vezetője
<u>Tagjai:</u>	a mentálhigiénés terület felelőse a diákönkormányzatot segítő tanár az ifjúságvédelmi felelős tanár az ÁNTSZ képviselője az iskolai védőnő

6.3. Környezeti nevelési program

6.3.1. A környezeti nevelési program alapjai

Erőforrások

Belső erőforrások

Az iskolánk és a kollégium több mint 60 főállású tanárt, nevelőt foglalkoztat. Az iskolaorvos és az iskolavédőnő gondoskodik a tanulók szűréséről, az alkalmassági vizsgálatok lebonyolításáról. A kollégiumban hetente 1-2 alkalommal pszichológus „rendel”, akihez a diákjaink lelki problémáikkal fordulhatnak.

A házmesterek, karbantartók, a takarítónők is partnerek lehetnek a szelektív hulladékgyűjtési szokások kialakításában, a víz- és energiatakarékosság megvalósításában.

A tantestület idősebb és fiatalabb tagjai egyaránt partnerek lehetnek a környezeti nevelésben. Egy kolléganő humánökológia szakkal rendelkezik, aki évek óta környezet- és természetvédelmi szakkört vezet. A „jeles napok”-ról évek óta megemlékezünk, akciókat, versenyeket tartunk. Diákjaink évek óta készülnek a Dr. Árokszállás Zoltán Biológia és Környezetvédelmi versenyre és szép eredményeket is érnek el. A Kitaibel Pál Természet- és Környezetvédelmi versenyekre és egyéb biológia versenyekre is mindig szép számmal jelentkezik tanulóink. Rajzversenyeken ugyanilyen témában különböző pályázatokon vesznek részt, és szép díjakat hoznak haza.

A kollégák jó része elkötelezett az iskolai környezet állapotának megőrzése és javítása mellett. (hulladékgyűjtési akciók, virágosítás, egészséges táplálkozási szokások stb.)

Az osztályfőnöki munkaközösség tagjai minden évfolyamon foglalkoznak a környezeti nevelési tartalmak feldolgozásával és a különböző hozzá kötődő egészségnevelési feladattal. Az adminisztratív dolgozók a tanári munkát segítik, a hivatalos levelek, pályázatok, a pénzügyi adminisztráció végzése során.

A diákok, akár helybeliek akár a környékbeli falvakból járnak be jórészt kertes családi házakban élnek. A család megtermeli a zöldség- és gyümölcsfélét, a húst saját maga számára. Mindez érték, gyakran a kisjövedelmű családok számára a megélhetés egyik forrása. A család szokás- és értékrendje, életmódja meghatározó diákjaink számára. Fontos tudatosítani mindezt, hogy ne a reklámok által sugallt anyagi javakat tekintsék értéknek.

Diákjaink nyitottak a szépre, az okos, hasznos tevékenységekre, jól motiválhatók és szívesen bekapcsolódnak a különböző akciókba. A pedagógusok személyes példamutatása, jól működő tanár – diák kapcsolat kialakítása révén mind osztályfőnökként, mind szaktanárként eredményes környezeti nevelést végezhetünk mindannyian.

Külső erőforrások

Az iskolánk környezeti nevelési programja a város környezetvédelmi feladataihoz igazodik. Fontos tehát a folyamatos kommunikáció kialakítása a helyi önkormányzattal. Erre már volt korábban is példa. A Vár – tó helyreállítását a WWF által kiírt pályázat elnyerését követően a helyi önkormányzat végezte el. Azt megelőzően a tó és környékének élővilágát diákjaink segítségével térképeztük fel. Az itt kialakított tanösvény alkalmas az óvodások, az általános- és középiskolás diákok környezeti nevelésére.

Az E-misszió Természet- és Környezetvédelmi Egyesülettel kialakított kapcsolatunk teszi lehetővé a diákok nyári táboroztatását. A jövőben tervezzük felvenni a kapcsolatot a helyi regionális vízművel és szennyvíztisztító teleppel, és a hamarosan felépített regionális kommunális hulladék-lerakó és feldolgozó teleppel. Az üzemlátogatások, bemutatók nagyban segíthetik tanulóink környezettudatos viselkedésének kialakítását.

Anyagi erőforrások

Elsősorban alapítványi pénzből, a fenntartó anyagi támogatásától remélünk anyagi forrást a programjaink megvalósításához. A jövőben több pályázatot is szeretnénk elkészíteni, és az így elnyert pénzt kívánjuk céljaink megvalósításához felhasználni.

6.3.2. Jövőkép, alapelvek és célok

6.3.2.1. Általános, hosszú távú célok

- elősegíteni az egyetemes Természetnek (a Világegyetem egészének), mint létező értéknek tiszteletét és megőrzését, beleértve az összes élettelen és élő létezőt, így az embert is, és annak környezetét, kultúrájával együtt,
- hozzájárulni a Föld egészséges (természetes ökológiai) folyamatainak visszaállításához, kialakítani a környezettel való harmóniára törekvést,
- segíteni a bioszféra és a biológiai sokféleség megőrzését,
- elősegíteni a környezettudatos magatartás és életvitel kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntarthatóságát (NAT),
- kialakítani a környezet ismeretén és a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartást, egyéni és közösségi szinten egyaránt, mely váljon a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelvvé,
- érzékenyvé tenni a tanulókat a környezet állapota iránt,
- kialakítani a tanulóknál a közvetlen környezet értékeinek megőrzésének és gyarapításának igényét,
- képessé tenni a tanulókat arra, hogy személyes tapasztalataik alapján együtt tudjanak működni a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén.

6.3.2.2. Az iskola jövőképe

Szeretnénk, ha a felújított iskolánkat meg tudnánk védeni az utókor számára. A diákok büszkének lennének arra, hogy ebben a régi, patinás épületben tanulhatnak. Az osztálytermek, folyosók hangulatosak, tiszták lennének, mert a tanulók óvnák, védenék azokat.

A diákok, dolgozók egyaránt takarékoskodnának a vízzel és az energiával. Kevesebb lenne a szemét és azt is szelektíven gyűjtenénk. Az iskola parkját, sportpályáit szabadidejükben is szívesen használnák. A környezettudatos magatartás áthatná mindennapjainkat és saját településükön is terjesztenék. Kezdeményező szerepet töltenének be saját településük értékeinek megóvásában. Partneri kapcsolat alakul ki a diákok, tanárok és a szülők között a tanulók eredményesebb tanulmányai érdekében. Közös szervezett programok biztosítják a tanulók tanórán kívüli környezeti nevelését. A családok, diákok értékrendszere ártrendeződik, az anyagi javak hajszolása és birtoklása helyett a mértéktartó, kiegyensúlyozott emberi létre való törekvés lesz a jellemző.

6.3.2.3. Alapelvek, értékek, szemlélet

- az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer értelmi, érzelmi esztétikai és erkölcsi megalapozása,
- az ökológiai gondolkodásmód kialakítása, fejlesztése,
- rendszerszemléletre nevelés,
- holisztikus és globális szemléletmód kialakítása,
- fenntarthatóságra nevelés, az elveivel való azonosulás elősegítése,
- a környezetetika hatékony fejlesztése,
- tapasztalatokon nyugvó, kreativitás fejlesztése,
- tolerancia és segítő életmód kialakítása,

- állampolgári és egyéb közösségi felelősség felébresztése, cselekvési készség kialakítása,
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése,
- az egészség és a környezet összefüggéseinek felismertetése,
- problémamegoldó gondolkodás, a döntésképeség fejlesztése,
- konfliktuskezelés és megoldás képességének fejlesztése,
- kommunikáció és médiahasználat készségének fejlesztése,
- a globális összefüggések megértése iránti igény kialakítása.

6.3.2.4. Konkrét célok feladatok

- a környezeti nevelés az oktatás – nevelés minden területén jelenjen meg,
- az iskola környezeti nevelési programjának ismertetése, megvitatása és elfogadtatása a tantestülettel,
- a tantestület tagjainak megnyerése a környezeti nevelési munkához,
- a tantestületen belüli továbbképzés szervezése, a környezeti nevelés módszereinek bemutatása,
- az egészségnevelési program elkészítése,
- a kétszintű érettségi környezeti vonatkozásainak összegyűjtése, beépítése a tananyagba,
- a különböző tantárgyakhoz kapcsolódó környezeti nevelési lehetőségek számbavétele,
 - a komplex (keresztintervi, tantárgyközi) integrált tananyag feldolgozás lehetőségeinek felkutatása,
- a város és környékének természeti és épített környezetének felkutatása,
- az iskola hírességeinek élete, munkássága,
- a „Jeles napok” rendezvényeinek megtartása,
- a drog-prevenációs program folytatása,
- az osztályfőnöki órák, szülői értekezletek a környezetvédelmi témában,
- az osztálykirándulásokat, sítáborokat a környezeti nevelési célok megvalósítására is tervezni,
- az iskola tisztaságának javítása, a szemét mennyiségének csökkentése,
- takarékoskodás a vízzel és a villannyal.

6.3.3. Tanulásszervezési és tartalmi keretek

6.3.3.1. Tanórai keretek

Hagyományos tanórai foglalkozások:

A tanulók biológia órán:

- ismerjék meg a globális környezeti problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit,
- ismerjék és szeressék a természeti és az épített környezetet,
- ismerjék meg az élőlények alapvető szervezeti- működési jellemzőit, fedezzék fel azok között az ok-okozati összefüggéseket,
- ismerjék meg a környezet – egészségügyi problémákat,
- legyenek képesek az egészségügyi problémák megelőzésére és mérséklésére,
- sajátítsák el a testi – lelki egészséget megőrző életviteli technikákat,
- alakuljon ki bennük ökológiai szemléletmód.

Nem hagyományos tanórai és tanórán kívüli komplex foglalkozások

A környezeti nevelés összetettségét csak komplex módszerek segítségével lehet közvetíteni. Ezért fontos a tantárgyak közötti integráció megvalósítása legalább néhány területen

A komplexitás jellemzői:

- tantárgyakon átívelő,
- egy adott tartalom sokoldalú megközelítése,
- a természet és a társadalom kapcsolatrendszerének holisztikus megközelítése,
- sokféleség,
- integrált,
- globális,
- komplementáris,
- az ismeretek összekapcsolása,
- értelem és érzelem,
- módszerek sokfélesége,
- különféle tevékenységek,
- gondolkodásmód.

Az Arany János Tehetséggondozó Program előkészítő évében speciális tantárgyként Természetismeret órákat tartunk.

6.3.4. Módszerek

Célunk a környezeti nevelés szempontjából kiemelkedő jelentőségű élmény- és tevékenység alapú érzékenyítő, interaktív módszerek minél sokoldalúbb alkalmazása. A hatékonyság növelésére módszertani megújulásra van szükség. E tekintetben fontos lenne a tanárok továbbképzése, hogy mindenki megismerhesse azokat.

Játékok:

- szituációs,
- memóriafejlesztő,
- kombinációs,
- kapcsolatteremtést segítő, stb.

Modellezés:

- hatásvizsgálatok,
- rendszermodellezés,
- működő modellek készítése, elemzése.

Riport módszer:

- kérdőíves,
- direkt riportok.

Projekt módszer:

- Analízis - akcióprojektek

Terepgyakorlati módszerek:

- terepgyakorlatok,
- egyszerű és célzott megfigyelések, mérések.

Aktív, kreatív munka

- természetvédelmi és fenntartási munkák,
- madárvédelmi feladatok,
- szelektív hulladékgyűjtés,
- rend- és tisztaságverseny.

Közösségépítés

csoportszervezés a környezeti nevelés érdekében.

Művészeti kifejezés

vizuális művészet,
irodalmi alkotások,
zene–foto–tánc–népművészet.

Lehetőségeink:

Terepi munka

terepgyakorlatokon, tanulmányi kirándulásokon,
nyári környezet- és természetvédelmi táborban.

Akciók

vetélkedők,
pályázatok,
újságkészítés,
kiállítás szervezése,
az iskola parkjának gondozása, védelme,
madáretetők kihelyezése.

Látogatás

állatkert,
botanikus-kert,
szennyvíztisztító,
szeméttelep.

„Iskola zöldítés”

versenyek- Kitaibel Pál, Árokszállás,
szakkör,
„Jeles-napok”.

Természeti környezet vizsgálata

az iskola parkjában,
a város parkjaiban,
a játszótereken.

Az épített környezet tanulmányozása

a városkép régen és ma,
az épületek állapota, a városi közlekedés,
a szemét gyűjtése közterületeken, sorsa.

Környezetvédelmi akciók, tevékenység

játszóterek, parkok gondozása, védelme,
helyi közlekedés problémái, megoldási javaslatok.

Az emeltszintű képzésben résztvevő tanulók terepi munkája

9. évfolyam

Az élővilág sokféleségének tanulmányozása a Nyíregyházi Főiskola vagy DE botanikus kertjében és a Sóstói Vadaspark meglátogatása. Növényhatározás, állatfelismerés az iskola parkjában, a Vár-tónál

10. évfolyam

Társulások vizsgálata terepen a Bereg-i Nyíres tó, a Tokaji Tájvédelmi Körzet

11. évfolyam

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye értékeinek tanulmányozása (Tákos – Csaroda - Tarpa – Túrisvándi)

6.3.5. Iskolai környezet

A környezeti nevelési program érdekében szükséges lehet az iskola épületének és szűkebb, tágabb környezetének környezetbarátabbá tétele – ezzel is segítve mind a tanulók, mind a dolgozók környezettudatosságának erősítését. Miután iskolánk felújításra került, lehetőség van ezeket a szempontokat is figyelembe venni. A nyílászárók cseréjével a zaj- és porszennyezés mértéke csökkent, a hő- és hangszigetelt ablakok energiatakarékosságot eredményeztek. Szükségszerű azonban a rendszeres szellőztetés fontosságára felhívni a tanulók figyelmét.

Miután a víz- és szennyvízcsatorna rendszer is felújításra került, lehetőség nyílik a víztakarékosságra, kis odafigyeléssel a kellemetlen illatok megszüntetésére. Az iskola fűtési rendszere az osztálytermeket tekintve még mindig elavult. Jelenleg a távhő-rendszer biztosítja az épület fűtését. Sajnos jelenleg nem lehet az osztálytermek hőmérsékletét szabályozni, ezeket a gondokat is meg kell oldani a takarékos energia felhasználás érdekében.

A mellékhelyiségekben (diákokéban is) szappanról és WC papírról, papír kéztörlőről kell gondoskodni. Ebben a nagy épületben a tisztaságot csak rendszeres takarítással, portalanítással lehet megőrizni. Az elhasználdott poros szőnyeget, függönyöket újakra kell cserélni. A takarításhoz korszerű takarítógépekre van szükség. Célszerű lenne környezetbarát tisztítószereket alkalmazni.

A szertárak, előadók kiállító szekrényeit, a vegyszeres szekrényeket is jól zárhatóakra kellene cserélni. Az osztálytermekben a padokat, székeket újakra kellene cserélni, esztétikus dekorációval, falitáblákkal és sok virággal díszíteni, ugyanúgy a folyosókat is. Az iskola parkja, udvara szépen parkosított és gondozott, csupán a padok, kerítések folyamatos festéséről, karbantartásáról kell gondoskodni. Jó időben, tanítás után valóban a diákok, tanárok pihenését, szórakozását (bográcsolás, rostonsütés) szolgálja.

6.4. A középszintű érettségi vizsga témakörei

Az érettségi vizsga részei és tantárgyai

Az érettségi vizsga kötelező és választható vizsgatárgyakból áll. Az egyes tantárgyakból középszinten és emeltszinten tehető vizsga.

A vizsgázónak négy kötelező (magyar, történelem, matematika, egy idegen nyelv) és egy kötelezően választott vizsgatárgyból kell legalább középszintű vizsgát tennie.

A vizsgázó a kötelezően választott vizsgatantárgy mellett további vizsgatantárgyakat választhat (szabadon választott vizsgatantárgyak)

A vizsgázó a kötelezően és szabadon választható vizsgatárgyakat azokból a tantárgyakból választhatja, amelyekből az érettségi vizsgaszabályzat alapján vizsgát tehet.

Az érettségi vizsga lebonyolítását (jelentkezést, a vizsga menetét, a jelöltek értékelését stb.) a hatályos érettségi vizsgaszabályzatnak megfelelően szervezzük.

6.4.1. Magyar nyelv és irodalom

1. Magyar nyelv

1. Ember és nyelv
2. Kommunikáció
3. A magyar nyelv története
4. Nyelv és társadalom
5. A nyelvi szintek
6. A szöveg
7. A retorika alapjai
8. Stílus és jelentés

2. Irodalom

- 2.1.1. Életművek
- 2.1.2. Portrék
- 2.1.3. Látásmódok
- 2.1.4. A kortárs irodalomból
- 2.1.5. Világirodalom
- 2.1.6. Színház- és drámatörténet
- 2.1.7. Az irodalom határterületei

6.4.2. Matematika

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok

- Halmazok
- 1.1. 1. Halmazműveletek
- Számosság, részhalmazok
- Matematikai logika
- 1.2.1. Fogalmak, tételek a matematikában
- Kombinatorika
- Gráfok

Számelmélet, algebra

- Alapműveletek
- A természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek
- 2.2.1. Oszthatóság
- Számrendszerek
- Racionális és irracionális számok
- Valós számok
- Hatvány, gyök, logaritmus
- Betűkifejezések
- 2.6.1. Nevezetes azonosságok
- Arányosság
- 2.7.1. Százalékszámítás
- Egyenletek, egyenletrendszerek, egyenlőtlenségek, egyenlőtlenségrendszerek
- 2.8.1. Algebrai egyenletek, egyenletrendszerek
- Nem algebrai egyenletek
- Egyenlőtlenségek, egyenlőtlenség rendszerek
- Középérték, egyenlőtlenségek

Függvények, az analízis elemei

- A függvény
- Egyváltozós valós függvények
- 3.2.1. A függvények grafikonja, függvénytranszformációk
- A függvények jellemzése
- Sorozatok

3.3.1. Számtani és mértani sorozatok

Kamatos kamat, járadékszámítás

Geometria, koordinátageometria, trigonometria

Elemi geometria

4.1.1. Tételek

A távolságfogalom segítségével definiált pontthalmazok

Geometriai transzformációk

4.2.1. Egybevágósági transzformációk

Hasonlósági transzformációk

Síkbeli és térbeli alakzatok

4.3.1. Síkbeli alakzatok

Térbeli alakzatok

Vektorok síkban és térben

Trigonometria

Koordinátageometria

4.6.1. Pontok, vektorok

Egyenes

Kör

Kerület, terület

Felszín, térfogat

Valószínűség számítás, statisztika

Leíró statisztika

5.1.1. Statisztikai adatok gyűjtése, rendszerezése, különböző ábrázolásai

Nagy adathalmazok jellemzői, statisztikai mutatók

A valószínűség számítás elemei

6.4.3. Történelem

1. Kompetenciák mérése az érettségi vizsgán

Források használata és értékelése

A szaknyelv alkalmazása

Tájékozódás térben és időben

Eseményeket alakító tényezők feltárása

Történelmi események és jelenségek problémaközpontú bemutatása

2. A középszintű érettségi tartalmi témakörei

1. Az ókor és kultúrája

Vallás és kultúra az ókori Keleten

A demokrácia kialakulása Athénban

A római köztársaság virágkora és válsága, az egyeduralkodó kialakulása

Az antik hitvilág, művészet, tudomány

A kereszténység kialakulása és elterjedése

A népvándorlás, az antik civilizáció felbomlása

2. A középkor

2.1. A feudális társadalmi és gazdasági rend jellemzői

2.2. A nyugati és keleti kereszténység

2.3. Az iszlám vallás és az arab világ; a világvallások elterjedése

2.4. A középkori városok

2.5. Egyházi és világi kultúra a középkorban

2.6. A humanizmus és a reneszánsz Itáliában

2.7. Az angol és a francia rendi állam működése

2.8. Az Oszmán Birodalom terjeszkedése

- 3. A középkori magyar állam megteremtése és virágkora**
 - 3.1. A magyar nép őstörténete és vándorlása
 - 3.2. A honfoglalástól az államalapításig
 - 3.3. Az Árpád-kor
 - 3.4. Társadalmi és gazdasági változások Károly Róbert, Nagy Lajos, Luxemburgi Zsigmond idején
 - 3.5. A Hunyadiak
 - 3.6. Kultúra és művelődés
- 4. Szellemi, társadalmi és politikai változások az újkorban**
 - 4.1. A nagy földrajzi felfedezések és következményei
 - 4.2. Reformáció és katolikus megújulás
 - 4.3. A kontinentális abszolutizmus és a parlamentáris monarchia megszületése Angliában
 - 4.4. A tudományos világkép átalakulása, a felvilágosodás
- 5. Magyarország a Habsburg Birodalomban**
 - 5.1. A mohácsi csata és az ország három részre szakadása
 - 5.2. Az Erdélyi Fejedelemség virágkora
 - 5.3. A török kiűzése és a Rákóczi szabadságharc
 - 5.4. Magyarország a XVIII. századi Habsburg Birodalomban
 - 5.5. Művelődés, egyházak, iskolák
- 6. A polgári átalakulás, a nemzetállamok és az imperializmus kora**
 - 6.1. A francia polgári forradalom politikai irányzatai, az Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata
 - 6.2. A napóleoni háborúk és a Szent Szövetség Európája
 - 6.3. A XIX. század eszméi
 - 6.4. Az ipari forradalom és következményei
 - 6.5. Nagyhatmak és katonai-politikai szövetségek a századfordulón
 - 6.6. Tudományos, technikai felfedezések, újítások és következményeik
- 7. A polgárosodás kezdetei és kibontakozása Magyarországon**
 - 7.1. A reformmozgalom kibontakozása, a polgárosodás fő kérdései
 - 7.2. A reformkori művelődés, kultúra
 - 7.3. A polgári forradalom
 - 7.4. A szabadságharc
 - 7.5. A kiegyezés előzményei és megszületése
 - 7.6. Gazdasági eredmények és társadalmi változások a dualizmus korában
 - 7.7. Az életmód, a tudományos és művészeti élet fejlődése
- 8. Az első világháborútól a kétpólusú világ felbomlásáig**
 - 8.1. Az első világháború jellege, jellemzői; a Párizs környéki békék
 - 8.2. A gazdaság és a társadalom új jelenségei a fejlett világban
 - 8.3. Tekintélyuralmi rendszerek Közép-Európában és az olasz fasizmus
 - 8.4. Az USA és az 1929-33-as gazdasági válság
 - 8.5. A nemzetiszocializmus hatalomra jutása és működési mechanizmusa
 - 8.6. A bolsevik ideológia és a sztálini diktatúra az 1920-30-as években
 - 8.7. A második világháború előzményei, jelentős fordulatai
 - 8.8. A hidegháború és a kétpólusú világ jellemzői
 - 8.9. A szocialista rendszerek bukása
- 9. Magyarország története az első világháborútól a második világháborús összeomlásig**
 - 9.1. Az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása és következményei
 - 9.2. A Horthy-rendszer jellege és jellemzői

- 9.3. Művelődési viszonyok és az életmód
- 9.4. A magyar külpolitika mozgástere, alternatívái
- 9.5. Magyarország részvétele a világháborúban
- 9.6. A német megszállás és a holocaust Magyarországon

10. Magyarország 1945-től a rendszerváltozásig

- 10.1. A szovjet felszabadítás és megszállás
- 10.2. A határon túli magyarság sorsa
- 10.3. A kommunista diktatúra kiépítése és működése
- 10.4. Az 1956-os forradalom és szabadságharc
- 10.5. A Kádár-rendszer jellege, jellemzői
- 10.6. A rendszerváltozás

11. A jelenkor

- 11.1. A közép-európai régió jellemzői, távlatai, a posztszovjet rendszerek problémái
- 11.2. Az európai integráció története
- 11.3. A „harmadik világ”
- 11.4. Fogyasztói társadalom: ökológiai problémák, a fenntartható fejlődés
- 11.5. A globális világ kihívásai és ellentmondásai

12. A mai magyar társadalom és életmód

- 12.1. Alapvető állampolgári ismeretek
- 12.2. Etnikumok és nemzetiségek a magyar társadalomban
- 12.3. A magyarországi romák
- 12.4. A parlamenti demokrácia működése és az önkormányzatiság
- 12.5. Társadalmi, gazdasági és demográfiai változások

3. A fenti témakörök elsajátítása után írásbeli és szóbeli érettségi vizsgát tesznek a tanulók

3.1 Írásbeli vizsga

- 3.1.1 Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok megoldása
- 3.1.2 Szöveges (kifejtendő) feladatok megoldása
 - 3.1.2.1 Az írásbeli vizsga szöveges feladatai az alábbi történelmi korszakokra vonatkoznak
 - egy ókori vagy középkori, vagy koraújkori egyetemes történelmi anyag
 - egy egyetemes történelmi anyag (XIX-XX. század)
 - egy középkori vagy koraújkori magyar történelmi anyag
 - egy XIII-XIX. századi magyar történelmi anyag
 - egy XX. századi magyar történelmi anyag

3.2. A szóbeli vizsga a történelmi jelenségek és események problémaközpontú bemutatását kívánja a tanulóktól

A szóbeli érettségi vizsga témakörei:

- Gazdaság, gazdaságpolitika, anyagi kultúra
- Népeség, település, életmód
- Egyén, közösség, társadalom
- Modern demokráciák működése
- Politikai intézmények, ideológiák
- Nemzetközi konfliktusok és együttműködés

6.4.4. Idegen nyelvek

- 1. Személyes vonatkozások, család
- 2. Ember és társadalom

3. Környezetünk
4. Az iskola
5. A munka világa
6. Életmód
7. Szabadidő, művelődés, szórakozás
8. Utazás, turizmus
9. Tudomány és technika

6.4.5. Fizika

1. Mechanika

- 1.1.1. Newton törvényei
Newton II. törvénye
- 1.1.3 Erőlöket
- 1.2 Pontszerű és merev test egyensúlya
- 1.3. Mozgásfajták
 - 1.3.1. Egyenes vonalú egyenletes mozgás
 - 1.3.2. Egyenes vonalú egyenletesen változó mozgás
 - 1.3.3. Összetett mozgások
 - 1.3.4. Periodikus mozgások
 - 1.3.4.1. Az egyenletes körmozgás
 - 1.3.4.2. Mechanikai rezgések
 - 1.3.4.3. Mechanikai hullámok (→ 3.6, 3.7)
- 1.4. Munka, energia
- 1.5. A speciális relativitáselmélet elemei (→4.2)

2. Termikus kölcsönhatások

- Állapotjelzők, termodinamikai egyensúly
- 2.2. Hőtágulás
 - 2.3. Állapotegyenletek (összefüggés a gázok állapotjelzői között)
 - 2.4. Az ideális gáz kinetikus modellje (→4.1)
 - 2.5. Energiamegmaradás hőtani folyamatokban (→1.4)
 - 2.5.1. Termikus, mechanikai kölcsönhatás
 - 2.5.2. A termodinamika I. főtétele
 - 2.5.3. Körfolyamatok
 - 2.6. Kalorimetria
 - 2.7. Halmazállapot-változások
 - 2.7.1. Olvadás, fagyás
 - 2.7.2. Párolgás, lecsapódás
 - 2.7.3. Jég, víz, gőz
 - 2.8. A termodinamika II. főtétele
 - 2.8.1 Hőfolyamatok iránya
 - 2.8.1.1. Hőfolyamatok iránya
 - 2.8.2. Hőerőgépek (→1.5, 4.4)

3. Elektromos és mágneses kölcsönhatás

- 3.1. Elektromos mező
 - 3.1.1. Elektrosztatikai alapjelenségek
 - 3.1.2. Az elektromos mező jellemzése
 - 3.1.3. Töltések mozgása elektromos mezőben (→1.2)
 - 3.1.4. Töltés, télerősség, potenciál a vezetőkön
 - 3.1.5. Kondenzátorok
- 3.2. Egyenáram

- 3.2.1. Elektromos áramerősség
- 3.2.2. Ohm törvénye
- 3.2.3. Félvezetők
- 3.2.4. Az egyenáram hatásai, munkája és teljesítménye
- 3.3. Az időben állandó mágneses mező
 - 3.3.1. Mágneses alapjelenségek
 - 3.3.2. A mágneses mező jellemzése
 - 3.3.3. Az áram mágneses mezeje
 - 3.3.4. Mágneses erőhatások
- 3.4. Az időben változó mágneses mező
 - 3.4.1. Az indukció alapjelensége
 - 3.4.2. A váltakozó áram
 - 3.4.4. A váltakozó áram teljesítménye és munkája
- 3.5. Elektromágneses hullámok
 - 3.5.1. Az elektromágneses hullám fogalma
- 3.6. A fény mint elektromágneses hullám
 - 3.6.1. Terjedési tulajdonságok
 - 3.6.2. Hullámjelenségek
 - 3.6.3. A geometriai fénytani leképezés
 - 3.6.4. A szem és a látás

4. Atomfizika, magfizika, nukleáris kölcsönhatás

- 4.1. Az anyag szerkezete (→2.4)
- 4.2. Az atom szerkezete
 - 4.2.1. A kvantumfizika elemei
 - 4.2.2. Részecske- és hullámtermészet
 - 4.2.3. Az elektronburok szerkezete
- 4.3. Az atommagban lejátszódó jelenségek
 - 4.3.1. Az atommag összetétele
 - 4.3.2. Radioaktivitás
 - 4.3.3. Maghasadás
 - 4.3.4. Magfúzió
- 4.4. Sugárvédelem
- 4.5. Elemi részek

5. Gravitáció, csillagászat

- 5.1. A gravitációs mező
- 5.2. Csillagászat

6. Fizika- és kultúrtörténeti ismeretek

- 6.1. A fizikatörténet fontosabb személyiségei
- 6.2. Felfedezések, találmányok, elméletek

6.4.6. Biológia

Bevezetés a biológiába

- A biológia tudománya
- Az élet jellemzői
- Az élő rendszerek
- Szerveződési szintek
- Fizikai, kémiai alapismeretek

Egyed alatti szerveződési szint

- Szervetlen és szerves alkotóelemek
- Elemek, ionok

- Szervetlen molekulák
- Lipidek
- Szénhidrátok
- Fehérjék
- Nukleinsavak, nukleotidok
- Az anyagcsere folyamatai
- Felépítés és lebontás kapcsolata
- Felépítő folyamatok
- Lebontó folyamatok
- Sejtalkotók (az eukarióta sejtben)
- Elhatárolás
- Mozgás
- Anyagcsere
- Osztódás
- A sejtműködések vezérlése
- Az egyed szerveződési szintje**
- Nem sejtes rendszerek
- Vírusok
- Önálló sejtek
- Baktériumok
- Egysejtű eukarióták
- Többsejtűség
- A gombák, növények, állatok elkülönülése
- Sejtfonalak
- Teleptest és álszövet
- Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak
- A növényvilág főbb csoportjai a szervi differenciálódás szempontjából
- Az állatvilág főbb csoportjai a szervi differenciálódás szempontjából
- A növények szövetei, szervei
- Az állatok szövetei, szaporodása, viselkedése
- Az emberi szervezet**
- Homeosztázis
- Kültakaró
- Bőr
- Szabályozás
- A bőr gondozása, védelme
- A mozgás
- Vázrendszer
- Izomrendszer
- Szabályozás
- A mozgás és mozgási rendszer egészségtana
- A táplálkozás
- Táplálkozás
- Emésztés
- Felszívódás
- Szabályozás
- Táplálkozás egészségtana
- A légzés
- Légzéscsere
- Gázcsere

Hangképzés
Szabályozás
A légzés és a légzőrendszer egészségtana (elsősegélynyújtás)
Az anyagszállítás
A testfolyadékok
A szöveti keringés
A szív és az erek
Szabályozás
A keringési rendszer egészségtana, elsősegélynyújtás
A kiválasztás
A vizeletkiválasztó rendszer működése
A szabályozás
A kiválasztó szervrendszer egészségtana
A szabályozás
Idegrendszer
Az emberi magatartás biológiai – pszichológiai alapjai
Az idegrendszer egészségtana
A hormonrendszer
Az immunrendszer
Szaporodás és egyedfejlődés
Szaporítószervek
Egyedfejlődés
Egyed feletti szerveződési szintek
Populáció
Környezeti kölcsönhatások
Kölcsönhatások
Életközösségek (élőhelytípusok)
Az életközösségek jellemzői
Hazai életközösségek
Bioszféra
Ökoszisztéma
Anyagforgalom
Energiaáramlás
Biológiai sokféleség
Környezet- és természetvédelem
Öröklődés, változékonyság, evolúció
Molekuláris genetika
Alapfogalmak
Mutáció
A génműködés szabályozása
Mendeli genetika
Minőségi jellegek
Mennyiségi jellegek
Populációgenetika és evolúciós folyamatok
Ideális és reális populáció
Adaptív és nem adaptív evolúciós folyamatok
Biotechnológia
Bioetika
A bioszféra evolúciója
Prebiológiai evolúció

Az ember evolúciója

6.4.7. Kémia

1. Általános kémia

- 1.1. Atomszerkezet
- 1.2. Kémiai kötések
- 1.3. Molekulák, összetett ionok
- 1.4. Anyagi halmazok
- 1.5. Kémiai átalakulások

2. Szervetlen kémia

- 2.1. Hidrogén
- 2.2. Nemesgázok
- 2.3. Halogénelemek és vegyületeik
- 2.4. Az oxigéncsoport elemei és vegyületeik
- 2.5. A nitrogéncsoport elemei és vegyületeik
- 2.6. A szénsoport elemei és vegyületeik
- 2.7. Fémek

3. Szerves kémia

- 3.1. A szerves vegyületek általános jellemzői
- 3.2. Szénhidrogének
- 3.3. Halogéntartalmú szénhidrogének
- 3.4. Oxigéntartalmú szerves vegyületek
- 3.5. Nitrogéntartalmú szerves vegyületek
- 3.6. Szénhidrátok
- 3.7. Fehérjék
- 3.8. Nukleinsavak
- 3.9. Műanyagok
- 3.10. Energiagazdálkodás

4. Kémiai számítások

- 4.1. Az anyagmennyiség
- 4.2. Gázok
- 4.3. Oldatok, elegyek, keverékek
- 4.4. Számítások képlettel és a kémiai egyenlettel kapcsolatban
- 4.5. Termokémia
- 4.6. Kémiai egyensúly
- 4.7. Kémhatás
- 4.8. Elektrokémia

6.4.8. Földrajz

Térképi ismeretek

- A térképi ábrázolás
- Térképi gyakorlatok
- Az úrtérképezés

Kozmikus környezetünk

- Naprendszer kialakulása, felépítése, helye a világegyetemben
- A Nap kísérői
- A Föld és mozgásai
- Űrkutatás az emberiség szolgálatában

A geoszférák földrajza

- A kőzetburok
- Földtörténet
- A Föld szerkezete és fizikai jellemzői
- A kőzetburok szerkezete
- A kőzetlemez- mozgások okai és következményei
- A hegységképződés
- A kőzetburok (litoszféra) építőkövei
- A Föld nagyszerkezeti egységei
- A földfelszín formálódása
- A levegőburok
- A légkör kialakulása, anyaga és szerkezete
- A levegő felmelegedése
- A légnyomás és a szél
- Az általános légkörzés
- Víz a légkörben
- Az időjárás és az éghajlat
- A vízburok földrajza
- A vízburok kialakulása és tagolódása
- A világtenger
- A felszíni vizek és felszínalakító hatásuk
- A felszín alatti vizek
- A komplex vízgazdálkodás elemei
- A jég és felszínformáló munkája
- A talaj
- A geoszférák kölcsönhatásai
- A földrajzi övezetesség**
 - A szoláris és valódi éghajlati övezetek
 - A vízszintes földrajzi övezetesség
 - A forró övezet
 - Mérsékelt övezet
 - Meleg-mérsékelt öv
 - Valódi mérsékelt öv
 - Hideg-mérsékelt öv
 - A hideg övezet
 - A függőleges földrajzi övezetesség
- A népesség- és településföldrajz**
 - A népesség földrajzi jellemzői
 - A települések földrajzi jellemzői
- A világ változó társadalmi-gazdasági képe**
 - A világgazdaság általános jellemzése, szerkezetének átalakulása és jellemző folyamatai
 - A termelés, a fogyasztás és a kereskedelem kapcsolata
 - A világ élelmiszergazdaságának jellemzői és folyamatai
 - A világ energiagazdaságának és iparának átalakulása
 - A harmadik és a negyedik szektor jelentőségének növekedése
- A világgazdaságban különböző szerepet betöltő régiók, országcsoporthok és országok**
 - A világgazdasági pólusok
 - A világgazdaság peremterületei
 - Egyedi szerepkörű ország-csoportok és országok

Magyarország földrajza

A Kárpát-medence természet- és társadalom-földrajzi sajátosságai

Magyarország természeti adottságai

Magyarország társadalmi-gazdasági jellemzői

hazánk nagytájainak eltérő természeti és társadalmi-gazdasági képe

Hazánk nagyrégióinak (tervezési-statisztikai régióinak) természet- és társadalom-földrajzi képe

Magyarország környezeti állapota

Európa regionális földrajza

Európa általános természetföldrajzi képe

Európa általános társadalom-földrajzi képe

Az Európai Unió földrajzi vonatkozásai

Észak-Európa

Nyugat-Európa

Dél-Európa

Közép- Európa tájainak és országainak természet- és társadalom-földrajzi képe

Kelet- Európa természet- és társadalom-földrajzi vonásai

Európán kívüli földrészek földrajza

A kontinensek általános természet- és társadalom-földrajzi képe

Ázsia

Általános földrajzi kép

Országai

Délkelet-Ázsia iparosodott és iparosodó országai

Nyugat-Ázsia, arab világ

Ausztrália és Óceánia

Afrika általános földrajzi képe

Amerika

10.5.1. Általános földrajzi képe

10.5.2. Országai

A globális válságproblémák földrajzi vonatkozásai

A geoszférák környezeti problémáinak kapcsolatai

A népesség, a termelés és a fogyasztás növekedésének földrajzi következményei

Környezeti válság kialakulása és az ellene folytatott küzdelem

6.4.9. Ének-zene

1. A magyar népzene régi stílusa
2. A magyar népdalok új stílusú rétege és egyéb csoportjai
3. A középkor zenéje
4. Reneszánsz zene
5. A XI-XVI. sz. magyar műzenéje
6. A barokk hangszeres zenéje
7. A barokk oratórikus formái
8. A klasszicizmus énekes műfajai
9. A klasszicizmus hangszeres műfajai és műformái
10. A XVII-XIX. sz. magyar zenéje
11. A zenei romantika kialakulása
12. A nemzeti és társadalmi opera szerepe a XIX. században
13. Az orosz nemzeti zenekultúra kialakulása
14. Programzene a XIX. században
15. Késői romantika

16. A századforduló francia zenéje
17. A XX. sz-i magyar zene megteremtése
18. Zenei Folklórizmus
19. Expresszionizmus és a dodekafónia
20. Sztravinszky a XX. sz. klasszikus zeneszerzője

6.4.10. Rajz és műalkotások elemzése

1. Vizuális eszközök

- A vizuális nyelv
- A vizuális nyelv alapelemei
- A vizuális nyelvi elemek viszonyai
- Vizuális nyelv és kontextus
- Technikák

Tevékenységszintek

- Ábrázolás, látványértelmezés
- Formaértelmezés
- Térelmezés
- Színértelmezés
- Mozgásértelmezés
- Megjelenítés, közlés, kifejezés, alkotás

Vizuális eszközök

- Megjelenítés sajátosságai
- Technikák

Tevékenységterületek

- Vizuális kommunikáció
- Tárgy- és környezetkultúra
- Kifejezés és képzőművészet

6.4.11. Informatika

1. Információs társadalom

- 1.1. A kommunikáció*
 - 1.1.1. A kommunikáció általános modellje
 - 1.1.2. Információs és kommunikációs technológiák és rendszerek
 - 1.1.3. Számítógépes információs rendszerek az iskolában és a gazdaságban
 - 1.1.4. Közhasznú információs források
- 1.2. Információ és társadalom*
 - 1.2.1. Az informatika fejlődéstörténete
 - 1.2.2. A modern információs társadalom jellemzői
 - 1.2.3. Informatika és etika
 - 1.2.4. Jogi ismeretek

2. Informatikai alapismeretek – hardver

- 2.1. Jelátalakítás és kódolás*
 - 2.1.1. Analóg és digitális jelek
 - 2.1.2. Az adat és az adathalmaz
 - 2.1.3. Bináris számábrázolás
 - 2.1.4. Bináris karakterábrázolás
 - 2.1.5. Bináris kép- és színkódolás
 - 2.1.6. Bináris hangkódolás
- 2.2. A számítógép felépítése*

- 2.2.1. A Neumann-elvű számítógépek
- 2.2.2. A (személyi) számítógép részei és jellemzőik: Központi feldolgozó egység, memória, buszrendszer, interfészek (illesztő), ház, tápegység, alaplap
- 2.2.3. A perifériák típusai és főbb jellemzőik: bemeneti eszközök, kimeneti eszközök, bemeneti/kimeneti eszközök, háttértárak
- 2.2.4. A (személyi) számítógép részeinek összekapcsolása és üzembe helyezése
- 2.2.5. Hálózatok

3. Informatikai alapismeretek – szoftver

3.1. Az operációs rendszer és főbb feladatai

- 3.1.1. Az operációs rendszerek (fajtai) részei és funkciói, az operációs rendszer felhasználói felülete
- 3.1.2. Könyvtárszerkezet, könyvtárak létrehozása, másolása, mozgatása, törlése, átnevezése
- 3.1.3. Állományok típusai, keresés a háttértárakon
- 3.1.4. Állománykezelés: létrehozás, törlés, visszaállítás, másolás, mozgatás, átnevezés, nyomtatás, megnyitás
- 3.1.5. Az adatkezelés eszközei: Tömörítés, kicsomagolás, archiválás, adatvédelem
- 3.1.6. A szoftver és a hardver karbantartó (segéd)programjai: víruskeresés és -irtás, víruspajzs, lemezkarbantartás, ...
- 3.1.7. A hálózatok működésének alapelvei, hálózati be- és kijelentkezés, hozzáférési jogok, adatvédelem

4. Szövegszerkesztés

4.1. A szövegszerkesztő használata

- 4.1.1. A program indítása
- 4.1.2. A munkakörnyezet beállítása
- 4.1.3. A szövegszerkesztő menürendszere
- 4.1.4. Dokumentum megnyitása, mentése, nyomtatása

4.2. Szövegszerkesztési alapok

- 4.2.1. Szövegbevitel, szövegjavítás
- 4.2.2. Karakterformázás
- 4.2.3. Bekezdésformázás
- 4.2.4. Felsorolás, számozás
- 4.2.5. Tabulátorok használata
- 4.2.6. Oldalformázás

4.3. Szövegjavítási funkciók

- 4.3.1. Keresés és csere
- 4.3.2. Kijelölés, másolás, mozgatás, törlés
- 4.3.3. Helyesírás ellenőrzés, szinonima szótár, elválasztás

4.4. Táblázatok, grafikák a szövegben

- 4.4.1. Táblázatkészítés a szövegszerkesztővel, sorba rendezés
- 4.4.2. Körlevélkészítés
- 4.4.3. Táblázatok, grafikák, szimbólumok és más objektumok beillesztése a szövegbe, valamint formázásuk

5. Táblázatkezelés

5.1. A táblázatkezelő használata

- 5.1.1. A program indítása
- 5.1.2. A munkakörnyezet beállítása
- 5.1.3. A táblázatkezelő menürendszere
- 5.1.4. A táblázat megnyitása, mentése, nyomtatása

5.2 A táblázatok felépítése

5.2.1. Cella, oszlop, sor, aktív cella, tartomány, munkalap

5.3 Adatok a táblázatokban

5.3.1. Adattípusok

5.3.2. Adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás

5.3.3. A cellahivatkozások használata

5.3.4. Képletek szerkesztése: konstans, hivatkozás, függvény

5.4 Táblázatformázás

5.4.1. Sorok, oszlopok, tartományok kijelölése

5.4.2. Karakter-, cella- és tartomány-formázások

5.4.3. Cellák és tartományok másolása

5.5 Táblázatok, szövegek, diagramok

5.5.1. Egyszerű táblázat készítése

5.5.2. Formázási lehetőségek

5.5.3. Diagramtípus kiválasztása, diagramok szerkesztése

5.6 Problémamegoldás táblázatkezelővel

5.6.1. Tantárgyi feladatok megoldása

5.6.2. A mindennapi életben előforduló problémák

6. Adatbáziskezelés

6.1. Az adatbázis-kezelés alapfogalmai

6.1.1. Az adatbázis fogalma, típusai, adattábla, rekord, mező, kulcs

6.2. Az adatbázis-kezelő program interaktív használata

6.2.1. Adattípusok

6.2.2. Adatbevitel, adatok módosítása, törlése

6.2.3. Adatbázisok létrehozása, karbantartása

6.3. Alapvető adatbázis-kezelési műveletek

6.3.1. Lekérdezések, függvények használata

6.3.2. Keresés, válogatás, szűrés, rendezés

6.3.3. Összesítés

6.4. Képernyő és nyomtatási formátumok

6.4.1. Űrlapok használata

6.4.2. Jelentések használata

7. Információs hálózati szolgáltatások

7.1. Kommunikáció az Interneten

7.1.1. Elektronikus levelezési rendszer használata

7.1.2. Állományok átvitele

7.1.3. WWW

7.1.4. Keresőrendszerek

7.1.5. Távoli adatbázisok használata

7.2. Weblap készítés

7.2.1. Hálózati dokumentumok szerkezete

7.2.2. Weblap készítése Web-szerkesztővel

7.2.3. Formázási lehetőségek

8. Prezentáció és grafika

8.1. Prezentáció (bemutató)

8.1.1. A program indítása

8.1.2. A munkakörnyezet beállítása

8.1.3. A program menürendszere

8.1.4. Prezentációs anyag elkészítése

(szöveg, táblázat, rajz, diagram, grafika, fotó, hang, animáció, dia-minta ...) és formázása

8.2. Grafika

8.2.1. A program indítása

8.2.2. A munkakörnyezet beállítása

8.2.3. A program menürendszere

8.2.4. Elemi alakzatok megrajzolása, módosítása

8.2.5. Képek beillesztése, formázása

9. Könyvtárhasználat

9.1. Könyvtárak

9.1.1. A könyvtár fogalma, típusai

9.1.2. Eligazodás a könyvtárban: olvasóterem, szabadpolcos rendszer, multimédia övezet

9.1.3. A helyben használható és a kölcsönözhető könyvtári állomány

9.1.4. A könyvtári szolgáltatások

9.2. Dokumentumok

9.2.1. Nyomtatott dokumentumok

9.2.2. Nem nyomtatott dokumentumok, illetve adathordozók (kazetta, diakép, film, CD, mágneslemez, DVD)

9.3. Tájékoztató eszközök

9.3.1. Katalógusok

9.3.2. Adatbázisok

9.3.3. Közhasznú információs források (pl. telefonkönyv, menetrend, térkép)

6.4.12. Testnevelés

Elméleti ismeretek

A magyar sportsikerek

A harmonikus testi fejlődés

Az egészséges életmód

Testi képességek

Gimnasztika

Atlétika

Torna

Ritmikus gimnasztika

Úszás

Testnevelési és sportjátékok

Természetben üzhető sportok

Sportversenyek, bajnokságok szervezeti felépítése

Küzdősportok

Gyakorlati ismeretek

Gimnasztika

Atlétika

Futások

Ugrások

Dobások

Torna

Talajtorna

Szekrényugrás

Felemáskorlát

Gerenda

Ritmikus gimnasztika

Gyűrű
Nyújtó
Korlát
Úszás
Testnevelési és sportjátékok
Kézilabda
Kosárlabda
Labdarúgás
Röplabda

6.5. Tantárgyi programok külön melléklet szerint

6.6. A kollégium nevelési programjának mellékletei

6.6.1. A tematikus csoportfoglalkozások kerettanterve, éves óraszám

Témakörök:

1. A tanulás tanítása
2. Az erkölcsi nevelés
3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés
5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
6. A családi életre nevelés
7. Testi és lelki egészségre nevelés
8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
9. Fenntarthatóság, környezettudatosság
10. Pályaorientáció
11. Gazdasági és pénzügyi nevelés
12. Médiatudatosságra nevelés

A kollégiumi csoportfoglalkozások éves óraszám:

TÉMAKÖR	9. év- folyam	10. év- folyam	11. év- folyam	12. év- folyam	13. év- folyam
A tanulás tanítása	3	2	2	2	1
Az erkölcsi nevelés	2	2	2	1	1
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	2	2	2	1	1
Állampolgárságra, demokráciára nevelés	2	2	2	1	2
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	1	1	1	1	1
A családi életre nevelés	1	2	2	3	3
Testi és lelki egészségre nevelés	2	2	2	2	2
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	2	2	2	1	1

Fenntarthatóság, környezettudatosság	2	2	2	2	2
Pályaorientáció	2	2	2	2	2
Gazdasági és pénzügyi nevelés	2	2	2	3	3
Médiatudatosságra nevelés	1	1	1	1	1
Összesen:	22	22	22	20	20

6.6.2. Az AJTP tevékenységrendszer, foglalkozásai és kollégiumi programjai évfolyamonkénti és szervezeti bontásban

	Tevékenység, foglalkozás tárgya	Kötelező időtartama, formája (óra/tanév/csoport; a nem kötelezők időtartama jelölésen)	Célja, tartalma	Fejlesztési, nevelési feladatok
9./az AJTP előkészítő évfolyama				
1. AJTP-s keretek között tartott foglalkozási egység	Önismeret, személyiségfejlesztés	74 óra Csoportos foglalkozás	Cél: önmaguk jobb megismerése, a személyiség fejlesztése, megfelelő kompetenciák fejlesztése.	Reális énkép kialakításának támogatása, személyiségjellemzők, személyiség típusok megismerése, személyiségfejlesztés.
	Tanulásmódszertan	37 óra Csoportos foglalkozás	A tanulási folyamat megismerése, egyes elemeinek és az egyéni tanulási jellemzőknek a tudatosítása.	Figyelem-összpontosítás fejlesztése, memóriafejlesztés. Az egyéni, a páros és a csoportos tanulás megszervezése. Gyakorlás. Elméleti és írásbeli feladatok összehangolása.
	Életmód-életvitel	37 óra Csoportos foglalkozás Egyéni foglalkozás	A kollégiumi beilleszkedés, kapcsolatteremtés, kommunikáció segítése. Felkészít a különböző élethelyzetek megoldására, pályaválasztásra.	A diákok segítése a különböző élethelyzetek megoldásában, kapcsolatteremtésben és a közösségi életbe való beilleszkedésben.

	Tevékenység, foglalkozás tárgya	Kötelező időtartama, formája (óra/tanév/csoport; a nem kötelezők időtartama jelöletlen)	Célja, tartalma	Fejlesztési, nevelési feladatok
2. Kollégiumi alapprogram szerinti foglalkozások	Felkészítő foglalkozás (tehetséggondozó, felzárkóztató foglalkozások, idegen nyelvi felkészítés)	296 óra Csoportos foglalkozás Egyéni foglalkozás Egyéni/csoportos	Felkészülés iskolai tanórákra, felzárkóztatás, tanári irányítás és segítség nyújtása mellett. Ismeretátadás, műveltség- és intelligencia-gazdagítás, illetve felzárkóztatás, korrepetálás.	A tanulók motiválása a foglalkozásokon való aktív részvételre kompetencia alapú, korszerű tanulásszervezési eljárások alkalmazásával. A tanulók motiválása a foglalkozásokon való aktív részvételre kompetencia alapú, korszerű tanulásszervezési eljárások alkalmazásával, az egyéni igényeknek megfelelő, differenciált képességfejlesztés, idegen nyelvi kompetenciák fejlesztése.
	ECDL vizsgára való felkészítés	37 óra Csoportos foglalkozás Egyéni foglalkozás	Vizsgára készülés	Informatikai kompetenciák fejlesztése.
	A 3. melléklet megfelelő témáinak feldolgozása	22 óra Csoportvezetői foglalkozás	Az alapprogram (kötelező) témáinak feldolgozása	Differenciált képességfejlesztés, ismeretek bővítése, pályaválasztás elősegítése, egyéni szükségleteknek megfelelő foglalkozások biztosítása
	Csoport- és kollégium élet, és annak szervezési problémái	15 óra Csoportos foglalkozás	Közösségi és csoportügyek, aktuális információk. Kollégiumi és egyéni problémák. Információk, szervezések	Közösségfejlesztés, problémamegoldást és konfliktuskezelést szolgáló foglalkozások szervezése

	Választott szabadidős foglalkozás	37 óra Diákköri foglalkozás Csoportos és egyéni foglalkozás	Kikapcsolódás, szabadidő-eltöltés (sport, kultúra, szervezett szórakozás).	A szabadidő hasznos eltöltésének elősegítése, általános műveltséget, sport- és mozgáskultúra fejlesztését, kikapcsolódást szolgáló programok szervezése.
	Tevékenység, foglalkozás tárgya	Kötelező időtartama, formája (óra/tanév/csoport; a nem kötelezők időtartama jelöletlen)	Célja, tartalma	Fejlesztési, nevelési feladatok
3. Kollégiumi programhétvégék AJTP-s vállalt többletfeladat	3. Kollégiumi programhétvégék AJTP-s vállalt többletfeladat	37 óra Csoportos foglalkozás	Tánc- és illemtani ismeretek Kulturált szabadidő eltöltés. Hagyományismeret felelevenítése. Úszásoktatás, vízbiztonság kialakítása.	Koordinációs készségek javítása, kommunikációs készségek javítása, hagyományörző ismeretek bővítése. Egészségfejlesztés.
	Kollégiumi programhétvégék tanév közben	7 hétvégi rendezvény, kollégiumi program csoportos foglalkozás, egyéni foglalkozás.	A város és a megye, a főváros megismerése, a közvetlen és távolabbi környezet megismerése. AJTP foglalkozási egység.	A szűkebb és tágabb környezet természeti és társadalmi-gazdasági jellemzőinek megismertetése.
	Tanulmányi kirándulás, sporttábor, (3 kollégiumi hétvége összevonásával)	Kollégiumi rendezvény, Csoportrendezvény	Nyári kirándulás, pihenés, közösségépítés, országismeret.	Közösség- és kapcsolatépítés elősegítése.

	Tevékenység, foglalkozás tárgya	Kötelező időtartama, formája (óra/tanév/csoport; a nem kötelezők időtartama jelöletlen)	Célja, tartalma	Fejlesztési, nevelési feladatok
4. Táborok, versenyek, találkozók	Gólyatábor	AJTP-s rendezvény, Kollégiumi rendezvény	Ismerkedés, közösségépítés.	Ismerkedést, kapcsolatfelvételt, kapcsolatépítést, közösségépítést szolgáló programok szervezése.
	Sporttalálkozó		Sporttalálkozó az e területen tehetséges tanulók számára, ismerkedés más AJTP-s diákokkal.	Versenyek szervezése; ismerkedést és kapcsolatépítést, a tolerancia és a fair play elvének elsajátítását szolgáló programok szervezése.
	Művészeti fesztivál	AJTP-s rendezvény Kollégiumi rendezvény	Művészeti találkozó	A különböző művészeti területekkel összefüggő kreatív tevékenységek támogatása, a kifejezőmód fejlesztése a különböző művészeti ágakon keresztül, értékközvetítés, élményszerű tapasztalatszerzés elősegítése.
	Bemutató mősor	AJTP-s rendezvény Kollégiumi rendezvény Csoportfoglalkozás	A fellépés keretében a tanulók komoly felkészülésen vesznek részt és csoportosan bizonyíthatják a csoport jó szellemiségét.	A kollégium kapcsolattartásának javítását, közösségfejlesztést szolgáló programok szervezése.
	Házibajnokságok, megyei-regionális versenyek	Felkészülés változó időkeretben	Célja a valódi tehetségkutatás és tehetséggondozás.	Egyéni fejlesztés. Tehetséggondozás. Csoportkohézió alakítása.

	Tevékenység, foglalkozás tárgya	Kötelező időtartama, formája (óra/tanév/csoport; a nem kötelezők időtartama jelöletlen)	Célja, tartalma	Fejlesztési, nevelési feladatok
9. évfolyam				
1. AJTP-s keretek között tartott foglalkozási egység	Önismeret, Személyiségfejlesztés	74 óra Csoportos foglalkozás, Egyéni foglalkozás	Énkép kialakítása, a személyiség fejlesztése, önmaguk jobb megismerése, az utóbbinak megfelelő kompetenciák fejlesztése.	Akarati, érzelmi összetevők fejlesztése, az önismeret, társismeret, önbizalom és a személyiség fejlesztésével összefüggő foglalkozások szervezése.
	Tanulásmódszertan	37 óra	A tanulási folyamat megismerése, egyres elemeinek és az egyéni tanulási jellemzők tudatosítása.	Memóriafejlesztés. Az egyéni, tudatos tanulás fejlesztése, gyakorlása. Elméleti és írásbeli feladatok összehangolása.
2. Kollégiumi alapprogram szerinti foglalkozások	Felkészítő foglalkozás Felzárkóztató foglalkozások Tehetséggondozó foglalkozások, Idegen nyelvi felkészítés	370 óra Csoportos foglalkozás, Egyéni foglalkozás	Felkészülés az iskolai tanórákra, felzárkóztatás tanári irányítás és támogatás mellett, tanulószobai foglalkozások keretében Korrepetálás, felzárkóztatás a szükséges tárgyakból. Tartalmi, műveltségi, módszertani gazdagítás.	A tanulók motivációjának fenntartása, Kikérdezés, ellenőrzés (szükség esetén) Ismeretbővítés, képességfejlesztés differenciált, egyéni igényekre és előrehaladásra reflektáló módszerekkel. Idegen nyelvi kompetenciák.
	A 3. melléklet megfelelő témáinak feldolgozása	22 óra Csoportos foglalkozás	Az alapprogram (kötelező) témáinak feldolgozása, AJTP programelemek beépítésével	A kollégiumi alapprogram kötelező témaköreinek feldolgozása.

	Tevékenység, foglalkozás tárgya	Kötelező időtartama, formája (óra/tanév/csoport; a nem kötelezők időtartama jelöletlen)	Célja, tartalma	Fejlesztési, nevelési feladatok
2. Kollégiumi alapprogram szerinti foglalkozások	Csoportélet, kollégiumi szervezések	15 óra Csoportvezetői foglalkozás.	Közösségi és csoportügyek. Szervezések, aktuális információk.	Intézményi információk megbeszélése, a diákok véleményének, javaslatainak teret adó fórumok szervezése.
	Választott szabadidős foglalkozás (sokrétú, változatos, fiatalos szervezések, versenyfelkészítések, sport	37 óra Csoportos foglalkozás Diákköri foglalkozás Egyéni foglalkozás.	Kikapcsolódás, sport, szervezett szórakozás, a szabadidő hasznos eltöltése Egészséges életmód. Kulturális rendezvények szervezése, esztétikai élmények szerzése.	A szabadidő kulturált, hasznos eltöltését, pihenést, rekreációt szolgáló foglalkozások szervezése.
3. Kollégiumi programhétvégek AJTP-s vállalt többletfeladat	Kollégiumi programhétvége tanév közben	7 hétvégi kollégiumi rendezvény, bennmaradást igénylő program kollégiumi foglalkozás, csoportfoglalkozás.	Közös színház, mozi, múzeumlátogatás. A hazai környezet és a főváros további megismerése. Egy meghatározott terület feltérképezése. A cél a közösség formálása, építése, a tudatos jelleg megerősödik. AJTP foglalkozási egység.	A szűkebb és tágabb környezet természeti és társadalmi-gazdasági jellemzőinek megismertetése, aktív pihenést, közösségépítést szolgáló szabadidős programok szervezése.
	Tanulmányi kirándulás	A fennmaradt 3 kollégiumi hétvége felhasználásával.	Tanulmányi célú kirándulás, a cél a hazai területeken, illetve Európában élő népek kultúrájának megismerése.	Közösségépítés, ország- és Európa- ismeret. Európaiság-tudat, magyarság-tudat fejlesztése.

4. Versenyek, táborok	Arany János irodalmi verseny, AJTP-s versenyek	Intenzív felkészülés, felkészítés.	Elmélyedés a tananyagban, versenyrutin szerzése, egy-egy korszak mélyebb megismerése.	Tanulmányi versenyekre felkészítés, önálló tanulás, önálló kutatás képességének fejlesztése.
	Tevékenység, foglalkozás tárgya	Kötelező időtartama, formája (óra/tanév/csoport; a nem kötelezők időtartama jelöletlen)	Célja, tartalma	Fejlesztési, nevelési feladatok
10. évfolyam				
1. AJTP-s keretek között tartott foglalkozási egység	Önismeret, Társismeret, Személyiségfejlesztés	74 óra	Énideál, énkép kialakítása Önbizalom, önbecsülés fejlesztése Személyiségvonások megismerése Problémamegoldás gyakorlása Előítéletek megismerése, kezelése	Személyiségfejlesztés, motiváltság erősítése, problémamegoldást, döntéshozatal gyakorlását és elsajátítását szolgáló foglalkozások szervezése
	Autóvezetői tanfolyam	Egyéni és csoportos foglalkozás	A gépkocsivezetés elméletének és gyakorlatának megismerése	A gépkocsivezetői vizsga letételéhez szükséges ismeretek átadása
2. Kollégiumi alapprogram szerinti foglalkozások	Felkészítő foglalkozások. Felzárkóztató foglalkozások Tehetséggondozó foglalkozások, Idegen nyelvi felkészítés	370 óra Egyéni Csoportos Diákkör jellegű	Felkészülés az iskolai tanórákra, Felzárkóztatási tanári irányítással. Tanulási segítség nyújtása. Korrepetálás, felzárkóztatás a szükséges tárgyakból.	Ismeretek bővítése, pályaorientációt, tanulási motiváció fenntartását szolgáló foglalkozások szervezése. Ismeretbővítés, képességfejlesztés differenciált, egyéni

	A 3. melléklet megfelelőtémáinak feldolgozása	22 óra Csoportos foglalkozás	Az alapprogram (kötelező) témáinak feldolgozása egyéni munkával és tanári irányítással	Az alapprogram kötelező témaköreinek megbeszélése
	Csoportélet, kollégiumi szervezések, problémák megbeszélése	15 óra Csoportvezetői foglalkozás	Egyéni, csoport, illetve közösségi ügyek, szervezések, problémák megbeszélése	Csoportközi kapcsolatok és közösségi kapcsolatok fejlesztése
	Választott szabadidős foglalkozás	37 óra Egyéni, csoportos foglalkozás	A szabadidős tevékenységek széles választéka a sport, a zene, a kulturális tevékenységek minden területén	Pihenés. Szabadidő hasznos eltöltése, rekreáció. Nívós szórakozások.
	Tevékenység, foglalkozás tárgya	Kötelező időtartama, formája (óra/tanév/csoport; a nem kötelezők időtartama jelöletlen)	Célja, tartalma	Fejlesztési, nevelési feladatok
3. Kollégiumi programhétvégék AJTP-s vállalt többletfeladat	Kollégiumi programhétvége tanév közben	7 hétvégi kollégiumi rendezvény, bennmaradást igénylő program kollégiumi foglalkozás, csoportfoglalkozás	Közös színház, mozi, múzeumlátogatás. A hazai környezet és a főváros további megismerése. Egy meghatározott terület feltérképezése. A cél a közösség formálása, építése, a tudatos jelleg megerősödik. AJTP foglalkozási egység	A szűkebb és tágabb környezet természeti és társadalmi-gazdasági jellemzőinek megismertetése, aktív pihenést, közösségépítést szolgáló szabadidős programok szervezése.

	Tanulmányi kirándulás szervezése	A fennmaradt 3 kollégiumi hétvége felhasználásával	Tanulmányi célú kirándulás, a cél a hazai területeken, illetve Európában élő népek kultúrájának megismerése	Közösségépítés, ország- és Európa ismeret. Európaiság-tudat, magyarság-tudat fejlesztése
4. Versenyek, táborok	Arany János irodalmi verseny, AJTP-s versenyek	Intenzív felkészülés, felkészítés	Elmélyedés a tananyagban, Versenyrutin szerzése. Egy-egy korszak mélyebb megismerése.	Tanulmányi versenyekre felkészítés, önálló tanulás, önálló kutatás képességének fejlesztése.
	Tevékenység, foglalkozás tárgya	Kötelező időtartama, formája (óra/tanév/csoport; a nem kötelezők időtartama jelöletlen)	Célja, tartalma	Fejlesztési, nevelési feladatok
11. évfolyam				
1. AJTP-s keretek között tartott foglalkozási egység	Önismeret, drámapedagógia, pályaválasztás, kommunikáció	66 óra Csoportos foglalkozás, egyéni foglalkozás	A személyiség aktuális állapotának megismerése, fejlesztése. Önértékelés, alkalmazkodás, konfliktusmegoldás, pályaválasztás, pályakép kialakítása.	Szabálytudat kialakítása. Kommunikációs készségek fejlesztése, Pályaorientációt segítő foglalkozások szervezése Praktikus ismeretek átadása: önéletrajz, viselkedéskultúra, Önképzés

2. Kollégiumi alapprogram szerinti foglalkozások	Felkészítő foglalkozás Érettségi előkészítő foglalkozások tehetséggondozó foglalkozások. Idegen nyelvi felkészítés	330 óra Csoportos és egyéni foglalkozás	Felkészülés az iskolai tanórákra. Felzárkóztatási tanári irányítással. Tanulási segítség nyújtása. Tanulási idő szervezése. Felzárkóztatás a szükséges tárgyakból. Tartalmi, módszertani, műveltségi gazdagítás az érettségi, felvételi érdekében.	A motiváció erősítése és fenntartása a közlőgő érettségire és felvételiire figyelemmel, a célirányos felkészülés fokozása. A nem érettségi tárgyak gyakorlása. Pályaválasztást segítő foglalkozások szervezése. A kollégisták irányultságuknak megfelelő foglalkozást választhatnak, a tanulmányi eredmény és az érettségi-felvételi tárgyak függvényében. Idegen nyelvi kompetenciák fejlesztése.
	A 3. melléklet megfelelő témáinak feldolgozása	22 óra Csoportos foglalkozás	Tematikus foglalkozások száma – a kollégiumi nevelés országos alapprogramja alapján – AJTP programelemek beépítésével	Az érdeklődés fenntartása a témakörök iránt. A kirándulások, országjárások tapasztalatainak felhasználása.
	Csoportélet, kollégiumi szervezések, problémák megbeszélése	15 óra csoportvezetői foglalkozás	Aktuális információk (pl. továbbtanulás) Kollégiumi szervezések	Pályaorientáció támogatása, felkészítés az érettségire, továbbtanulásra, karriertervek feldolgozása, önmenedzselés támogatása
	Választott szabadidős foglalkozás	37 óra Egyéni, csoportos és diákköri foglalkozások	Kikapcsolódás, sport, szervezett szórakozás, szabadidő hasznos eltöltése.	Csoport- és kollégiumi összejövetelek, versenyek, szórakozási lehetőségek szervezése
	Tevékenység, foglalkozás tárgya	Kötelező időtartama, formája (óra/tanév/csoport; a nem kötelezők időtartama jelöletlen)	Célja, tartalma	Fejlesztési, nevelési feladatok

3. Kollégiumi programhétvégék AJTP-s vállalt többletfeladat	Kollégiumi programhétvége tanév közben	7 hétvégi kollégiumi rendezvény, bennmaradást igénylő program kollégiumi foglalkozás, csoportfoglalkozás	Színház, múzeumlátogatás. Kollégiumi programok szervezése. Sportprogramok szervezése. Megyeszékhelyek megismerése. AJTP foglalkozási egység	Kulturális, esztétikai élmények szerzése. Pihenés, relaxálás elősegítése. Közösségépítés.
	Kollégiumi tanulmányi kirándulás (A fennmaradó hétvégék tömbösítésével)	Külföldi kirándulás	Tájékozódás a világban, ismerkedés Európával, tematikus kirándulás, kikapcsolódás, pihenés.	Tanulmányi fejlesztés: a meglátogatott terület megismerése. Érzelmi fejlesztés a közös élmény, az együttlét, a közösség örömeinek megtapasztalása (a felnőtté válás felelősségével).
4. Országos verseny	Tantárgyi versenyek	Egyéni, csoportos felkészülés	Pályaorientáció Tehetséggondozás Verseny	Újszerű, változatos feladatokkal felkészítés a versenyekre, ismeretátadás, probléma-felismerési és -megoldási képesség fejlesztése.
	Tevékenység, foglalkozás tárgya	Kötelező időtartama, formája (óra/tanév/csoport; a nem kötelezők időtartama jelölhetetlen)	Célja, tartalma	Fejlesztési, nevelési feladatok
12. évfolyam				
1. AJTP-s keretek között tartott foglalkozási egység	Önismeret, Drámapedagógia, Pályaválasztás	66 óra a kollégiumi tanév első félévében	Pályakép, pályaválasztás. Viselkedés- és mozgáskultúra. Önértékelés, alkalmazkodás	Szabálytudat kialakítása. Felkészítés a felnőtt életre, az „értelmiségi létre”. Pályaorientációt segítő foglalkozások szervezése. Praktikus ismeretek átadása: önéletrajz, viselkedéskultúra

2. Kollégiumi alapprogram szerinti foglalkozások	Felkészítő foglalkozás Érettségi előkészítő foglalkozások tehetséggondozó foglalkozások. Idegen nyelvi felkészítés	330 óra Csoportos és egyéni foglalkozás	Felkészülés az iskolai tanórákra, készülés az érettségire. Tanulási segítség nyújtása. Felkészítés a továbbtanuláshoz, érettségihez szükséges tárgyakból. Tartalmi, módszerbeli műveltségi gazdagítás az érettségi, felvételi érdekében	A motiváció erősítése és fenntartása a közlő érettségire és felvételire figyelemmel, célirányos felkészülés támogatása. Tantárgyi felkészítő foglalkozások szervezése, az egyéni igények és előrehaladás figyelembevételével nyújtott támogatás. Idegen nyelvi kompetenciák fejlesztése.
	A 3. melléklet megfelelő témáinak feldolgozása	20 óra Csoportos foglalkozás	Tematikus foglalkozások, kötelező témakörök	A középiskola befejezésének, az új életszakasz kezdésének, a felsőoktatásban részt vevő polgár problémáinak előzetes megbeszélése, „átcsoportosítva”, aktualizálva egy-egy témakört.
	Csoportélet, kollégiumi szervezések, problémák megbeszélése	10 óra csoportvezetői foglalkozás	Aktuális információk (pl. továbbtanulás). Tanév végi szervezések.	Pályaorientáció támogatása, felkészítés az érettségire, továbbtanulásra. Karriertervek feldolgozása, önmenedzselés támogatása.
	Választott szabadidős foglalkozás	33 óra Egyéni, csoportos és diákköri foglalkozások	Kikapcsolódás, sport, szervezett szórakozás, szabadidő hasznos eltöltése.	
	Tevékenység, foglalkozás tárgya	Kötelező időtartama, formája (óra/tanév/csoport; a nem kötelezők időtartama jelöletlen)	Célja, tartalma	Fejlesztési, nevelési feladatok

3. Kollégiumi programhétvégék AJTP-s vállalt többletfeladat	Kollégiumi programhétvége tanév közben	Két – kollégiumban töltött – hétvége változatos programokkal	Közös túrák, színházlátogatás. Egyéb szervezett csoportprogramok. AJTP foglalkozási egység	Előkészület a közösség, a kollégium elhagyására, az érettségire. A felsőoktatás jellegzetességeinek megbeszélése.
	Kollégiumi tanulmányi kirándulás (A fennmaradó hétvégék tömbösítésével)	Kirándulás	Tájékozódás a világban, ismerkedés Európával, tematikus kirándulás, kikapcsolódás, pihenés.	Az eddigi tanulmányok szintetizálása, a honismeret gazdagítása
4. Országos verseny	Tantárgyi versenyek	Egyéni, csoportos felkészülés	Pályaorientáció Tehetséggondozás Verseny	Újszerű, változatos feladatokkal felkészítés a versenyekre, ismeretátadás, probléma-felismerési és -megoldási képesség fejlesztése

6.6.3.A kollégiumi foglalkozások keretprogram terve a tematikus csoportfoglalkozások szervezéséhez és tartalmának meghatározásához

A kollégiumi nevelésben a foglalkozások célja a kollégisták személyiségének, erkölcsi és esztétikai ismereteinek, jellemének, önismeretének, önbizalmának, felelősségvállalásának, közösségi szellemiségének megalapozása, illetve fejlesztése. A kollégiumi foglalkozások a közösségi kapcsolatok kialakítására, a szociális képességek fejlesztésére, az egyéni tanulási módszerek elsajátítására, a helyes életviteli szokások kialakítására, a tágabb természeti, társadalmi környezetért érzett felelősségre nevelnek.

A kollégiumi együttélésben, a foglalkozásokon és tevékenységekben a kollégisták megtapasztalhatják a másik ember elfogadásának, segítségének és megbecsülésének a fontosságát. Megélhetik az értékek mentén kialakult közösséghez való tartozás biztonságát, mélyíthetik a természeti, történelmi és kulturális örökségünk megbecsülését. Nyitottabbá és elfogadóbbá válnak a hazai nemzetiségek és más népek kultúrája iránt. Felkészülnek a közéleti szereplésre, egyéni és közösségi érdekeik és értékrendjük képviselésére.

A foglalkozások olyan kompetenciákat is fejlesztenek, melyek révén a tanulóknál kialakul az alkalmazkodóképesség, a tolerancia, a konfliktuskezelő képesség. A kollégiumi foglalkozások kiegészítik az iskolák nevelő-oktató munkáját. A középiskolai szakaszban a pályaválasztáshoz, a továbbtanuláshoz, a munkavállalói szerephez, a szakközépiskolában az ágazathoz tartozó szakképesítések megszerzéséhez szükséges képességek, készségek, attitűdök együttes fejlesztése a cél.

A csoportfoglalkozások keretprogramterve nevelési területenként, az adott témakör legfontosabb tartalmi elemei alapján határozza meg a kollégiumi nevelés-oktatás pedagógiai tartalmát. A foglalkozások számát, éves elosztását, tartalmi felépítését úgy kell meghatározni, hogy alkalmazkodjon a tanulók életkorához, a választott iskolájuk típusához. A kollégiumi nevelés és oktatás a Nat kiemelt fejlesztési feladatainak keresztül kapcsolódik az iskolai tantervi szabályozáshoz.

1. A tanulás tanítása

A kollégium a foglalkozások és a tevékenységek során támogatást nyújt abban, hogy a tanulók eredményesen fejezzék be választott iskolájukat. Nagy jelentősége van az egyénre szabott tanulási módszerek elsajátításának, ezzel segítve az iskolai órákra való felkészülést, a jó eredmények elérését, a hátránnyal küzdők felzárkóztatását, a gyermekek tehetségének kibontakoztatását. A tanulás tanítása, az ismeretszerzést és hasznosítást el segítő beállítódások kialakítása nagymértékben hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában.

Fejlesztési követelmények, 9-13. évfolyam

- Sajátítsa el és legyen képes alkalmazni a hatékony tanulási technikákat.
- A tanuló – pedagógus segítségével – legyen képes a számára legalkalmasabb módszereket kiválasztani.
- Tudjon szelektálni a megszerzett ismeretek, információk között.
- Alkalmazza a tanulást segítő hagyományos és modern eszközöket, használja a könyvtárat, és a feladatai megoldásához megfelelően tudja kiválasztani a szükséges szakirodalmakat.

- Legyen képes elemezni, értelmezni, rendszerezni a megszerzett ismereteket.

Programterv

Évfolyam	9. év-folyam	10. év-folyam	11. év-folyam	12. év-folyam	13. év-folyam
Időkeret (óra)	3	2	2	2	1
Témák	<i>Tartalmak, tevékenységek</i>				
– különböző tanulási technikák és módszerek alkalmazása – a megszerzett és elsajátított ismeretek értelmezése, rendezése – a könyvtárhasználat rendje és módszerei	– Ismertessük az általánosan elfogadott tanulási módszereket, különös tekintettel a közösségekben történő tanulásra. – Ismertessük az alapvető tanulási stílusokat, azok sajátosságait, az egyes stílusoknak leginkább megfelelő, hatékony tanulási módokat. – Gyakoroltassuk az iskolai követelmények teljesítésére felkészítő tanulási technikákat. – A gyakorlatban sajátítsa el a tantárgyhoz kapcsolódó ismeretek, tartalmi elemek szabatos szóbeli és írásbeli megfogalmazását. – Elemezzék, értelmezzék, rendszerezzék a megszerzett ismereteket. – Könyvtárlátogatással segítsük elő, hogy megfelelő módon és hatékonyan tudja használni a könyvtár nyújtotta ismeretszerzési lehetőségeket. – Készítsük fel a diákokat a tudatos, tanulást segítő internethasználatra. – Kérjük számon a megszerzett ismereteket és vessük össze az alkalmazott tanulási technika kiválasztásával, megfelelőségével.				

2. Az erkölcsi nevelés

A kollégiumi nevelés során fontos, hogy a diákok megismerjék az alapvető erkölcsi normákat, és ezek a normák beépüljenek személyiségükbe, mindennapi életükbe, tevékenységükbe.

Lényeges, hogy az erkölcsi nevelés a napi élet gyakorlatából, tapasztalataiból vegyen példákat, egyben készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra és azok kezelésére. A kamasz fiatalok esetében különösen jelentős, hogy segítsen számukra választ találni erkölcsi kérdéseikre, az esetleges problémáikra. Az erkölcsi nevelés nagy hatással van a közösség és az egyén életére egyaránt.

Fejlesztési követelmények, 9–13. évfolyam

- Lássa be az erkölcsi felelősség fontosságát.
- Gyakorlati és iskolai tapasztalatai, ismeretei révén ismerje fel a morális helytállás jelentőségét.
- Képes legyen megfelelő erkölcsi választásokra.

Programterv

Évfolyam	9. év-folyam	10. év-folyam	11. év-folyam	12. év-folyam	13. év-folyam
Időkeret (óra)	2	2	2	1	1
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
– erkölcsi érzék kifejlődése és szerepe – felelősség- és kötelességtudat – a munka megbecsülése – mértéktartás, együttérzés, segítőkészség	– Mutassuk be az embert, mint értékelő és erkölcsi lényt. – Szerepgyakorlatokon keresztül, a drámapedagógia eszközeivel teremtsünk összhangot a lelkiismeret szabadsága és a személy erkölcsi felelőssége között. – Példákon keresztül utaljunk az erkölcsi értékek és az erkölcsi érzék kialakításának jelentőségére az emberi kapcsolatokban. – Irodalmi, történelmi személyiségek életén keresztül ismertessük a különböző erkölcsi választásokat és ezeket értékeljük. – Mutassunk be a mindennapi élet tapasztalataiból a morális helytállás jelentőségét, az egyéni döntések meghozatalában betöltött szerepét. – Ismertessük fel a diákokkal az erkölcsi kérdéseket felvető élethelyzeteket.				

3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A kollégiumi foglalkozások lehetőséget biztosítanak arra, hogy a tanulók elsajátítsák azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését.

Ennek révén kialakul bennük a szűkebb és tágabb közösséghez való tartozás, a hazaszeretet érzése.

Fejlesztési követelmények, 9–13. évfolyam

- Ismerje fel a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket.
- Tudatosuljon a közösséghez tartozás, a hazaszeretet fontossága.
- Váljon nyitottá más népek kultúrája iránt.
- Ismerje országunk és a magyarság nemzeti szimbólumait.
- Ismerje a magyar tudomány, kultúra és sport kiemelkedő személyiségeit.
- Legyen kellő ismerete a település kultúrtörténetéről, hagyományairól.

Programterv

Évfolyam	9. év-folyam	10. év-folyam	11. év-folyam	12. év-folyam	13. év-folyam
Időkeret (óra)	2	2	2	1	1
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
– közösséghez tartozás, hazaszeretet – nemzeti, népi kultúránk értékei, hagyományai	▪ Mutassuk be nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. – Történeti előadásokon keresztül alakítsunk ki				

– a hazánkban élő nemzetiségek kulturális szokásai, emlékei, jelene – nemzetünk kapcsolódása Európához	pozitív attitűdöt a településhez, az országhoz, a nemzethez. – Ismertessük általában az Európához és az Európai Unióhoz való tartozásunk jelentőségét, történeti alapjait. – Mutassuk be a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket. – Ismertessük a nemzeti és az európai identitás kapcsolatát. Egyéni témafeldolgozások révén mutassuk be a hazai nemzetiségek kulturális és nyelvi sokféleségét.
---	---

4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A kollégiumban folyó nevelés sajátos pedagógiai eszközei révén elősegíti a demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének megértését.

A közösségi tevékenységek gyakorlásával a diákok átélhetik annak jelentőségét, hogy mit is jelent a felelős állampolgári részvétel a közügyekben a közösség és az egyén számára egyaránt.

Ez tágabb értelemben sokat segít a nemzeti öntudat erősítésében, és egyben összhangot teremt az egyéni célok és a közösségi jó között.

Fejlesztési követelmények, 9–13. évfolyam

- Ismerje a demokratikus állam működésének főbb elemeit (választási rendszer, helyi önkormányzatok, törvényhozás, kormány, igazságszolgáltatás, fegyveres testületek stb.).
- Legyen tisztában a jog szerepével a társadalmi életben.
- Értse meg az állampolgár és a társadalom együttműködésének fontosságát az egyéni és társadalmi célok elérése érdekében.
- Képes legyen belátni a kollégiumi diákönkormányzat jelentőségét a kötelezettségek és a jogok gyakorlása során.

Programterv

Évfolyam	9. év-folyam	10. év-folyam	11. év-folyam	12. év-folyam	13. év-folyam
Időkeret (óra)	2	2	2	1	2
Témák	<i>Tartalmak, tevékenységek</i>				
– a demokratikus jogállam felépítése – a felelős állampolgári magatartás jelentősége – a demokrácia elvei és gyakorlati megvalósulása – cselekvő állampolgári magatartás és törvénytisztelet	– Ismertessük a demokratikus jogállam működésének alapelveit, az állampolgárság fogalmát és az alapvető állampolgári jogokat. – Szerepjátékokon keresztül értsük meg a cselekvő állampolgári magatartás és a törvénytisztelet jelentőségét. – A diákönkormányzati munka révén gyakorolja a közügyekben kifejtett hatékony együttműködés jelentőségét, a helyi és a tágabb közösségeket érintő problémák iránti érdeklődés fontosságát. – Tevékenyen vegyen részt a kollégiumi				

	diákönkormányzat munkájában, így a demokratikus elvek megvalósításában, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátításában.
--	--

5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A kollégiumi nevelés elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti és tapasztalati alapjai.

A közösségi lét, a csoporthoz tartozás, az egymás közötti interakciók elősegítik a reális énkép és az önértékelés kialakulását, melyek a személyiségfejlődés meghatározó elemei.

Mód van a mások helyzetébe történő beleélés képességének kialakítására, mások elfogadására.

Ezek a képességek elősegítik, hogy kulturált közösségi élet alakuljon ki a kollégiumban.

Fejlesztési követelmények, 9–13. évfolyam

- Ismerje meg az emberi kapcsolatok létrejöttét elősegítő, illetve gátló személyiségvonásokat.
- Legyen tudatában, hogy a gondosan kiválasztott és mély emberi kapcsolatok mennyire értékesek az emberi együttélésben.
- Életkorának megfelelő választékossággal legyen képes a társas kommunikációra.
- Alakuljon ki a tanulóban a választási lehetőségek felismerésének képessége, és döntési helyzetekben legyen képes e lehetőségeket mérlegelni.
- Válgják természetessé benne a másik ember személyiségének tisztelete és megértése, a helyes önismeret kialakítása, ön maga felvállalása.

Programterv

Évfolyam	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam
Időkeret (óra)	1	1	1	1	1
Témák	<i>Tartalmak, tevékenységek</i>				
– az önismeret és társas kapcsolati kultúra – az empátia és mások elfogadása – a tudás és tapasztalat jelentősége – társas kommunikáció	– Ismertessük az önismeret és a társas kapcsolati kultúra meghatározó jellemzőit. – A csoport aktív közreműködésével segítsük elő a megalapozott önismeret kialakítását. – Mutassuk be a kulturált társas kapcsolatokat, a helyes egyéni és közösségi élet szabályait. – Szerepjátékok segítségével alakítsuk ki, illetve fejlesszük a mások megértéséhez és tiszteletéhez szükséges képességeket. – Csoport előtti megmértetés révén segítsük elő a pozitív énkép kialakítását az eddig elsajátított készségekre és tudásra alapozva annak érdekében, hogy a diákok sorsukat és életpályájukat maguk alakítsák.				

6. A családi életre nevelés

A család mint a társadalom alapvető közösségi építőköve különös jelentőséggel bír a fiatalok kiegyensúlyozott személyiségfejlődésében.

A kollégiumnak éppen ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek, értékek megbecsülése.

A kamaszkorban kiépülő párkapcsolatoknak is fontos szerepe van a későbbi családi közösség kialakításában.

Egymás tisztelete, a másik iránt érzett felelősség, a helyes szexuális kultúra és az erkölcsi értékek kialakítása döntő jelentőségű, melyben a kollégiumi nevelésnek fontos szerepe van.

Fejlesztési követelmények, 9–13. évfolyam

- Ismerje a különféle szerepeket és szabályokat a családban.
- Tudatosuljon a családalapítás, családtervezés, a helyes párkapcsolat és felelősségvállalás fontossága.
- Ismerje meg a helyes szexuális kultúra jellemzőit és kialakításának jelentőségét a párkapcsolatokban.

Programterv

Évfolyam	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam
Időkeret (óra)	1	2	2	3	3
Témák	<i>Tartalmak, tevékenységek</i>				
– a család szerepe, jelentősége az egyén életében – együttműködés és felelősségvállalás a családban – szexuális kultúra – családtervezés – konfliktusok a családban	– Példákon keresztül mutassuk be, hogy a családi élet színtere a családi otthon. – Ismertessük a család szerepét, jelentőségét az egészséges testi és lelki fejlődés kialakulásában. Hangsúlyozzuk az idős családtagokkal való kapcsolattartás, együttműködés és támogatásuk fontosságát. – Mérjük fel, hogy kinek, mit jelent a család, az otthon. – Szemléltessük a családi munkamegosztást, ennek helyét és szerepét a családi közösségben. – Ismertessük a helyes, felelősségteljes párkapcsolat jelentőségét és kialakításának folyamatát. – Ismertessük a helyes szexuális kultúra jellemzőit és jelentőségét a férfi-nő kapcsolatban. – Szerepjátékokon keresztül mutassuk be a családban előforduló konfliktusokat és kezelésük módját.				

7. Testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életritmus és életvitel kialakítása, tudatosítása meghatározó jelentőségű a fiatalok számára.

A tanulók a kollégiumban olyan ismereteket, gyakorlati képességeket sajátíthatnak el, olyan szokásokat tanulhatnak meg, amelyek segítik őket testi és lelki egészségük megőrzésében, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésében. A kollégium sportélete nagymértékben hozzájárulhat az egészséges életmód kialakításához és fejlesztéséhez.

Fejlesztési követelmények, 9–13. évfolyam

- Legyen tisztában a helyes életritmus és életvitel személyiségre, testi fejlődésre kifejtett pozitív jelentőségével.
- Ismerje fel az egészséget fenyegető tényezőket, a szenvedélybetegségeket, és ismerje ezek megelőzésének módjait.
- Tudatosuljon és váljon napi gyakorlattá az egészséges életmód és a testmozgás, az egészségtudatos életmód.
- Legyen tisztában az egészség, a sport és a lelki élet egymásra gyakorolt hatásával.

Programterv

Évfolyam	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam
Időkeret (óra)	2	2	2	2	2
Témák	<i>Tartalmak, tevékenységek</i>				
– egészséges életmód és életvitel – a sport hatása a lelki egyensúly megteremtésében és megőrzésében – prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	– Ismertessük a rendszeres testmozgás és az egészségtudatosság kapcsolatát, az elhízás és a korszerű táplálkozás, egészséges életmód és életvitel összefüggéseit. – Ismertessük a káros szenvedélyeket, szokásokat, a teljesítménynövelő szerek használatának veszélyeit. – Mutassuk be és a gyakorlatban alkalmazzuk a rendszeres fizikai aktivitás és sport hatását a szervezetre. – Ismertessük az érzelem-, feszültség szabályozás és agresszió megelőzését a sport, a mozgással járó tevékenységek révén. – Diákköri tevékenységek révén a tanulók tapasztalják meg az egyéni felelősség és döntés jelentőségét az egészséges életvitel és a szabadidős tevékenységek megvalósításában.				

8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A hátránnyal élők iránt érzett felelősség, és az értük végzett önkéntes feladatvállalás megfelelő módon segíti a szociális érzékenység kialakulását a tanulóknál.

A szűkebb és tágabb környezetünkben ilyen helyzetben élőkért végzett önkéntes feladatvállalás fontos személyiségfejlesztő hatással bír.

Az önkéntes feladatvállalási hajlandóság beépülése, megszilárdítása fontos nevelési feladat: a tudatos, felelősségteljes állampolgári lét alapvető velejárója.

Fejlesztési követelmények, 9–13. évfolyam

- Alakuljon ki segítő magatartás a fogyatékkal élők iránt.
- Tudatosuljon az együttműködés és az egymásra figyelés fontossága.
- Legyen motivált önkéntes feladatvállalásra a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű társak iránt.

Programterv

Évfolyam	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam
Időkeret (óra)	2	2	2	1	1
Témák	<i>Tartalmak, tevékenységek</i>				
– társadalmi felelősségvállalás és szolidaritás – önkéntes feladatvállalás másokért – összetartás és együttérzés	– Ismertessük a hátrányos helyzet fogalmát. – Példákon keresztül mutassuk be a társadalmi felelősségvállalás fontosságát, a másokért érzett szolidaritás jelentőségét. – Ismertessük, hogy mit jelent fogyatékkal élni. – A segítő magatartás kifejlődése érdekében szervezzünk olyan diákkört, melyben beteg, idős emberek élethelyzetén javíthatunk. – Az együttműködés, egymásra figyelés képességének kialakítása érdekében élethelyzeteken keresztül mutassuk be az egyéni felelősség és a közös felelősségvállalás egymásra hatását. – Ismertessük a tágabb közösségért (kollégium, település) végzett önkéntes munka lehetőségeit és jelentőségét				

9. Fenntarthatóság, környezettudatosság

A mai társadalmi, gazdasági helyzetben kitüntetett szerepe van a természeti környezet megővésének.

A kollégiumi diáknak meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja.

Fel kell készíteni őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására, a környezet védelmét elősegítő tevékenységekre, közös cselekvésekre.

Fejlesztési követelmények, 9–13. évfolyam

- Ismerje fel a mindennapi életben előforduló, a környezetet szennyező anyagokat, a környezetre káros tevékenységeket, és kerülje is el ezeket.
- Legyen képes társaival együttműködésben tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítani a kollégium belső és külső környezetét. Ne hagyja figyelmen kívül személyes élettereinek kialakításában a környezetbarát módokat.
- Részesítse előnyben a természetes, újrahasznosítható anyagokat.
- Legyen felkészülve a környezettudatos döntések meghozatalára, melyekben hasznosítsa a különböző tantárgyakban tanultakat.
- Legyen felkészülve arra, hogy érvelni tudjon a környezetvédő megoldások mellett.
- Válgja erkölcsi alapulvává a természet tisztelete, környezete megbecsülése.

Programterv

Évfolyam	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam
Időkeret (óra)	2	2	2	2	2
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
– a természet és az emberi környezet egymásra hatása – természeti erőforrásaink védelme – ipari termelés és a környezet védelme – „gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan”	– Ismertessük és lehetőségeink szerint mutassuk be a környezetre káros anyagokat és tevékenységeket. Mutassuk be (pl. természetfilm segítségével) az ember és természet egészséges együttélését. – A gyakorlatban szervezzünk természeti környezetet védő tevékenységeket, akciókat. Mutassuk be az újrahasznosítható anyagok sokszínű felhasználhatóságát. – A tanulók adjanak számot az iskolában tanultak felhasználásával arról, hogy miként tudnának segíteni környezetük megóvásában. – Ismertessük a környezetkímélő életmód előnyeit úgy egyéni, mint a közösségre gyakorolt hatása alapján.				

10. Pályaorientáció

A kollégium olyan feltételekkel rendelkezik, melyek az öntevékeny tanulói cselekvések révén biztosítják a képességeik kibontakoztatását, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják későbbi hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát.

A különféle szakkörökön, önképző körökön képessé válhatnak arra, hogy a számukra megfelelő pályaválasztásuk érdekében megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.

A pályaválasztáson túl egyben felkészülhetnek a választott életpályára is.

Fejlesztési követelmények, 9–13. évfolyam

- Legyen képes felismerni az önismeret szerepét a helyes pályaválasztásban, ismerje saját képességeit.
- Legyen képes mérlegelni saját pályaválasztási lehetőségeit.
- Tudjon önállóan tájékozódni a pályaválasztási dokumentumokban.
- Legyen képes megérteni a munkahelyi feladatokat és elvárásokat.
- Tudja alkalmazni az álláskeresés különböző technikáit, alakítsa ki a megfelelő kommunikációs stílust.
- Tudatosuljon benne, hogy élete során többször pályamódosításra kényszerülhet, ezért is van jelentősége a folyamatos tanulásnak, önképzésnek.
- Rendelkezzen megfelelő ismeretekkel választott szakmájával, hivatásával kapcsolatban, munkaerő-piaci lehetőségeiről, munkavállalói szerepéről.

Programterv

Évfolyam	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam
----------	-------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Időkeret (óra)	2	2	2	2	2
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
– tevékenységek és szakmák jellemzői – különféle életpályák bemutatása – a munka világa és jellemzői – továbbtanulási lehetőségek	– Mutassuk be a különféle szakmákat és a betöltésükhöz szükséges képességeket, adottságokat, ergonómiai elvárásokat. – Önismereti teszt segítségével mérjük fel a tanulók személyiségjellemzőit, érdeklődési körét és ehhez kapcsolódóan a pályaválasztási lehetőségeit. – Mutassuk be, milyen pályaválasztási dokumentumok léteznek és azok hogyan használhatók. – Ismertessük és gyakoroltassuk az álláskeresés (bemutatkozás, interjú, pályázatírás stb.) különböző technikáit. – Mutassuk be, hogy a folyamatos tanulás, az újabb képzettség megszerzése mennyiben segíti a pályamódosítást, és munkanélkülivé válás esetén az újbóli elhelyezkedést.				

11. Gazdasági és pénzügyi nevelés

A pénz világának, a helyes gazdálkodás alapvető szabályainak megismerésére a kollégium megfelelő helyet és lehetőséget biztosít a tanulók számára.

Működése egyben megfelelő példát mutat arra, hogy miként kell és szabad a javakkal ésszerűen gazdálkodni, a fogyasztás szerkezetét a lehetőségekhez viszonyítva megfontolt módon kialakítani.

Az egyéni és közösségi érdekek jól összehangolhatók a diák-önkormányzati munka révén. Gyakorolhatók a döntés és a felelősség egymásra hatásából adódó helyzetek.

Fejlesztési követelmények, 9–13. évfolyam

- Ismerje a társadalmi, gazdasági problémák kialakulásának okait.
- Tanulja meg az ésszerű családi gazdálkodás kialakításának módszereit.
- Tudja alkalmazni a pénzkézelés különböző technikáit.
- Tudatosuljon benne a munka jelentősége, mint a javak létrehozásának, illetve megszerzésének eszköze.
- Legyen tisztában a vállalkozások szerepével, a kockázatvállalás fontosságával és veszélyeivel.

Programterv

Évfolyam	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam
Időkeret (óra)	2	2	2	3	3
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
– a gazdaság működésének alapjai – a családi gazdálkodás – munka, fogyasztás és gazdálkodás – pénzkézelés technikái	– A helyes családi gazdálkodás bemutatása különféle családszerkezetben. – Példákon keresztül ismertessük, milyen problémák adódhatnak a társadalomban a helytelen				

– vállalkozás és kockázat	gazdálkodás miatt, és ezek milyen következményekkel járnak. – Ismertessük és a lehetőségeknek megfelelően gyakoroltassuk a banki műveleteket (csekk kitöltése, bankkártya használata, pénzáttétel stb.). – Mutassuk be a munkával szerzett jövedelem és az ebből finanszírozható javak, szolgáltatások összefüggéseit. – Ismertessük a vállalkozás lényegét, alapvető formáit és a működési módjukat. – Példákon keresztül mutassuk be, mit jelent a kockázatelemzés, a kockázatvállalás, miért van ennek jelentősége, és melyek a veszélyei.
---------------------------	---

12. Médiatudatosságra nevelés

A társadalmi élet szinte minden mozzanatát áthatják a különféle médiumok.

A diákok kollégiumi nevelésének szempontjából tehát fontos, hogy értsék az új és hagyományos médiumok nyelvét, a társadalom és a média kölcsönös kapcsolatát.

A médiatudatosságra nevelés során a megfelelő értelmező, kritikai beállítódás kialakításának és fejlesztésének meghatározó jelentősége van valamennyi korosztály számára.

Fejlesztési követelmények, 9–13. évfolyam

- Alakuljon ki kritikai érzéke a médiatartalmak megválasztásához.
- Képes legyen az online kommunikáció hatékony felhasználására.
- Ismerje a reklám hatását a fogyasztásra.
- Tanulja meg hatékony módon és megfelelő mértékben felhasználni a számítógép és egyéb online média nyújtotta lehetőségeket.
- Ismerje meg a közösségi tartalmak etikus, jogszabályok szerinti használatának és felhasználásának szabályait.
- Tudatosuljanak az adatbiztonsággal, jogtudatossággal, a függőséggel (internet, számítógépes játékok) és egyéb veszélyekkel és azok elkerülésével kapcsolatos ismeretek.

Programterv

Évfolyam	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam
Időkeret (óra)	1	1	1	1	1
Témák	<i>Tartalmak, tevékenységek</i>				
– a média társadalmi szerepe – a reklám és a fogyasztás összefüggése – a médiatartalmak és a valóság összefüggése – az internet használatának szabályai, a helyes etikai magatartás és felelősség	– Ismerkedés a hagyományos médiával a különféle folyóiratokon, kiadványokon keresztül. – Az elektronikus média (internetes ismeretterjesztő oldalak, e-book stb.) használatának gyakorlása. – Reklámok céljainak, hatásainak bemutatása különféle (pozitív és negatív) példákon keresztül. – Jogszabályok, etikai előírások ismertetése a hagyományos média és az internet használat				

– a számítógép, az internetfüggőség veszélyei	esetében. – Gyakoroltassuk különféle ismeretek hozzájutásának módjait az internetes keresők segítségével. – Az adatbiztonság szabályainak, megteremtési lehetőségeinek ismertetése. – Az internet- és játékfüggőség kóros hatásainak bemutatása.
---	---